

ingediend op **1691** (2022-2023) – Nr. 1
8 mei 2023 (2022-2023)

Ontwerp van decreet

tot bescherming van klokkenluiders
in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 10 november 2022.....	25
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad.....	55
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	59
Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens	65
Protocol nr. 219 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de gemeenschappelijke vergadering van sectorcomité X – Onderwijs (Vlaamse Gemeenschap); Comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten – afdeling 2 – onderafdeling 'Vlaamse Gemeenschap'; het overkoepelend onderhandelingscomité Vrij Gesubsidieerd Onderwijs op 22 november 2022	93
Protocol nr. 129 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de vergaderingen van het Vlaams onderhandelingscomité voor de basiseducatie op 22 november 2022	103
Protocol nr. 126 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de vergaderingen van het Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs en het Universitair Ziekenhuis Gent op 22 november 2022...	111
Voorontwerp van decreet van 9 december 2022.....	119
Advies van de Raad van State	149
Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit	167
Ontwerp van decreet.....	175

MEMORIE VAN TOELICHTING

Samenvatting

Op 23 oktober 2019 namen het Europees Parlement en de Raad richtlijn 2019/1937 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden, aan. Het doel van deze richtlijn is om personen te beschermen die in de werkomgeving verkregen informatie over inbreuken op bepaalde EU-regelgeving melden. Lidstaten moeten enerzijds de oprichting van interne en externe meldkanalen regelen en anderzijds beschermingsmaatregelen voor klokkenluiders invoeren.

De richtlijn is zowel op de private als op de publieke sector van toepassing en moet bijgevolg ook omgezet worden voor het Vlaamse onderwijs. Gelet op de domeinen waarop de Klokkenluidersrichtlijn van toepassing is, zal de toepasbaarheid van de richtlijn binnen het onderwijs eerder beperkt zijn.

Tot nu toe bestaat er nog geen klokkenluidersregeling voor het onderwijs. Om de administratieve last door de invoering van de bescherming van klokkenluiders zo veel mogelijk te beperken, worden zo veel mogelijk alleen de verplichte elementen uit de Klokkenluidersrichtlijn omgezet.

Omwille van de duidelijkheid voor het onderwijsveld en de praktische haalbaarheid van de juridische uitwerking wordt de regeling voor de hogescholen, universiteiten en de instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening opgenomen in de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 met inbegrip van de regeling voor het Universitair Ziekenhuis Gent. Voor de andere onderwijsniveaus wordt de regeling als autonome bepalingen in dit ontwerp van decreet opgenomen.

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Op 23 oktober 2019 vaardigde het Europees Parlement samen met de Raad richtlijn 2019/1937 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden, uit (verder de Klokkenluidersrichtlijn). De Klokkenluidersrichtlijn werd op 26 november 2019 gepubliceerd (PB L 305/17).

De Klokkenluidersrichtlijn beoogt in concreto personen, zowel in de private als in de publieke sector, te beschermen wanneer zij uit de werkomgeving verkregen informatie over inbreuken op bepaalde EU-regelgeving melden.

Klokkenluiders moeten terechtkunnen bij veilige meldingskanalen, bij voorkeur intern bij hun eigen organisatie, maar ook een melding bij externe meldingskanalen of het openbaar maken van informatie is mogelijk.

Represailles tegen klokkenluiders zoals ontslag, loonverlies, pesterijen en discriminatie of het dreigen met dergelijke represailles zijn verboden. De lidstaten moeten maatregelen nemen om de bescherming van klokkenluiders te waarborgen zoals het aanbieden van volledige, duidelijke en kosteloze informatie en het omkeren van de bewijslast bij juridische procedures over represailles.

De lidstaten moeten zorgen voor doeltreffende, evenredige en afdoende sancties tegen natuurlijke of rechtspersonen die een klokkenluidersmelding hinderen of proberen te hinderen, die represailles nemen of die de geheimhouding van de identiteit van de melder schendt.

De Klokkenluidersrichtlijn moet ook voor het Vlaamse onderwijs omgezet worden. Onderwijs behoort niet rechtstreeks tot de domeinen die onder het toepassingsgebied van de richtlijn vallen, maar een aantal van deze domeinen kunnen wel een weerslag hebben binnen het onderwijs zoals de naleving van overheidsopdrachten en het dierenwelzijn.

De Klokkenluidersrichtlijn moest tegen 17 december 2021 omgezet zijn.

De ontwerptekst is uitgewerkt in overleg met:

- de commissarissen van de Vlaamse Regering bij de universiteiten en hogescholen;
- het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken dat de omzetting van de richtlijn uitwerkt voor de Vlaamse overheid en de lokale besturen.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Onrechtmatige activiteiten en rechtsmisbruik kunnen voor een ernstige schade aan het algemeen belang zorgen. Schandalen zoals Dieselgate en de Panama Papers tonen aan dat klokkenluiders een belangrijke rol kunnen spelen bij het onthullen van illegale activiteiten die het algemeen belang en het welzijn van burgers en de samenleving schaden¹. Klokkenluiders deinzen er uit vrees voor represailles echter vaak voor terug om mistoestanden te melden die zij in de werkomgeving verkregen hebben. Een doeltreffende bescherming van klokkenluiders kan dan ook een belangrijke rol spelen bij de bescherming van het algemeen belang.

Op het niveau van de Europese Unie zorgen klokkenluiders ook voor de handhaving van Unierecht en Uniematregelen. Meldingen van klokkenluiders leiden tot daadwerkelijke opsporing en vervolging van inbreuken op het Unierecht.² De bescherming van klokkenluiders versterkt de handhaving van het Unierecht.

Er is alleen een specifieke rechtsbescherming nodig voor personen die de informatie die zij melden via werkgerelateerde activiteiten verkregen hebben en als gevolg daarvan in hun werkomgeving het risico lopen op represailles. Dit geldt ook voor getuigen. Deze personen zijn extra kwetsbaar ten aanzien van de persoon of organisatie van wie zij de facto afhankelijk zijn voor hun werk. Wanneer er geen sprake is van een werkgerelateerde machtsongelijkheid is er geen bescherming tegen represailles nodig.³

De bescherming van klokkenluiders binnen de Europese Unie is momenteel versnipperd en ongelijk. In de meeste landen geldt de bescherming alleen voor specifieke sectoren of categorieën van werknemers. Om de ongelijke bescherming van klokkenluiders aan te pakken, heeft het Europees Parlement de Europese Commissie in zijn resolutie van 24 oktober 2017 verzocht een voorstel in te dienen voor een horizontaal rechtskader dat garanties biedt voor een hoog niveau van bescherming van klokkenluiders in de Europese Unie.⁴

De Klokkenluidersrichtlijn voorziet gemeenschappelijke minimumnormen die ervoor zorgen dat klokkenluiders doeltreffend worden beschermd wat betreft rechtshandelingen en beleidsgebieden waar er behoefte is aan een krachtigere handhaving, niet-melding van misstanden door klokkenluiders van aanzienlijke invloed is op

¹ [Persbericht Europese Commissie van 23 april 2018](#)

² Klokkenluidersrichtlijn, overweging (2).

³ Klokkenluidersrichtlijn, overweging (36).

⁴ [Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden](#), p. 3.

de handhaving, en inbreuken op Unierecht het algemeen belang ernstig kunnen schaden.⁵

Beleidsmaatregelen en doelstelling

De Klokkenluidersrichtlijn moet ook omgezet worden voor het Vlaamse onderwijs. Tot nu toe bestaat er voor het onderwijs nog geen regelgeving over klokkenluiders. Wat de universiteiten betreft, is in cao III hoger onderwijs van 10 december 2010 door de universiteiten wel het volgende engagement opgenomen:

“8.2. Klokkenluidersstatuut en interne controle

De universiteiten werken tegen ten laatste 1 januari 2014 een systeem uit voor de interne controle van de werking van de instelling of instellingen. Het kan gaan om een regeling per afzonderlijke instelling of voor meerdere instellingen samen.

Naast het systeem voor de interne controle voorzien de universiteiten eveneens tegen ten laatste 1 januari 2014 in een regeling (bijvoorbeeld via een ombudspersoon) waarbij een personeelslid ten minste:

- onregelmatigheden in het kader van de uitoefening van zijn functie kan melden;
- kan vragen dat zijn identiteit niet bekendgemaakt wordt;
- beschermd wordt tegen een tuchtstraf of een andere maatregel om redenen die verband houden met de melding van de onregelmatigheid, met uitzondering van de gevallen van kwade trouw, persoonlijk voordeel of valse aangifte die een dienst of persoon schade toebrengen. De bewijslast hiervoor berust bij het instellingsbestuur.

Een onregelmatigheid is in deze context een nalatigheid, misbruik of misdrijf binnen de organisatie waar het personeelslid is tewerkgesteld.

Op basis van de ervaring bij de universiteiten, zal de overheid nagaan of gelijkaardige afspraak voor de hogescholen opportuun is.”

De hogescholen en universiteiten hebben al ombudsdiensten, vertrouwenspersonen, beroepsinstanties en meldpunten voor grensoverschrijdend gedrag.

Met het decreet tot wijziging van de regelgeving betreffende het toezicht op en bepaalde organisatorische aspecten van het hoger onderwijs van 1 maart 2019 heeft de Vlaamse overheid het toezicht op het hoger onderwijs fundamenteel hervormd. Er werd daarop een college van vijf regeringscommissarissen geïnstalleerd die ondersteund worden door een team van medewerkers.

Voor het niet-hoger onderwijs heeft de Vlaamse onderwijsinspectie al een procedure om klachten of meldingen over een onderwijsinstelling te ontvangen en behandelen.

1. Een aparte regeling voor het onderwijs

Er is ervoor gekozen een specifieke omzetting van de Klokkenluidersrichtlijn voor het onderwijs uit te werken en niet aan te sluiten bij de regeling in het Bestuursdecreet voor klokkenluiders uit de Vlaamse overheid en de lokale besturen. De redenen daarvoor zijn:

- er bestaan nu al een heel wat controleorganen en meldpunten in het onderwijs die goed werk leveren. Het opnemen van een ruim toepassingsgebied voor het onderwijs leidt tot een overdaad aan procedures wat voor verwarring kan

⁵ Klokkenluidersrichtlijn, overweging (5).

- zorgen en door de betrokkenen van de andere meldpunten kan opgevat worden als een blijf van wantrouwen;
- het Bestuursdecreet is niet van toepassing op zuiver contractuele personeelsleden in het vrij onderwijs. Dat betekent dat er in vrije onderwijsinstellingen twee verschillende klokkenluidersregelingen zouden gelden, met naast de regeling uit het Bestuursdecreet ook nog de regeling voor de privésector. Een aparte klokkenluidersregeling voor het onderwijs kan op alle personeelsleden toepasbaar gemaakt worden, ongeacht hun statuut of financieringsbron.

Er is bij de uitwerking van de regeling voor het onderwijs wel rekening gehouden met de regeling uit het Bestuursdecreet in zoverre dit relevant was.

Behalve voor de universiteiten en hogescholen wordt de klokkenluidersregeling in het ontwerp van decreet uitgewerkt als autonome bepalingen. Dit laat toe om maar eenmaal een regeling uit te werken die voor de verschillende onderwijsniveaus geldt zonder dat een zelfde regeling meerdere keren in een ander decreet moet ingevoegd worden. Voor de universiteiten en hogescholen is er de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 waarin zowat alle decretale bepalingen opgenomen zijn. Om de regelgeving niet opnieuw te versnipperen is het voor deze instellingen het duidelijkste de klokkenluidersregeling in de Codex Hoger Onderwijs op te nemen.

2. Materieel toepassingsgebied

De bescherming van klokkenluiders moet ten minste gelden voor melders van de in artikel 2 van de Klokkenluidersrichtlijn vermelde inbreuken. De bijlage bij de Klokkenluidersrichtlijn somt de concrete EU-regelgeving op die onder dit toepassingsgebied valt. Het gaat om inbreuken in de volgende gebieden:

- overheidsopdrachten;
- financiële diensten, producten en markten, voorkoming van witwassen van geld en terrorismefinanciering;
- productveiligheid en productconformiteit;
- veiligheid van het vervoer;
- bescherming van het milieu;
- stralingsbescherming en nucleaire veiligheid;
- veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn;
- volksgezondheid;
- consumentenbescherming;
- bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, en beveiliging van netwerk- en informatiesystemen;
- fraude, waardoor de financiële belangen van de Unie geschaad worden;
- inbreuken in verband met de interne markt, met inbegrip van inbreuken op het gebied van mededinging en staatssteun.

Het Vlaamse onderwijs is niet door al deze gebieden gevat. De impact van de klokkenluidersbescherming op het Vlaamse onderwijs zal naar verwachting dan ook eerder beperkt zijn en vermoedelijk vooral betrekking hebben op het hoger onderwijs.

Door het toepassingsgebied beperkt te houden, spreekt de overheid haar vertrouwen en waardering uit over de andere meldpunten en controleorganen die nu al bestaan. In het hoger onderwijs oefenen de regeringscommissarissen bij de Vlaamse Regering toezicht uit op de hogescholen en universiteiten volgens het singleauditprincipe. Tot die toezichtstaken behoort onder meer het controleren van de wettelijkheid van het instellingsbestuur. In het niet-hoger onderwijs is het de onderwijsinspectie die de algemene controle op de instellingen uitoefent. Daarnaast zijn er ook nog controles door het Rekenhof en de Vlaamse Audit.

3. Personeel toepassingsgebied

Het ontwerp van decreet is van toepassing op de personeelsleden waarvoor de Vlaamse Gemeenschap op basis van de grondwettelijke bevoegdheid voor het onderwijs bevoegd is de rechtspositieregeling te regelen. Het gaat daarbij niet alleen om scholen en universiteiten maar om het onderwijs in de brede zin van het woord:

- scholen uit het basis- en secundair onderwijs;
- centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs;
- scholengemeenschapsinstellingen;
- academies voor deeltijds kunstonderwijs;
- centra voor volwassenenonderwijs;
- tehuizen voor kinderen waarvan de ouders geen vaste verblijfplaats hebben;
- internaten;
- centra voor leerlingenbegeleiding en in voorkomend geval de permanente ondersteuningscellen daarvan;
- centra voor basiseducatie;
- pedagogische begeleidingsdiensten;
- leersteuncentra;
- hogescholen;
- universiteiten.

De klokkenluidersregeling is niet alleen van toepassing op de zogenaamd 'statutaire' personeelsleden uit deze instellingen, dit zijn de personeelsleden waarvoor de Vlaamse Gemeenschap geheel of gedeeltelijk de rechtspositieregeling vastlegt en die met middelen van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming bezoldigd worden. De regeling is ook van toepassing op de zuiver contractuele personeelsleden van deze instellingen ongeacht de aard van hun tewerkstelling of de herkomst van hun bezoldiging. Voor het hoger onderwijs vallen ook de bursalen onder het toepassingsgebied.

Het doel van het ruime personele toepassingsgebied is te vermijden dat een instelling afhankelijk van de aard van haar personeelsleden met meerdere klokkenluidersregelingen moet rekening houden. Een gelijke regeling voor alle personeelsleden zorgt voor meer duidelijkheid en eenvoud, zowel voor de betrokken personeelsleden als voor de instellingen, en houdt op die manier de bijkomende administratieve lasten binnen de perken.

Daarnaast dient opgemerkt, dat wat onderwijs ingericht door steden, gemeenten en provincies betreft, de personeelsleden die niet onder de decreten vallen inzake de rechtspositieregeling van personeelsleden binnen onderwijs, niet binnen het toepassingsgebied van dit ontwerp van decreet vallen. Zij zijn mee gevat in een apart decreet ter aanpassing van het Bestuursdecreet.

4. Externen

Niet alleen de eigen personeelsleden van onderwijsinstellingen in de brede zin van het woord moeten beschermd worden tegen mogelijke represailles maar ook externen die in het kader van werkgerelateerde activiteiten binnen het onderwijs toegang hebben tot informatie over inbreuken binnen het onderwijs en door die activiteiten een risico lopen op represailles als zij inbreuken melden. Het gaat hier om de volgende personen:

- aandeelhouders en personen die behoren tot het bestuurlijk, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van een onderneming, met inbegrip van niet bij het dagelijks bestuur betrokken leden;
- vrijwilligers en bezoldigde of onbezoldigde stagiairs;
- personen waarvan de werkrelatie nog moet beginnen;
- ex-werknemers;

- iedereen die werkt onder toezicht en leiding van aannemers, onderaannemers en leveranciers;
- facilitators;
- derden die verbonden zijn met de melders en die het slachtoffer kunnen worden van represailles in een werkgerelateerde context, zoals collega's of familieleden van de melders;
- juridische entiteiten die eigendom zijn van de melders, waarvoor de melders werken of waarmee de melders anderszins in een werkgerelateerde context verbonden zijn.

Leerlingen, studenten of hun ouders vallen in het kader van dit ontwerp van decreet niet onder het begrip externe omdat er bij hen geen sprake is van een werkgerelateerde relatie.

5. Meldkanalen

Er zijn drie mogelijke manieren om inbreuken te melden: via een intern meldkanaal, via een extern meldkanaal en via een openbaarmaking.

Iedere organisatie die onder het toepassingsgebied van het ontwerp van decreet valt, moet de mogelijkheid van een interne melding voorzien. Artikel 8, 4, van de richtlijn voorziet immers de mogelijkheid om entiteiten uit de private sector met minder dan vijftig personeelsleden vrij te stellen van de verplichting om een intern meldkanaal te voorzien. Er is niet ingegaan op deze mogelijkheid omdat een intern meldkanaal vaak de beste manier is om met kennis van de organisatie inbreuken aan te pakken. Melders voelen zich door de beperkte afstand doorgaans ook beter bij een interne melding dan bij een externe melding.

Een organisatie die onder het toepassingsgebied van het ontwerp van decreet valt, bepaalt zelf hoe zij een intern meldkanaal organiseert. Er kan hiervoor beroep gedaan worden op een externe aanbieder of gekozen worden de interne melding zelf te organiseren. In dat laatste geval kan een organisatie een nieuwe dienst oprichten voor interne meldingen of de taak toevertrouwen aan een bestaande dienst die al vertrouwd is met dit soort meldingen zoals de ombudsdienst of interne audit. Om geen onnodige bijkomende planlast of kosten te creëren, kunnen de onderwijsinstellingen het organiseren van het interne meldkanaal ook toevertrouwen aan een derde zoals een koepelorganisatie, een schoolbestuur of een externe dienst voor preventie en bescherming op het werk.

Wat de externe meldkanalen betreft, wordt voor het niet-hoger onderwijs een beroep gedaan op de Vlaamse Ombudsdienst. Voor het hoger onderwijs wordt de taak toevertrouwd aan de dienst van de regeringscommissarissen. De regeringscommissarissen hebben al een controlefunctie ten aanzien van de hogescholen en universiteiten en hebben daardoor een goede kennis van het hoger onderwijs. Zij staan tegelijk voldoende onafhankelijk van de hogescholen en universiteiten. In het niet-hoger onderwijs wordt de controlefunctie al opgenomen door de onderwijsinspectie.

Personeelsleden melden een inbreuk bij voorkeur eerst via een intern meldkanaal, tenzij zij goede redenen hebben om meteen naar een extern meldkanaal te gaan. Externen melden een inbreuk in principe via een extern meldkanaal. Een organisatie die onder het toepassingsgebied van het ontwerp van decreet valt, kan er echter voor kiezen het interne meldkanaal ook open te zetten voor alle of voor bepaalde externen.

Deze richtlijn en dit ontwerp van decreet dat daaruit voortvloeit, gaan enkel over de bescherming van de klokkenluiders. Een melder kan echter enkel beschermd worden indien de identiteit van de melder gekend is. Represailles voorkomen bij

iemand zonder te weten om wie het gaat, is niet mogelijk. Dat neemt niet weg dat ook bij een gewone melding alleen de persoon die bevoegd is voor het ontvangen of behandelen van de melding de identiteit van de melder kan kennen en het niet toegelaten is om zonder instemming van de melder deze identiteit aan anderen door te geven.

Impactanalyse

1. Maatschappelijke impact

Dit ontwerp van decreet heeft geen specifieke impact op bepaalde doelgroepen, zoals mensen in kansarmoede of kinderen.

2. Impact op grondrechten en op het gelijkheidsbeginsel

De Klokkenluidersrichtlijn⁶ heeft vooral positieve gevolgen op:

- 1° de vrijheid van meningsuiting en het recht op informatie;
- 2° het recht op rechtvaardige en billijke arbeidsomstandigheden en -voorwaarden.

Daarnaast heeft de richtlijn⁷ ook een positieve impact op:

- 1° het recht op eerbiediging van het privéleven;
- 2° de bescherming van persoonsgegevens;
- 3° het recht op een hoog niveau van bescherming van de volksgezondheid;
- 4° het recht op een hoog niveau van milieubescherming en consumentenbescherming;
- 5° het recht op behoorlijk bestuur;
- 6° het recht op een doeltreffende voorziening in recht en de rechten van verdediging.

Aangezien er voor het onderwijs nog geen regelgeving over de bescherming van klokkenluiders bestaat, zorgt de invoering van de klokkenluidersregeling voor een beperkt aantal domeinen niet voor een schending van het gelijkheidsbeginsel.

3. Budgettaire impact

Aangezien er nog geen algemene klokkenluiderswetgeving voor het onderwijs bestaat, zullen de onderwijsinstellingen een intern meldkanaal moeten voorzien voor het melden van inbreuken. Er wordt geen uitzondering gemaakt voor instellingen met minder dan vijftig personeelsleden. In plaats van zelf een intern meldkanaal op te zetten, kunnen instellingen er wel voor kiezen aan te sluiten bij een intern meldkanaal dat door een derde ter beschikking gesteld wordt.

Er kan een meerkost zijn voor de instellingen, maar deze wordt als minimaal ingeschat. De instellingen hebben immers nu al meldkanalen zoals een ombudsdienst, een dienst interne audit of het meldpunt wetenschappelijke integriteit. Er worden dus geen bijkomende middelen voor de financiering van de interne meldkanalen voorzien.

Wat het externe meldkanaal betreft, wordt er een beroep gedaan op bestaande kanalen, met name de Vlaamse Ombudsdienst en de dienst van de regeringscommissarissen in het hoger onderwijs. Er wordt aangenomen dat deze bijkomende taak binnen de bestaande personeelsformatie kan opgenomen worden, waardoor er hiervoor geen bijkomende kostprijs is.

⁶ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad, p. 11.

⁷ Klokkenluidersrichtlijn, overweging (109).

Implementatie

1. Uitvoering

De uitvoering van de Klokkenluidersrichtlijn ligt vooral in de handen van de interne en externe meldkanalen.

2. Handhaving en toezicht

Represailles naar aanleiding van een melding of zelfs het dreigen met represailles zijn strafbaar.

3. Monitoring en evaluatie

Ieder meldkanaal houdt een register van de ontvangen meldingen bij.

C. Totstandkomingsprocedure

1. Inspectie van Financiën

Op 28 september 2022 heeft de Inspectie van Financiën een gunstig advies uitgebracht mits rekening wordt gehouden met de bemerkingen in het advies. De teksten zijn aan de juridisch-technische opmerkingen van de Inspectie van Financiën aangepast.

2. Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

De Vlor en de SERV beslisten respectievelijk op 18 november 2022 en 21 november 2022 af te zien van advisering over het voorontwerp van decreet.

3. Onderhandelingen

Op 22 november 2022 vonden onderhandelingen plaats in een gemeenschappelijke vergadering van sectorcomité X – Onderwijs (Vlaamse Gemeenschap), van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het Comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten, van het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs en van het Vlaams onderhandelingscomité voor de basiseducatie en in het Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs en het Universitair Ziekenhuis Gent. De onderhandelingen werden afgesloten met protocollen van akkoord. Ze hebben geleid tot een aantal technische aanpassingen aan de teksten.

4. Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC)

De VTC heeft op 30 november 2022 advies uitgebracht.

Hieronder is een overzicht opgenomen van de bemerkingen van de VTC en een repliek daarop.

4.1. De VTC vraagt de verhouding met bestaande meldprocedures te verduidelijken.

Antwoord: Het invoeren van een bijkomende meldprocedure kan bij de betrokken actoren binnen het onderwijs voor onduidelijkheid en verwarring zorgen over het doel en het nut van de verschillende procedures. De invoering van een bescherming voor klokkenluiders en de mogelijkheid om op basis van de klokkenluidersregeling inbreuken binnen instellingen in het onderwijs te melden, verandert niets aan de

andere meldprocedures. Wanneer een bepaalde inbreuk die onder het toepassingsgebied van het ontwerp van decreet valt ook via een andere meldprocedure kan gemeld worden, blijft ook de andere meldprocedure behouden zodat de melder in dit geval een keuze heeft. Daarbij moet opgemerkt worden dat klokkenluidersmeldingen in navolging van de Klokkenluidersrichtlijn meestal strikter afgelijnd zijn dan andere meldprocedures.

4.2. De VTC oppert om ook de Data Protection Officer (DPO) en haarzelf in te schakelen in een klokkenluidersmelding over een inbreuk op de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) of in ieder geval een personeelslid of externe die bij de VTC een inbreuk op de AVG meldt ook de bescherming als klokkenluider te bieden.

Antwoord: Het is niet aangewezen de DPO in te schakelen als meldkanaal omdat die een andere rol vervult als een meldkanaal in het kader van de klokkenluidersprocedure. Dat neemt niet weg dat een extern meldkanaal een melding over een inbreuk op de AVG wel kan doorsturen naar de VTC. In dat geval blijft de melder de bescherming als klokkenluider genieten.

4.3. De VTC vraagt richtlijnen uit te werken over de bescherming van persoonsgegevens bij openbare meldingen om te verhinderen dat melders persoonsgegevens openbaar maken terwijl er nog geen onderzoek gevoerd is over de melding.

Antwoord: Sowieso blijft de AVG van kracht en kunnen persoonsgegevens niet openbaar gemaakt worden. Dit wordt verduidelijkt in het ontwerp van decreet.

Overweging 45 van de richtlijn omschrijft een openbaarmaking als het direct aan het publiek ter beschikking stellen van informatie via online platforms of sociale media, of van de media, gekozen afgevaardigden, maatschappelijke organisaties, vakbonden of beroeps- en bedrijfsorganisaties.

De verschillende kanalen voor een openbaarmaking vallen niet onder het toepassingsgebied van dit ontwerp van decreet. Het is dan ook niet mogelijk om vanuit dit ontwerp van decreet regels of verplichtingen op te leggen met betrekking tot het openbaar maken van inbreuken. Elk van deze kanalen is evenwel zelf wel onderworpen aan de AVG en verplicht de regels van de AVG toe te passen.

Wat de personeelsleden en externen betreft die mogelijk persoonsgegevens doorgeven aan deze kanalen, moet bovendien opgemerkt worden dat zij maar bescherming als klokkenluider genieten wanneer zij informatie over inbreuken openbaar maken conform de regels, vermeld in artikel 10, §2, of artikel 36, §2, zij te goeder trouw zijn en hun identiteit gekend is. Ongefundeerde verdachtmakingen zullen bijgevolg niet zomaar kunnen.

4.4. De VTC vraagt om een aantal regels met betrekking tot de AVG zoals de bewaartermijnen, de te bewaren gegevens en de beveiligingsmaatregelen in het ontwerp van decreet, een uitvoeringsbesluit of een toelichting op te nemen.

Antwoord: Er moet op gewezen worden dat alle instellingen die onder het toepassingsgebied van dit ontwerp van decreet vallen de AVG moeten naleven. Zij hebben hiertoe zelf al allemaal systemen en procedures uitgewerkt. Dit zijn systemen en procedures die gekend zijn en toegepast worden. De regels van de AVG zoals uitgewerkt binnen de instellingen moeten sowieso toegepast worden bij het ontvangen en behandelen van klokkenluidersmeldingen. Het zou de toepassing van de AVG alleen maar belemmeren als telkens in een decreet specifieke regels zouden opgenomen worden met betrekking tot gegevensbescherming. Het is evenmin

nodig regels uit de AVG, die een rechtstreekse werking hebben, in het ontwerp van decreet te herhalen.

4.5. De VTC merkt op dat het ontwerp of de memorie van toelichting niet expliciet vermelden op grond van welke rechtvaardigheidsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden.

Antwoord: In artikel 15, §2, en 43, §2, is opgenomen dat de persoonsgegevens bij de behandeling en registratie van meldingen op grond van artikel 6, eerste lid, e), van de algemene verordening gegevensbescherming verwerkt worden.

4.6. De VTC vraagt het opstellen van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling te overwegen.

Antwoord: De Klokkenluidersrichtlijn vereist dat alle meldingen van inbreuken naar behoren worden geregistreerd. Dat neemt niet weg dat de AVG van toepassing blijft en dat er dus voor de verwerking van persoonsgegevens een gegevensbeschermingseffectbeoordeling moet worden opgemaakt. Het registreren van meldingen is volgens overweging 86 van de richtlijn nodig zodat informatie die via de meldingen wordt ontvangen, als bewijsmateriaal kan worden gebruikt in het kader van eventuele rechtshandavingsmaatregelen.

4.7. De VTC formuleert opmerkingen bij de inperking van de rechten van de AVG, ingevoerd bij artikel 15 en 43 van het ontwerp van decreet. De afwijking wordt niet in de memorie van toelichting verantwoord. Ze mag niet van toepassing zijn op de rechten van de melder zelf.

Antwoord: In overweging 84 van de Klokkenluidersrichtlijn wordt vermeld dat de lidstaten voor de doeltreffendheid van de richtlijn waar nodig via wetgevingsmaatregelen beperkingen moeten stellen bij de rechten van de AVG. De regeling die in het ontwerp van decreet opgenomen is, heeft alleen betrekking op de identiteit van de betrokken persoon die het voorwerp uitmaakt van het onderzoek en niet op de melder zelf. De inperking op de rechten van de AVG is een mogelijkheid en geen verplichting en is bovendien aan een aantal voorwaarden onderworpen. De toelichting bij artikel 15 en 43 is in die zin aangepast.

4.8. De VTC beveelt aan om stemopnames onmiddellijk vervormd te maken.

Antwoord: Er wordt niet ingegaan op deze suggestie. Het is niet opportuun beveiligingsmaatregelen in het ontwerp van decreet te concretiseren. Enerzijds kunnen er mogelijk nog andere beveiligingsmaatregelen toegepast worden, evolueert de technologie snel waardoor beveiligingsmaatregelen die op vandaag volstaan, volgend jaar misschien niet meer volstaan en anderzijds is het niet zeker dat een persoon ook na het vervormen van een stemopname niet op een andere manier, bijvoorbeeld de inhoud van het dossier, kan geïdentificeerd worden. Het meldkanaal dient, zoals steeds bij het verwerken van persoonsgegevens, de AVG toe te passen en dus gepaste beveiligingsmaatregelen nemen.

5. Raad van State

De Raad van State heeft op 20 februari 2023 advies 72.761/1 uitgebracht.

5.1. De Raad van State geeft aan dat het advies van de VTC niet volstaat en dat ook het advies van de gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) moet worden gevraagd.

Antwoord: Op 4 maart 2023 is bijkomend advies aan de GBA gevraagd. De GBA heeft op de zitting van 28 maart 2023 beslist te verwijzen naar het standaardadvies

65/2023 van 24 maart 2023 betreffende de redactie van normatieve teksten. In dit algemene advies wordt gewezen op de belangrijkste eisen waaraan elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt, moet voldoen. Het gaat enerzijds om de vereiste van noodzakelijkheid en evenredigheid van de gegevensverwerking die door de wetgeving worden geregeld en anderzijds om de vereiste van voorzienbaarheid van de verwerking van persoonsgegevens. Er wordt verwezen naar het advies van de VTC waarin al deze elementen aan bod gekomen zijn.

5.2. De Raad van State vraagt artikel 12 en het ontworpen artikel V.230/11 aan te passen zodat het duidelijk is dat de draagwijdte ervan beperkt is tot de bescherming van de klokkenluiders en geen betrekking heeft op de handhaving van materiële regels.

Antwoord: De betrokken artikelen zijn aangepast en er is een verduidelijking opgenomen in de memorie van toelichting.

5.3. De Raad van State beveelt aan om een samenwerkingsovereenkomst te sluiten met andere overheden over de bescherming van facilitatoren en derden die niet met een onderwijsinstelling verbonden zijn.

Antwoord: Er is niet ingegaan op deze aanbeveling. Overweging 41 bij de Klokkenluidersrichtlijn stelt: "Er is bescherming nodig tegen represaillemaatregelen niet alleen direct jegens de melder zelf, maar ook tegen die welke indirect kunnen worden genomen, onder meer jegens facilitatoren, collega's of familieleden van de melder die ook in een werkgerelateerd verband met de werkgever of klant of dienstenontvanger van de melder verkeren."

Belangrijk daarbij is dat er alleen maar bescherming nodig is voor personen die omwille van een werkgerelateerd verband met de instelling het risico lopen op represailles door die onderwijsinstelling. Het is dan ook niet nodig bescherming te voorzien voor facilitatoren en derden die geen werkgerelateerde band hebben met de onderwijsinstelling.

5.4. De Raad van State merkt op dat voor artikel 18, §4 en §5, en voor het ontworpen artikel V.230/17, §4 en §5, moet worden aangetoond dat aan de voorwaarden voor de uitoefening van de impliciete bevoegdheden, vermeld in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, voldaan is. Dat moet in de memorie van toelichting aangetoond worden.

Antwoord: De memorie van toelichting bij artikel 18 en 48 is aangevuld.

5.5. De Raad van State stelt dat de regeling voor het niet-hoger onderwijs in uitvoering van artikel 14 van de Klokkenluidersrichtlijn moet worden aangevuld met een bepaling die de wetsevaluatie organiseert.

Antwoord: Artikel 14 van de Klokkenluidersrichtlijn bepaalt dat de externe meldkanalen hun procedures voor de ontvangst en opvolging van meldingen regelmatig moeten evalueren. De functie van extern meldkanaal is voor het niet-hoger onderwijs opgedragen aan de Vlaamse Ombudsdienst. De werking van de Vlaamse Ombudsdienst is geregeld in het Ombudsdecreet van 7 juli 1998. De evaluatie van de Vlaamse Ombudsdienst als extern meldkanaal moet bijgevolg gebeuren volgens de regels die in het Ombudsdecreet opgenomen zijn. Het is om die reden niet nodig in dit ontwerp van decreet voor de Vlaamse Ombudsdienst een wetsevaluatie op te nemen.

- 5.6. Het Klokkenluidersdecreet bevat geen eigen systeem voor rechtshulp, juridisch advies en rechtsbijstand. De Raad van State merkt op dat niets de Vlaamse overheid belet om dit zelf te organiseren.

Antwoord: Het gaat om een aanbeveling waar niet op ingegaan is.

- 5.7. De Raad van State stelt vragen bij de overeenstemming van artikel 5 met artikel 3, lid 3, b), van richtlijn (EU) 2019/1937 dat in een uitzondering voorziet wat betreft "de bescherming van het beroepsgeheim van advocaten en van het medisch beroepsgeheim".

Antwoord: Artikel 5 en 30 zijn aangepast aan de opmerking van de Raad van State.

- 5.8. Volgens de Raad van State moet de regeling in artikel 16 en het ontworpen artikel V.230/15 worden aangepast zodat de regeling meer in overeenstemming is met artikel 16, lid 4, van de Klokkenluidersrichtlijn over de geheimhoudingsplicht.

Antwoord: Artikel 16 en V.230/15 zijn aangepast aan de opmerking van Raad van State.

- 5.9. De Raad van State merkt op dat het toepassingsgebied van het ontwerp van decreet zoals opgenomen in artikel 4 en 29 (artikel V.230/2) ruimer is dan de omzetting van de richtlijn vereist omdat niet alleen meldingen die betrekking hebben op inbreuken op wets- of reglementaire bepalingen genomen ter uitvoering van Europese verordeningen of ter omzetting van de in de bijlage bij richtlijn (EU) 2019/1937 vermelde richtlijnen onder het toepassingsgebied van de ontworpen regeling vallen, maar ook meldingen die betrekking hebben op inbreuken op andere bepalingen in die gebieden, die niet strekken tot uitvoering van verordeningen of tot omzetting van de voormelde richtlijnen. De Raad vraagt of dit de bedoeling is van de decreetgever.

Antwoord: In de artikelen in het Klokkenluidersdecreet wordt niet alleen verwezen naar de opgenomen gebieden maar ook naar de in de bijlage vermelde uniehandelingen. Het gaat hier dus om een dubbele voorwaarde, namelijk dat het moet gaan om inbreuken op welbepaalde uniehandelingen in welbepaalde gebieden. Door de verwijzing naar de uniehandelingen is er geen sprake van een ruimer toepassingsgebied dan strikt vereist is door de Klokkenluidersrichtlijn.

- 5.10. De Raad van State merkt op dat moet nagegaan worden of klokkenluiders die beschermd worden onder het algemene principe van de vrijheid van meningsuiting, dat is vastgelegd in artikel 10 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM), en die niet onder het toepassingsgebied van het Klokkenluidersdecreet vallen, toch afdoende beschermd zijn tegen een onrechtmatig ontslag. Dit is zeker het geval voor personeelsleden die bij een ontslag naar de arbeidsrechter kunnen gaan.

Antwoord: Het Europees Hof van de Rechten van de Mens behandelt de bescherming van klokkenluiders vanuit het perspectief van het recht op vrije meningsuiting zoals verwoord in artikel 10 van het EVRM. Het Hof neemt zes elementen in overweging om na te gaan of een personeelslid bijzondere bescherming moet genieten als klokkenluider⁸:

- 1° de bekendmaking mag maar overwogen worden als er geen alternatieven zijn;
- 2° de gepubliceerde informatie moet van openbaar belang zijn;
- 3° de informatie is nauwkeurig en betrouwbaar (goede trouw van de melder);

⁸ Zie onder meer het arrest-Guja: EHRM 12 februari 2008, appl.no. 14277/04 (Guja/Moldavië).

- 4° de schade voor de werkgever mag niet groter zijn dan het voordeel van de bekendmaking;
- 5° de openbaarmaking mag niet ingegeven zijn door persoonlijke grieven en vijandigheid;
- 6° er moet rekening gehouden worden met de door de melder opgelopen sanctie.

De bescherming van een klokkenluider op grond van artikel 10 van het EVRM is niet identiek aan de bescherming van een klokkenluider op grond van het ontwerp van decreet maar komt er in grote mate mee overeen. Om die redenen mag worden aangenomen dat ook personeelsleden die onder de bescherming als klokkenluider vallen op grond van artikel 10 van het EVRM afdoende beschermd zijn tegen een ontslag door de werkgever.

5.11. De Raad van State merkt op dat de vermelding “met terugwerkende kracht” in artikel 18, §1, derde lid, en het ontworpen artikel V.230/17, §1, derde lid, verwarring schept. De Raad vraagt deze artikelen meer af te stemmen op artikel 6, lid 3, van de Klokkenluidersrichtlijn.

Antwoord: De vermelding “met terugwerkende kracht” is opgeheven zodat de artikelen meer in overeenstemming zijn met de Klokkenluidersrichtlijn.

5.12. De Raad van State geeft aan dat de bewoordingen in artikel 2, 18 en 48 moeten aangepast worden.

Antwoord: De teksten zijn aangepast zoals aangegeven door de Raad van State.

5.13. De Raad van State geeft aan dat de definitie van ‘personeelslid’ in artikel 3, 12°, a), verder gaat dan de bevoegdheid van de decreetgever inzake onderwijs.

Antwoord: De definitie is aangepast zodat er geen sprake meer is van een bevoegdheidsoverschrijding.

5.14. De Raad van State vraagt om op inhoudelijke wijze te omschrijven welke administratieve en tuchtrechtelijke sancties worden bedoeld, bijvoorbeeld door een minimum- en maximumbedrag te voorzien.

Antwoord: Er is niet op deze vraag ingegaan. De Vlaamse Regering treedt alleen sanctionerend op tegen de onderwijsinstellingen. Daarvoor is er in het ontwerp van decreet een duidelijke regeling opgenomen. De administratieve en tuchtrechtelijke sancties ten aanzien van een personeelslid worden door de werkgever zelf uitgesproken. Als het gaat om het vastleggen van bepaalde bedragen, behoort dit – binnen de grenzen van dit ontwerp van decreet – tot de autonomie van de onderwijsinstellingen.

5.15. De Raad van State vraagt om ervoor te zorgen dat de onderwijsinstellingen voldoende tijd hebben om zich op de uitvoering van dit ontwerp van decreet voor te bereiden.

Antwoord: Er zal zeker rekening gehouden worden met deze aanbeveling.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Het ontwerp van decreet is, buiten de inleidende en de slotbepaling, opgedeeld in twee grote delen. Hoofdstuk 2 bevat autonome bepalingen betreffende de bescherming van klokkenluiders in het niet-hoger onderwijs. Dit zijn alle onderwijsniveaus met uitzondering van de universiteiten en hogescholen. De regelgeving met betrekking tot klokkenluiders voor de universiteiten en hogescholen is opgenomen

in hoofdstuk 3 van het decreet onder de vorm van wijzigingen aan de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013.

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Het ontwerp van decreet bevat een gedeeltelijke omzetting van de Europese Klokkenluidersrichtlijn.

Hoofdstuk 2. Bescherming van klokkenluiders in het niet-hoger onderwijs en

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013

Afdeling 1. Definities

Artikel 3 en 27

Artikel 3 bevat definities van termen die verder in het ontwerp van decreet gebruikt worden. Met uitzondering van een aantal specifieke definities voor het onderwijs, zijn de meeste definities overgenomen uit artikel 5 van de Klokkenluidersrichtlijn.

Het ontwerp van decreet is niet alleen op scholen van toepassing maar ook op andere soorten instellingen zoals centra voor leerlingenbegeleiding en internaten. Om die reden is ervoor geopteerd als algemene term voor de instellingen waarop de regelgeving van toepassing is het woord "instelling" te gebruiken en niet te spreken van "onderwijsinstelling".

Artikel 27 is analoog aan artikel 3, maar dan toegespitst op het hoger onderwijs.

Afdeling 2. Materieel toepassingsgebied

Artikel 4 en 29

De Klokkenluidersrichtlijn bevat minimumnormen die voor de bescherming van klokkenluiders moeten gelden. De richtlijn vermeldt de domeinen die minstens onder het materieel toepassingsgebied vallen. Deze richtlijn en dit ontwerp van decreet komen naast de reeds bestaande controleorganen en beschermingsmechanismen in het onderwijs.

De bescherming heeft alleen betrekking op het melden van informatie die in een werkgerelateerde context verkregen is van inbreuken die door (een personeelslid van) een instelling begaan zijn. Personen of organisaties die in een werkgerelateerde context verbonden zijn met de betrokkene aan wie de inbreuk wordt toegeschreven of die met de inbreuk in verband gebracht wordt, zijn immers vatbaar voor represailles wanneer zij inbreuken melden omdat zij economisch of voor het behalen van een diploma afhankelijk zijn van de betrokkene. Wanneer er geen sprake is van een dergelijke machtsongelijkheid, bijvoorbeeld bij gewone klagers of burgers die getuige zijn van een mistoestand, is geen bescherming tegen represailles nodig.⁹

⁹ Klokkenluidersrichtlijn, overweging 36.

De bescherming van klokkenluiders mag er niet toe leiden dat de normale regels rond evaluatie en tucht in het gedrang komen omdat een personeelslid zich zou beroepen op de bescherming als klokkenluider. De richtlijn biedt de mogelijkheid dat meldingen in verband met interpersoonlijke klachten die uitsluitend de melder aangaan zoals conflicten tussen de melder en een ander personeelslid, via andere beschikbare procedures kunnen worden behandeld. Dergelijke 'andere' procedures zijn nu al aanwezig in het onderwijs. Het gaat onder andere over de regelgeving rond evaluatie, met inbegrip van een beroepsprocedure, en het tuchtrecht. Ook in het kader van het welzijn op het werk zijn er regels van toepassing zoals het aanduiden van een vertrouwenspersoon. Er moet vermeden worden dat personeelsleden interpersoonlijke conflicten anders gaan omschrijven om de beroepsmogelijkheden te rekken. Hier heeft geen enkele partij baat bij.

Dat betekent niet dat personen die betrokken zijn bij een evaluatie- of tuchtprocedure, geen melding van een inbreuk kunnen maken en geen bescherming als klokkenluider kunnen genieten. De motieven van de melders om te melden moeten losstaan van de beslissing of zij bescherming moeten genieten.¹⁰ Het is wel belangrijk om een onderscheid te maken tussen het melden van inbreuken op de Uniewetgeving en de persoonlijke relatie van een personeelslid op het werk.

Artikel 5 en 30

Bepaalde informatie is door specifieke regelgeving beschermd en mag niet kenbaar gemaakt worden. Het gaat onder meer om informatie met betrekking tot de veiligheid van het land¹¹ of informatie die onder het medisch beroepsgeheim valt. De bescherming van deze informatie blijft behouden. Wie deze informatie toch kenbaar maakt, valt niet onder de bij dit ontwerp van decreet geboden bescherming van klokkenluiders. Een klokkenluider mag echter wel melding maken van het feit dat een persoon of instelling de verplichting tot geheimhouding van deze informatie niet of onvoldoende naleeft.

Artikel 6 en 31

De in het ontwerp van decreet opgenomen regels voor de bescherming van klokkenluiders zijn minimumnormen. Als er regelgeving is die in een bepaald domein een ruimere bescherming van klokkenluiders voorziet, is de bescherming op grond van deze specifieke regelgeving van toepassing. Als er nu al regelgeving over de bescherming van klokkenluiders is die betrekking heeft op een domein dat binnen het toepassingsgebied van dit ontwerp van decreet valt, maar die minder ver gaat dan de bescherming die door dit ontwerp van decreet geboden wordt, dan primeert in dat geval de bescherming op basis van dit ontwerp van decreet.

De klokkenluidersregeling doet geen afbreuk aan de syndicale relaties. De representatieve vakorganisaties behouden het recht om personeelsleden te informeren en te vertegenwoordigen, om te onderhandelen met instellingen en – indien van toepassing – om akkoorden van sectorale programmatie of cao's af te sluiten. Vakbonden en hun afgevaardigden kunnen optreden als facilitator van een melder. In dat geval genieten zij dezelfde bescherming tegen represailles als de melder zelf.

¹⁰ Klokkenluidersrichtlijn, overweging 32.

¹¹ Wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsat-
testen en veiligheidsadviezen.

Afdeling 3. Meldkanalen

Artikel 7 en 33

Deze artikelen vermelden op welke manier inbreuken kunnen gemeld worden.

Artikel 8 en 34

Iedere instelling, hogeschool en universiteit moet een intern meldkanaal hebben. Ze kunnen ervoor kiezen dit meldkanaal zelf op te richten of hiervoor een beroep te doen op een externe aanbieder.

Personeelsleden met een mandaat in een beslissingsorgaan of personeelsafgevaardigden kunnen geen deel uitmaken van het interne meldkanaal. De bedoeling van deze maatregel is dat er geen schijn van band of beïnvloeding mag zijn tussen de persoon die meldingen behandelt en het bestuur. Vanuit dat oogpunt kunnen ook de schoolraad, pedagogische raad en het lokaal onderhandelingscomité (LOC) als beslissingsorganen beschouwd worden.

Er is niet ingegaan op de mogelijkheid die de Klokkenluidersrichtlijn biedt om juridische entiteiten in de private sector met minder dan vijftig werknemers vrij te stellen van de verplichting een intern meldkanaal op te richten. Aangezien gebleken is dat de meeste klokkenluiders geneigd zijn via interne kanalen misbruiken te melden¹², moeten alle personeelsleden in het onderwijs deze mogelijkheid krijgen.

Het ontwerp van decreet stelt geen beperking op het aantal personeelsleden waaraan het ontvangen en behandelen van meldingen kan toevertrouwd worden. Niettemin wenst de Vlaamse Regering op te merken dat de aanduiding als intern meldingskanaal verschillende verplichtingen met zich meebrengt, zoals het ontvangen en registreren van meldingen op een bepaalde manier, de vertrouwelijkheid van de persoonsgegevens, het voorzien van opleidingen enzovoort.

Een klokkenluidersregeling heeft maar zin als ze breed gedragen is en het personeel vertrouwen heeft in de doeltreffendheid van een melding. Een van de manieren om dit vertrouwen te bevorderen is door de personeelsafvaardiging te betrekken bij de uitwerking van de procedure. Het is daarom belangrijk dat de procedure om interne meldingen in te dienen ten minste overlegd wordt met afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties (cf. het LOC-decreet).

Als beslist wordt voor het interne meldkanaal een beroep te doen op een externe aanbieder, is het ook van belang dat de keuze voor een externe aanbieder ten minste overlegd wordt met de personeelsafvaardiging. Ook het hoger onderwijs kan voor het organiseren van het interne meldkanaal een beroep doen op een externe aanbieder. De instellingen moeten er daarbij wel op toezien dat de voordelen van een intern meldkanaal, namelijk een laagdrempelige toegang en een snelle en doeltreffende behandeling van meldingen, niet in het gedrang komen.

Artikel 9 en 35

Personen die een inbreuk niet intern willen of kunnen melden, kunnen terecht bij een extern meldkanaal. Voor het onderwijs, met uitzondering van de hogescholen en universiteiten, treedt de Vlaamse Ombudsdienst op als extern meldkanaal. Voor de hogescholen en universiteiten treden de commissarissen van de Vlaamse Regering op als extern meldkanaal.

¹² Klokkenluidersrichtlijn, overweging 33.

Net zoals het interne meldkanaal moet ook het externe meldkanaal ervoor zorgen dat de vertrouwelijkheid van de informatie en van de melder gewaarborgd is.

Artikel 10 en 36

Een melder moet al naargelang van de omstandigheden het meest geschikte kanaal kunnen kiezen voor het melden van een inbreuk. Voor personeelsleden is dat meestal de organisatie waar ze werken omdat die het meest vertrouwd is. Interne meldingen zijn ook de beste manier om inbreuken efficiënt aan te pakken. Het is dan ook de bedoeling dat personeelsleden inbreuken eerst intern melden en zich niet meteen tot het externe meldkanaal richten, tenzij zij daar gegronde redenen voor hebben. Artikel 7/2 van de Klokkenluidersrichtlijn bepaalt hierover het volgende: "De lidstaten moedigen het melden via interne meldingskanalen aan boven het melden langs externe meldingskanalen, indien de inbreuk doeltreffend intern kan worden behandeld en indien de melder van mening is dat er geen risico op represailles bestaat."

Een melding via een intern meldkanaal is in principe alleen mogelijk voor de personeelsleden en niet voor externen. Op die manier wordt vermeden dat het interne meldkanaal overbelast zou worden waardoor de personeelsleden, die meestal de belangrijkste bron van inbreuken zijn, ontmoedigd worden inbreuken te melden. Een instelling kan evenwel zelf beslissen om het interne meldkanaal toch open te stellen voor alle of bepaalde groepen externen om zo de melding van inbreuken zo veel mogelijk via het interne meldkanaal te laten verlopen. Deze regeling sluit aan bij het advies van de Nationale Arbeidsraad nr. 2252 over de omzetting van de Klokkenluidersrichtlijn voor de privésector.

Naast het melden van een inbreuk aan een intern of extern meldkanaal, is het ook mogelijk informatie over een inbreuk openbaar te maken. Een melder kan echter pas rekenen op de bescherming als klokkenluider na een openbaarmaking als aan een aantal voorwaarden voldaan is. Het moet duidelijk zijn dat de interne of externe melding niet tot het aanpakken van de inbreuk hebben geleid of zullen leiden. De openbaarmaking betreft het publiek toegankelijk maken van informatie over inbreuken en mag er dus niet toe leiden de privacy van personen te schenden. De AVG dient steeds in acht genomen te worden, ook bij de openbaarmaking.

Dit artikel geldt niet wanneer gebruik werd gemaakt van specifieke regels over de vrijheid van meningsuiting en persvrijheid.

Afdeling 4. Gemeenschappelijke bepalingen met betrekking tot interne en externe meldingen

Artikel 11 en 38

Inbreuken kunnen zowel schriftelijk, mondeling als via een fysieke ontmoeting gemeld worden. Wanneer een opname of een verslag van de melding gemaakt wordt, moet de melder hiermee instemmen.

Artikel 12 en 39

Deze artikelen gaan over de behandeling van meldingen. Het is daarbij van belang dat het meldkanaal de melder op de hoogte houdt van de ontvangst en afhandeling van de melding. Dit versterkt het vertrouwen in de procedures en in een correcte afhandeling van de melding. Als dat vertrouwen er niet is zullen personeelsleden en externen veel minder geneigd zijn misbruiken te melden waardoor deze misbruiken niet of niet tijdig aangepakt kunnen worden.

Er moet benadrukt worden dat de meldkanalen geen handhavingsinstanties zijn. Het opzet van de klokkenluidersregeling en van de meldkanalen is om personen te stimuleren om in hun werkomgeving verkregen informatie over inbreuken tegen regelgeving te melden door hen te beschermen tegen represailles op de werkvloer. Een klokkenluidersmelding gaat over de relatie tussen de melder en de inbreukpleger terwijl het bij een handhavingsinstantie over de relatie tussen de inbreukpleger en de overheid gaat. Een meldkanaal zal zich vergewissen van de waarachtigheid van de feiten. Het is echter niet de taak van een meldkanaal om na te gaan of er effectief sprake is van een inbreuk tegen regelgeving en om in dat geval sanctionerend op te treden tegen de inbreukpleger. Om te bepalen of er effectief sprake is van een inbreuk, mag wel van het meldkanaal verwacht worden dat het de melding doorstuurt naar de instantie die een sanctionerende bevoegdheid heeft. Als in het hoger onderwijs een externe melding betrekking heeft op een van de toezichtstaken van een regeringscommissaris zal de melding vanuit die bevoegdheid door de diensten van de regeringscommissarissen verder beoordeeld en behandeld worden.

De opvolging en feedback van meldingen moeten binnen een redelijke termijn gebeuren om het probleem waarop de melding betrekking heeft snel aan te pakken en onnodige openbaarmakingen te voorkomen. De behandeltermijn mag in principe niet langer zijn dan drie maanden. Omwille van specifieke omstandigheden zoals de aard en de complexiteit van het voorwerp van de melding waardoor een langduriger onderzoek nodig is, kan de termijn voor het externe meldkanaal verlengd worden tot zes maanden.¹³

Het ontwerp van decreet verhindert niet dat een inbreuk anoniem gemeld wordt. Het meldkanaal moet hiermee echter maar aan de slag gaan voor zover dit mogelijk is. Zo moet het meldkanaal bijvoorbeeld een ontvangstmelding sturen en de melder op de hoogte houden van de behandeling van de melding als het mogelijk is om op een anoniem e-mailadres te antwoorden. Als de gemelde inbreuk duidelijk genoeg is, kan van het meldkanaal verwacht worden dat het probeert het gemelde probleem aan te pakken. Er kan evenwel niet van een meldkanaal verwacht worden dat het een anonieme melding behandelt als het moeilijk is na te gaan waarop de melding betrekking heeft en of deze gegrond is.

Artikel 13 en 40

Het is mogelijk dat een melding niet bij het juiste extern meldkanaal terechtkomt, bijvoorbeeld omdat de melding geen betrekking heeft op een van de instellingen waar het meldpunt voor bevoegd is. In dat geval moet het orgaan dat de melding ontvangt deze naar het bevoegde meldkanaal doorsturen. Ook hier gelden de basisprincipes dat de vertrouwelijkheid van de informatie moet gewaarborgd worden en dat de melder op de hoogte moet gebracht worden van het doorsturen van de melding.

Indien de melding terechtkomt bij een intern meldkanaal dat niet bevoegd is, dan brengt het interne meldkanaal de melder daarvan op de hoogte.

Afdeling 5. Verwerking van gegevens

Artikel 14 en 42

Deze artikelen bepalen welke informatie meldkanalen moeten bijhouden over de meldingen die zij ontvangen hebben. Overweging 86 bij de Klokkenluidersrichtlijn vermeldt hierover het volgende: "De lidstaten moeten ervoor zorgen dat alle meldingen van inbreuken naar behoren worden geregistreerd, dat iedere

¹³ Klokkenluidersrichtlijn, overweging 67.

melding kan worden opgevraagd, en dat informatie die via de meldingen wordt ontvangen, als bewijsmateriaal kan worden gebruikt in het kader van eventuele rechtshandavingsmaatregelen.”

Artikel 15 en 43

Deze artikelen bevatten de bepalingen die vereist zijn in uitvoering van de AVG en die summier aangehaald worden in artikel 16/1 tot en met 16/3 en 17 van de Klokkenluidersrichtlijn. Eenzelfde bepaling is voor de Vlaamse overheid en de lokale besturen opgenomen in het Bestuursdecreet.

De bekendmaking van de identiteit van de melder zal vaak het onderzoek naar de melding vergemakkelijken maar mag in principe alleen maar als de melder daarmee instemt. In bepaalde gevallen kan het echter aangewezen zijn ook zonder instemming van de melder persoonsgegevens door te geven. De AVG biedt daartoe in artikel 23 de mogelijkheid. Paragraaf 4 vermeldt onder welke voorwaarden deze afwijking op het algemene principe uit de AVG mogelijk is.

Paragraaf 5 bevat de mogelijkheid voor een meldkanaal om bepaalde rechten uit de AVG niet toe te passen. Deze bepaling vloeit voort uit overweging 84 bij de Klokkenluidersrichtlijn waarin het volgende staat: “De lidstaten moeten zorgen voor de doeltreffendheid van deze richtlijn, onder meer door waar nodig via wetgevingsmaatregelen beperkingen te stellen aan de uitoefening van bepaalde gegevensbeschermingsrechten van de betrokkenen overeenkomstig artikel 23, lid 1, punten e) en i), en artikel 23, lid 2, van verordening (EU) 2016/679 voor zover en zolang zulks noodzakelijk is ter voorkoming van en in reactie op pogingen tot het belemmeren van meldingen of tot het verhinderen, dwarsbomen of vertragen van de opvolging, met name van onderzoeken, of tot het achterhalen van de identiteit van de melders.”

Het gaat hier om een mogelijkheid met betrekking tot de identiteit van de betrokkene waarvan maar gebruikgemaakt kan worden als aan de in de paragraaf opgenomen voorwaarden voldaan is.

Artikel 16 en 44

Deze artikelen geven uitvoering aan artikel 16/4 van de Klokkenluidersrichtlijn. Artikel 16/4 heeft enkel betrekking op de externe meldkanalen. Het is wenselijk dat ook interne meldkanalen geen feiten bekendmaken die het economisch, financieel of commercieel belang van hun instelling bekendmaken.

Eenzelfde bepaling is voor de Vlaamse overheid en de lokale besturen opgenomen in het Bestuursdecreet.

Afdeling 6. Informatie over ontvangst en opvolging van meldingen

Artikel 17 en 46

Paragraaf 1 bevat een omzetting van artikel 9/1, g), en 13, van de Klokkenluidersrichtlijn. De vereiste informatie zal op een aparte webpagina van de Vlaamse website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming gepubliceerd worden. Instellingen kunnen deze informatie op hun eigen website overnemen of naar de website van het beleidsdomein verwijzen.

Paragraaf 2 geeft uitvoering aan artikel 20/1, a) en b), van de Klokkenluidersrichtlijn. De externe meldpunten moeten de melders voldoende ondersteunen ten aanzien van elke autoriteit die betrokken is bij de bescherming van de melder tegen represailles.

Afdeling 7. Beschermingsmaatregelen

Artikel 18 en 48

Paragraaf 1 zet het verbod op represailles om, opgenomen in artikel 19 van de Klokkenluidersrichtlijn. Er is daarbij rekening gehouden met de specifieke situatie van het onderwijs, onder meer via het verbieden van het onthouden van een benoeming. Punt 15° is aan de lijst uit de richtlijn toegevoegd om ervoor te zorgen dat elke vorm van represailles gevat wordt.

Het tweede lid bepaalt in welke gevallen een melder van inbreuken onder de bescherming van het ontwerp van decreet als klokkenluider valt. Een eerste voorwaarde is dat de inbreuk op de juiste manier moet gemeld worden.

Een tweede voorwaarde is dat de melder gegronde redenen moet hebben dat de gemelde informatie correct is. Wie te goeder trouw informatie meldt die achteraf onjuist of ongegrond blijkt te zijn, behoudt de bescherming als klokkenluider. Wie echter wetens en willens onjuiste informatie meldt, geniet geen bescherming als klokkenluider. Deze voorwaarde biedt een waarborg tegen kwaadwillige of oneerlijke meldingen.

Een derde voorwaarde is dat de identiteit van de melder gekend moet zijn. Dit vloeit voort uit het feit dat anonieme melders niet kunnen beschermd worden aangezien ze niet gekend zijn.

Indien de anonieme melder na een tijd alsnog geïdentificeerd wordt, wordt deze beschouwd alsof de identiteit initieel gekend was en geniet de melder bijgevolg de bescherming zoals opgenomen in dit ontwerp van decreet.

Het verbod op represailles geldt niet alleen voor de melder zelf maar ook voor facilitatoren die de melding ondersteund hebben en personen, organisaties of getuigen die in een werkgerelateerde context met de melder verbonden zijn en daardoor ook specifieke rechtsbescherming nodig hebben.

Paragraaf 2 is een omzetting van artikel 23/1, b), dat oplegt dat de lidstaten "doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties" moeten voorzien voor wie represailles neemt tegen een melder of wie met een melder verbonden is. Hierbij moet een onderscheid gemaakt worden tussen sancties tegen een natuurlijke persoon of een rechtspersoon. Tegen een natuurlijke persoon kunnen administratieve of tuchtrechtelijke sancties genomen worden. Deze sancties worden uitgesproken door de werkgever die op basis van de concrete feiten moet uitmaken wat de beste sanctie is.

Voor rechtspersonen zijn tuchtstraffen niet mogelijk en moet er gekeken worden naar financiële sancties. Artikel VII.5 van het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) van 28 oktober 2016 betreffende codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs laat nu al toe dat de Commissie zorgvuldig bestuur een gedeeltelijke terugbetaling van het werkingsbudget van een instelling kan vorderen wanneer zij oordeelt dat een klacht bij de commissie gegrond is. Een gelijkaardige mogelijke financiële sanctie wordt ingevoerd wanneer een rechtspersoon represailles neemt tegen een klokkenluider. Het gaat om een sanctie die ingrijpende gevolgen kan hebben voor de instelling en daardoor niet lichtzinnig kan genomen worden. Het is dan ook niet het externe meldkanaal maar de Vlaamse Regering die deze sanctie oplegt op advies van het externe meldkanaal.

Ook bij het hoger onderwijs bestaat de mogelijkheid een deel van het bedrag van de werkingsuitkeringen terug te vorderen. Deze mogelijkheid is opgenomen in artikel IV.35 en IV.39 van de Codex Hoger Onderwijs. De Vlaamse Regering

kan voor de universiteiten, de hogescholen en de andere hogeronderwijsinstellingen tot een sanctie beslissen op basis van een advies van het college van regeringscommissarissen.

In paragraaf 3 wordt artikel 21/5 van de Klokkenluidersrichtlijn omgezet. Wanneer er in een gerechtelijke of administratieve procedure tegen een maatregel een vermoeden is dat de maatregel een represaille inhoudt, geldt een omkering van de bewijslast.

Paragraaf 4 is een omzetting van artikel 21/3 van de richtlijn.

Paragraaf 5 is een omzetting van artikel 21/7, tweede lid, van de richtlijn. De formulering uit artikel 3, lid 2, van de richtlijn (EU) 2016/942, is opgenomen in artikel XI.332/3 van het Belgische Wetboek van Economisch Recht, waarnaar in deze paragraaf verwezen wordt. Hoewel de regeling in paragraaf 5 eerder van belang is voor hogescholen en universiteiten, kan het geen kwaad ze ook voor de instellingen op te nemen. Deze bepaling laat geenszins toe om zo maar bedrijfsgeheimen te bemachtigen en openbaar te maken. Dat is alleen mogelijk in de gevallen die wettelijk toegelaten zijn.

Paragraaf 4 en 5 hebben betrekking op de aansprakelijkheid van melders bij het verwerven, melden of openbaar maken van informatie of bedrijfsgeheimen. De decreetgever kan een federale bevoegdheid, in casu met betrekking tot contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid, regelen indien hij zich beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om een doeltreffend beleid inzake onderwijs te voeren¹⁴. In het kader van het beschermen van een melder die in een werkgerelateerde context met een onderwijsinstelling – waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is – inbreuken meldt, is het belangrijk dat de regelgeving duidelijk aangeeft in welke gevallen en onder welke voorwaarden het verzamelen of melden van inbreuken toegelaten is. De regelingen in paragraaf 4 en 5 vermelden of verwijzen alleen naar wat in richtlijnen opgenomen is. Ze houden geen aanpassingen aan federale wetgeving in. Door het duidelijk afgebakende toepassingsgebied en de beperkte draagkracht van deze paragrafen, belemmeren ze geenszins de uitoefening van de federale bevoegdheid.

Artikel 19 en 49

Dit is een omzetting van artikel 23/1, a), c) en d), en artikel 23/2.

Artikel 20 en 50

Dit is een omzetting van artikel 24 van de Klokkenluidersrichtlijn.

Hoofdstuk 2. Bescherming van klokkenluiders in het hoger onderwijs – resterende artikelen

Afdeling 1. Meldpunt klokkenluiders

Artikel 21

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 22

Voor het hoger onderwijs wordt het externe meldpunt opgericht binnen het college van commissarissen. De regeringscommissarissen worden benoemd door de

¹⁴ Zie Arbitragehof 21 juni 2000, nr. 76/2000, overw. B.4.3.

Vlaamse Regering en oefenen controle uit op het beleid en het beheer van de universiteiten, hogescholen en de instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening, evenals op het Universitair Ziekenhuis Gent. Door de taken die zij nu al uitoefenen, zijn de regeringscommissarissen goed vertrouwd met het hoger onderwijs, wat een sterke meerwaarde is bij het ontvangen van externe meldingen. Langs de andere kant zijn de commissarissen voldoende onafhankelijk en autonoom ten opzichte van de hogeronderwijsinstellingen om binnen hun diensten een extern meldkanaal te huisvesten. In de praktijk treden de regeringscommissarissen nu al op, ook wanneer zij gecontacteerd worden over handelingen of praktijken waarbij er twijfel is of deze wel correct verlopen zijn.

Artikel 23 en 25

De werking van het externe meldkanaal voor het hoger onderwijs is opgesplitst. Langs de ene kant is er het personeelslid dat bevoegd is voor het ontvangen en behandelen van de melding van een inbreuk. Dit personeelslid onderhoudt ook het contact met de melder. Om het onderzoek van de melding grondig te kunnen voeren, kan het nodig zijn om documenten of inlichtingen op te vragen bij de betrokken instelling. Het ontwerp van decreet kent uitdrukkelijk de bevoegdheid toe om deze informatie op te vragen.

De uiteindelijke beoordeling van een melding gebeurt door het college van regeringscommissarissen. Deze collectieve beoordeling van en beslissing over een melding versterkt de kwaliteit en de waarde van het oordeel.

Net zoals het voor het vertrouwen in een interne melding belangrijk is dat de procedure voor het melden en opvolgen van interne meldingen na overleg met en in samenspraak met de sociale partners uitgewerkt wordt, geldt dat ook voor de procedure voor de externe meldingen. De evaluatie van de werking als extern meldkanaal is een omzetting van artikel 14 van de Klokkenluidersrichtlijn. Als op basis van deze evaluatie blijkt dat een aanpassing van de procedure voor de externe meldingen aangewezen is, moet ook een wijziging aan de procedure voor een externe melding gebeuren.

Artikel 25, 26, 28, 32, 37, 41, 45 en 47

Deze artikelen behoeven geen toelichting.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtreding

Artikel 51

Dit artikel regelt de inwerkingtreding.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

VOORONTWERP VAN DECREET VAN 10 NOVEMBER 2022

Voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Art. 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet voorziet in de omzetting van richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden.

Hoofdstuk 2. Bescherming van klokkenluiders in het niet-hoger onderwijs

Afdeling 1. Definities

Art. 3. In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- 1° Betrokken persoon: een natuurlijke of rechtspersoon die in de interne of externe melding of bij de openbaarmaking wordt genoemd als persoon aan wie de inbreuk wordt toegeschreven of met wie die persoon in verband wordt gebracht;
- 2° externe: een van de volgende personen die in het kader van hun werk informatie over inbreuken hebben:
 - a) aandeelhouders en personen die behoren tot het bestuurlijk, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van een instelling, met inbegrip van leden die niet bij het dagelijks bestuur zijn betrokken, vrijwilligers en bezoldigde of onbezoldigde stagairs;
 - b) aannemers, onderaannemers en leveranciers en iedereen die werkt onder hun toezicht en leiding;

- c) personen die informatie over inbreuken hebben verkregen in een werkrelatie die ondertussen is beëindigd;
- d) personen van wie de werkrelatie nog moet beginnen en die informatie over inbreuken hebben verkregen tijdens de wervingsprocedure of andere precontractuele onderhandelingen;
- 3° externe melding: het melden van informatie over inbreuken aan een extern meldkanaal als vermeld in artikel 9;
- 4° facilitator: een natuurlijke persoon die in een werkgerelateerde context een melder bijstaat in het meldingsproces en van wie de bijstand vertrouwelijk moet zijn;
- 5° inbreuk: een handeling of nalatigheid die voldoet aan een van de volgende voorwaarden:
 - a) ze is onrechtmatig en heeft betrekking op de uniehandelingen en beleidsterreinen die vallen binnen het toepassingsgebied, vermeld in artikel 4;
 - b) ze ondermijnt het doel of de toepassing van de regels in de uniehandelingen en beleidsterreinen die vallen binnen het toepassingsgebied, vermeld in artikel 4;
- 6° informatie over inbreuken: informatie, met inbegrip van redelijke vermoedens, over:
 - a) feitelijke of mogelijke inbreuken die hebben plaatsgevonden of zeer waarschijnlijk zullen plaatsvinden binnen de instelling waar de melder werkt, heeft gewerkt of gesolliciteerd heeft of binnen een andere instelling waarmee de melder in de context van zijn werk in contact is geweest;
 - b) pogingen tot het verhullen van inbreuken binnen de instelling waar de melder werkt, heeft gewerkt of gesolliciteerd heeft of binnen een andere instelling waarmee de melder in de context van zijn werk in contact is geweest;
- 7° instelling: een instelling vermeld in:
 - a) artikel 2, §1 van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs;
 - b) artikel 4, §1 van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs;
 - c) Artikel 3 van het decreet Rechtspositie Basiseducatie;
- 8° interne melding: het melden van informatie over inbreuken binnen de instelling;
- 9° melden: het schriftelijk of mondeling verstrekken van informatie over inbreuken
- 10° melder: een natuurlijke persoon die in de context van zijn werk informatie over inbreuken die hij heeft verkregen, meldt of openbaar maakt;
- 11° openbaar maken: het publiek toegankelijk maken van informatie over inbreuken;
- 12° personeelslid: een van de volgende personeelsleden:
 - a) een contractueel personeelslid dat geen personeelslid als vermeld in punt e) is en op wie de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten van toepassing is;
 - b) een personeelslid als vermeld in artikel 4, §1, van het decreet betreffende de rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs van 27 maart 1991;
 - c) een personeelslid als vermeld in artikel 2, §1, van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991;
 - d) een personeelslid als vermeld in artikel 3 van het decreet van 7 juli 2017 betreffende de rechtspositie van de personeelsleden in de basiseducatie;
- 13° represaille: een directe of indirecte handeling of nalatigheid die in een werkgerelateerde context plaatsvindt naar aanleiding van een interne of externe melding of openbaarmaking, en die tot ongerechtvaardigde benadeling van de melder leidt of kan leiden;
- 14° werkgerelateerde context: huidige of vroegere arbeidsactiviteiten in de instelling waardoor, ongeacht de aard van die activiteiten, personen informatie kunnen

verkrijgen over inbreuken en waarbij die personen te maken kunnen krijgen met represailles als ze dergelijke informatie zouden melden.

Afdeling 2. Materieel toepassingsgebied

Art. 4. §1. Dit hoofdstuk bevat gemeenschappelijke minimumnormen voor de bescherming van melders van de volgende inbreuken die een instelling begaat:

- 1° inbreuken die betrekking hebben op uniehandelingen vermeld in deel I van de bijlage bij de richtlijn, en die betrekking hebben op de volgende gebieden:
 - a) overheidsopdrachten;
 - b) financiële diensten, producten en markten, voorkoming van witwassen van geld en terrorismefinanciering;
 - c) productveiligheid en productconformiteit;
 - d) veiligheid van het vervoer;
 - e) bescherming van het milieu;
 - f) stralingsbescherming en nucleaire veiligheid;
 - g) veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn;
 - h) volksgezondheid;
 - i) consumentenbescherming;
 - j) bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, en beveiliging van netwerk- en informatiesystemen;
- 2° inbreuken waardoor de financiële belangen van de Unie vermeld in artikel 325 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en nader toegelicht in relevante uniemaatregelen worden geschaad;
- 3° inbreuken in verband met de interne markt, vermeld in artikel 26, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, met inbegrip van inbreuken op de unieregels voor de mededinging en de staatssteun.

§2. Dit hoofdstuk heeft geen betrekking op interpersoonlijke klachten die alleen de melder betreffen.

Art. 5. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op het melden van informatie waarvan de bekendmaking niet toegestaan is om een van de volgende redenen:

- 1° de veiligheid van het land;
- 2° de bescherming van geclassificeerde gegevens;
- 3° de bescherming van het medisch beroepsgeheim;
- 4° de bescherming van het beroepsgeheim;
- 5° de geheimhouding van rechterlijke beraadslagingen;
- 6° het strafprocesrecht.

Art. 6. Dit hoofdstuk doet geen afbreuk aan wetgeving die in een ruimere bescherming voor klokkenluiders voorziet.

Dit hoofdstuk doet evenmin afbreuk aan:

- 1° het recht van personeelsleden om hun vertegenwoordiger of vakbond te raadplegen;
- 2° de regelgeving tegen onrechtmatige benadelende maatregelen als gevolg van de raadplegingen, vermeld in punt 1°;
- 3° de autonomie van de sociale partners en hun recht om collectieve arbeidsovereenkomsten of akkoorden van sectorale programmatie af te sluiten.

Afdeling 3. Meldkanalen

Art. 7. Informatie over inbreuken kan op de volgende manieren gemeld worden:

- 1° via een intern meldkanaal, als vermeld in artikel 8;
- 2° via een extern meldkanaal, als vermeld in artikel 9;
- 3° via een openbaarmaking.

Art. 8. §1. Iedere instelling heeft een intern meldkanaal.

Het interne meldkanaal kan door de instelling zelf worden beheerd of extern ter beschikking worden gesteld door een derde. De waarborgen voor een interne melding en de opvolging van de meldingen, vermeld in afdeling 4 en 5 van dit hoofdstuk, zijn ook van toepassing als het interne meldkanaal door een derde wordt beheerd.

§2. Het interne meldkanaal bestaat uit ten minste een persoon die bevoegd is om meldingen te ontvangen en te behandelen. Personeelsleden met een mandaat in een beslissingsorgaan of personeelsafgevaardigden kunnen geen deel uitmaken van het interne meldkanaal.

De persoon die bevoegd is om meldingen te ontvangen of te behandelen heeft daarvoor de nodige vorming gekregen.

§3. Iedere instelling werkt, na overleg met afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties, een procedure uit om interne meldingen in te dienen, te behandelen en te beheren. Als het interne meldkanaal door een derde ter beschikking gesteld wordt, worden de afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties op de hoogte gebracht van de inhoud van de overeenkomst met de derde.

De procedure, vermeld in het eerste lid, bevat systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van al de volgende elementen:

- 1° de identiteit van de melder;
- 2° de identiteit van derden die in de melding worden genoemd;
- 3° informatie waaruit de identiteit van de melder of een derde kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het tweede lid.

Art. 9. §1. Personeelsleden en externen kunnen informatie over inbreuken die instellingen begaan hebben, extern melden bij de Vlaamse Ombudsdienst conform het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse Ombudsdienst.

§2. Het externe meldkanaal, vermeld in paragraaf 1, ontvangt meldingen via systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van al de volgende elementen:

- 1° de identiteit van de melder;
- 2° de identiteit van derden die in de melding worden genoemd;
- 3° informatie waaruit de identiteit van de melder of een derde kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het eerste lid.

Art. 10. §1. Een personeelslid meldt informatie over inbreuken die de instelling waar het tewerkgesteld is, via het interne meldkanaal vermeld in artikel 8. Een personeelslid kan informatie over inbreuken ook rechtstreeks melden via het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, als het meent dat de inbreuk intern niet doeltreffend behandeld kan worden of dat er een risico op represailles bestaat.

Externen melden informatie over inbreuken die een instelling begaat, aan het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9.

Een onderwijsinstelling kan het interne meldkanaal, vermeld in artikel 8, ook openstellen voor bepaalde of alle externen.

§2. Personeelsleden en externen die informatie over inbreuken openbaar maken komen in aanmerking voor bescherming uit hoofde van dit decreet indien is voldaan aan een van de volgende voorwaarden:

- 1° ze hebben eerst intern en extern gemeld of ze hebben meteen extern gemeld conform paragraaf 1, en er zijn geen passende maatregelen genomen binnen drie maanden nadat het meldkanaal in kwestie de melding heeft ontvangen;
- 2° ze hebben gegronde redenen om aan te nemen dat:
 - a) de inbreuk kan een dreigend of reëel gevaar vormen voor het algemeen belang, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een noodsituatie of een risico op onherstelbare schade, of b) er bestaat een risico op represailles bij externe meldingen, of het is niet waarschijnlijk dat de inbreuk doeltreffend wordt behandeld wegens de bijzondere omstandigheden van de zaak, omdat bijvoorbeeld bewijsmateriaal kan worden achtergehouden of vernietigd, of een autoriteit kan samenspannen met de pleger van de inbreuk of met iemand die bij de inbreuk is betrokken.

Deze paragraaf is niet van toepassing op gevallen waarin een personeelslid of een externe rechtstreeks informatie aan de pers verstrekt op grond van specifieke bepalingen die een stelsel voor de bescherming van de vrijheid van meningsuiting en informatie instellen.

Afdeling 4. Gemeenschappelijke bepalingen voor interne en externe meldingen

Art. 11. §1. Melders kunnen schriftelijk en via de telefoon of een ander spraakberichtsysteem informatie over inbreuken melden bij de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9. Ze hebben ook het recht op een fysieke ontmoeting binnen een redelijke termijn.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, kunnen van mondelinge meldingen via een spraakberichtsysteem met gesprekopname:

- 1° een opname van het gesprek in een duurzame, opvraagbare vorm maken;
- 2° een volledig en nauwkeurig verslag laten opstellen door de personeelsleden die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen.

De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, stellen de melders voor de start van het gesprek op de hoogte van de mogelijkheid van het systeem om gesprekken op te nemen.

§3. De personeelsleden van de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen, kunnen een nauwkeurig verslag opmaken van mondelinge meldingen via een spraakberichtsysteem zonder gespreksopnamefaciliteit.

§4. Als de melder toestemt, maken de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, bij een fysieke ontmoeting op verzoek van de melder:

- 1° een opname van het gesprek in een duurzame en opvraagbare vorm;
- 2° een nauwkeurig verslag van het onderhoud, dat de personeelsleden opstellen die verantwoordelijk zijn voor de behandeling van de melding.

§5. Melders kunnen de schriftelijke weergave van het gesprek, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, controleren, corrigeren en voor akkoord tekenen.

Art. 12. §1. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, bevestigen de ontvangst van de melding aan de melder binnen zeven dagen na de dag waarop ze de melding hebben ontvangen, als ze binnen die termijn de melding nog niet afgehandeld hebben, tenzij in één van de volgende gevallen:

- 1° de melder verzet zich uitdrukkelijk tegen het krijgen van die ontvangstmelding;
- 2° het krijgen van die ontvangstmelding brengt de bescherming van de identiteit van de melder in gevaar.

Tenzij er nieuwe wettelijke of feitelijke omstandigheden zijn die een andere opvolging rechtvaardigen, kan het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, bij meldingen over een instelling beslissen om in een van de volgende gevallen de melding niet in behandeling te nemen:

- 1° de inbreuk is van geringe betekenis;
- 2° de externe melding heeft betrekking op feiten die in een eerdere externe melding van de melder al zijn behandeld en de nieuwe melding bevat geen nieuwe informatie van betekenis.

In de gevallen, vermeld in het tweede lid, stuurt het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, de melder binnen zeven dagen nadat het de melding heeft ontvangen, naast de ontvangstmelding, vermeld in het eerste lid, de beslissing om de melding niet in behandeling te nemen en een motivatie voor die beslissing.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, gaan de juistheid na van de informatie en nemen de gepaste maatregelen als er een vermoeden van een inbreuk is.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, informeren de melder binnen drie maanden na de dag waarop ze de ontvangstmelding hebben verstuurd, of, als er geen ontvangstmelding naar de melder is gestuurd, binnen drie maanden nadat de periode van zeven dagen nadat de melding is gedaan, is verstreken, over de als opvolging geplande of genomen maatregelen en over de redenen daarvoor. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, geven daarbij geen informatie vrij die afbreuk doet aan het interne onderzoek of die het onderzoek of de rechten van de betrokken persoon schaadt.

Het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, kan de termijn van drie maanden, vermeld in het eerste lid, verlengen tot maximaal zes maanden. In dat geval informeert het externe meldkanaal de melder schriftelijk over de verlenging van de termijn en de redenen daarvoor, voor de voormelde termijn van drie maanden verstreken is.

§4. Het extern meldkanaal, vermeld in artikel 9 brengt de melder op de hoogte van het eindresultaat van de onderzoeken.

Art. 13. Als een melder een melding richt aan een onbevoegd extern meldkanaal, stuurt dat onbevoegde meldkanaal, personeelslid of die onbevoegde instelling de melding zo snel mogelijk op veilige wijze door naar het bevoegde externe meldkanaal. Het onbevoegde externe meldkanaal brengt de melder onmiddellijk op de hoogte van die doorzending.

Indien het intern meldkanaal niet bevoegd is om de melding te behandelen, dan brengt het meldkanaal de melder daarvan op de hoogte.

Afdeling 5. Verwerking van gegevens

Art. 14. Ieder meldkanaal, als vermeld in artikel 8 en 9, houdt een register bij van de ontvangen meldingen.

Ieder meldkanaal, als vermeld in artikel 8 en 9, houdt al de volgende gegevens bij:

- 1° het aantal ontvangen meldingen;
- 2° het aantal onderzoeken en procedures die naar aanleiding van de meldingen zijn ingeleid en het resultaat ervan;
- 3° als dat wordt vastgesteld, de geschatte financiële schade en de bedragen die zijn teruggevorderd na onderzoeken en procedures over de gemelde inbreuken.

Meldingen worden niet langer opgeslagen dan noodzakelijk en evenredig is om te voldoen aan de vereisten die door dit decreet of door andere wetgeving zijn opgelegd.

Art. 15. §1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

§2. Als die gegevens beschikbaar zijn, verwerken de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, de volgende persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e) van de

algemene verordening gegevensbescherming bij de behandeling en registratie van meldingen:

- 1° de naam van de melder;
- 2° de contactgegevens en de functie van de melder;
- 3° de naam van de facilitator of van derden die verbonden zijn met de melder en die het slachtoffer kunnen worden van represailles in een werkgerelateerde context;
- 4° de naam en de functie van de betrokken persoon en informatie over de inbreuken van de betrokken persoon;
- 5° de naam van de getuigen;
- 6° schriftelijke meldingen;
- 7° het schriftelijke verslag van mondelinge meldingen en stemopnames, vermeld in artikel 11, §2 en §3, van dit decreet.

De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, wissen onmiddellijk andere gegevens dan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die niet relevant zijn om de melding te behandelen.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, maken de identiteit van de melder en alle informatie waarmee de identiteit van de melder direct of indirect achterhaald kan worden niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te ontvangen en op te volgen tenzij in één van de volgende gevallen:

- 1° de melder stemt daarmee in;
- 2° er is een noodzakelijke en evenredige wettelijke verplichting in het kader van een onderzoek door nationale autoriteiten of gerechtelijke procedures, om de rechten van verdediging van de melder te waarborgen.

De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, maken de identiteit van de betrokken persoon en alle informatie waarmee de identiteit van de betrokken persoon direct of indirect achterhaald kan worden, niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te behandelen, zolang onderzoeken naar aanleiding van de melding of openbaarmaking lopen.

§4. Vóór de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, de identiteit van de melder of de betrokken persoon bekendmaken, brengen ze de melder, respectievelijk de betrokken persoon daarvan schriftelijk op de hoogte, samen met de redenen daarvoor, tenzij die informatie de onderzoeken of gerechtelijke procedures in gevaar brengt.

§5. Met toepassing van artikel 23, lid 1, e) en h), van de algemene verordening gegevensbescherming kunnen de personeelsleden van een meldkanaal die daarvoor bevoegd zijn, bij wie een melding is ingediend, beslissen om de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet toe te passen bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon, als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het tweede tot en met het negende lid.

De afwijkingsmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, geldt alleen gedurende de periode waarin de betrokken persoon het voorwerp uitmaakt van een onderzoek, op voorwaarde dat het voor het goede verloop van het onderzoek noodzakelijk is of kan zijn dat de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet worden toegepast. De duur van het onderzoek mag in

voorkomend geval niet meer bedragen dan een jaar vanaf de ontvangst van een verzoek tot uitoefening van een van de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening.

De afwijkingsmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, heeft geen betrekking op de gegevens die losstaan van het voorwerp van het onderzoek dat de weigering of de beperking van de rechten, vermeld in het tweede lid, rechtvaardigt.

Als de betrokken persoon in het geval, vermeld in het eerste lid, tijdens de periode, vermeld in het tweede lid, een verzoek indient op basis van artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, bevestigt de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, de ontvangst daarvan.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon schriftelijk, zo snel mogelijk en in elk geval binnen een maand vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van elke weigering of beperking van de rechten, vermeld in het eerste lid. Verdere informatie over de nadere redenen voor die weigering of beperking hoeft niet te worden verstrekt als dat het onderzoek zou ondermijnen, met behoud van de toepassing van het achtste lid. Als het nodig is, kan de voormelde termijn met twee maanden worden verlengd, rekening houdend met het aantal aanvragen en de complexiteit ervan. De verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon binnen dertig dagen vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van die verlenging en van de redenen voor het uitstel.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, informeert de betrokken persoon ook over de mogelijkheid om een verzoek in te dienen bij de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens conform artikel 10/5 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, en om een beroep in rechte in te stellen.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming noteert de feitelijke of juridische gronden waarop de beslissing is gebaseerd. Die informatie houdt hij ter beschikking van de Vlaamse toezichtcommissie, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Nadat het onderzoek afgesloten is, worden de rechten, vermeld in artikel 13 tot en met 22 van de voormelde verordening, in voorkomend geval, conform artikel 12 van de voormelde verordening opnieuw toegepast.

Als een dossier dat persoonsgegevens als vermeld in het eerste lid, bevat, naar het Openbaar Ministerie is gestuurd en kan leiden tot activiteiten onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, en er onduidelijkheid is over het geheim van het onderzoek onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, mag de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, op het verzoek van de betrokken persoon overeenkomstig artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening pas antwoorden nadat het Openbaar Ministerie of, in voorkomend geval, de onderzoeksrechter heeft bevestigd dat een antwoord het onderzoek niet in het gedrang brengt of kan brengen.

§5. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, respecteren de regels met betrekking tot de verwerking en de bescherming van de persoonsgegevens in uitvoering van de algemene verordening gegevensbescherming.

Art. 16. Meldkanalen, als vermeld in artikel 8 en 9, maken geen feiten openbaar die het economische, financiële of commerciële belang van een instelling kunnen schaden, tenzij dat noodzakelijk is voor de opvolging van de melding.

Afdeling 6. Informatie over ontvangst en opvolging van meldingen

Art. 17. §1. De dienst die de Vlaamse Regering aanwijst, publiceert op een afzonderlijke, gemakkelijk herkenbare en toegankelijke pagina van de website onderwijs al de volgende informatie:

- 1° de voorwaarden om in aanmerking te komen voor bescherming tegen represailles;
- 2° de elektronische adressen, de postadressen en de telefoonnummers van het externe meldkanalen, vermeld in artikel 9, met de vermelding of de telefoongesprekken en de gesprekken via andere spraaksystemen worden opgenomen;
- 3° de procedures voor meldingen van informatie over inbreuken bij de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, met inbegrip van al de volgende informatie:
 - a) de wijze waarop de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, de melder kunnen vragen om de informatie te verduidelijken of bijkomende informatie te verstrekken;
 - b) de termijn voor het geven van feedback;
 - c) de soort en de inhoud van de feedback;
- 4° de informatie over de verwerking van persoonsgegevens;
- 5° de wijze waarop de melding wordt opgevolgd;
- 6° de remedies en procedures voor de bescherming tegen represailles en de beschikbaarheid van vertrouwelijk advies voor personen die overwegen een melding in te dienen;
- 7° met behoud van de toepassing van artikel 5, een duidelijke toelichting van de voorwaarden waaronder melders beschermd worden bij het schenden van enige geheimhoudingsregel;
- 8° de rechten van de betrokken persoon.

In het eerste lid wordt verstaan onder website onderwijs: de officiële website van de Vlaamse overheid, uitgegeven door het Vlaams ministerie van onderwijs en vorming.

De webpagina, vermeld in het eerste lid, vermeldt dat personeelsleden intern melden als de inbreuk doeltreffend intern kan worden behandeld en de melder van mening is dat er geen risico op represailles bestaat.

De instellingen publiceren de informatie, vermeld in het eerste en derde lid, op hun website of verwijzen op hun website naar de webpagina op de website, vermeld in het eerste lid. Ze vermelden op hun website ook het elektronische adres, het postadres en de telefoonnummers van het interne meldkanaal, vermeld in artikel 8, met de vermelding of de telefoongesprekken en de gesprekken via andere spraaksystemen worden opgenomen.

De informatie en adviezen, vermeld in het eerste lid, zijn gemakkelijk en kosteloos toegankelijk.

Afdeling 7. Beschermingsmaatregelen

Art. 18. §1. Een instelling of een van haar personeelsleden mag ten aanzien van een melder die onder de bescherming van dit decreet valt, geen van de volgende maatregelen nemen als vergelding voor een melding of openbaarmaking of dreigen een van die maatregelen te nemen:

- 1° schorsing, ontslag of soortgelijke maatregelen;
- 2° een negatieve evaluatie, degradatie of het onthouden van bevordering;
- 3° het onthouden van een benoeming;
- 4° overdracht van taken, verandering van locatie van de arbeidsplaats of verandering van de werktijden;
- 5° het onthouden van opleiding;
- 6° een negatieve arbeidsreferentie;
- 7° het opleggen of toepassen van een tuchtmaatregel disciplinaire maatregel, berisping of financiële sanctie;
- 8° dwang, intimidatie, pesterijen en uitsluiting;
- 9° niet-omzetting van een tijdelijk contract in een contract voor onbepaalde duur, als het personeelslid de gerechtvaardigde verwachting had dat het een contract van onbepaalde duur zou krijgen;
- 10° schade, met inbegrip van reputatieschade op sociale media of financieel nadeel, met inbegrip van omzetsderving en inkomstenderving;
- 11° opname op een zwarte lijst op basis van een informele of formele overeenkomst voor de hele instelling waardoor de melder geen baan meer kan vinden bij die instelling;
- 12° intrekking van een licentie of vergunning, afgeleverd door een overheidsinstantie;
- 13° psychiatrische of medische verwijzingen;
- 14° vroegtijdige beëindiging of opzegging van een contract voor de levering van goederen of diensten;
- 15° elke andere vorm van represailles

Het verbod, vermeld in het eerste lid, is alleen van toepassing ten aanzien van melders in al de volgende gevallen:

- 1° de melders hebben informatie gemeld over een inbreuk conform artikel 10, §1, hebben informatie over een inbreuk openbaar gemaakt conform artikel 10, §2, of hebben informatie gemeld over een inbreuk bij een instelling, orgaan of instantie van de Europese Unie;
- 2° de melders hadden gegronde redenen om te geloven dat de gemelde informatie op het moment van de melding juist was en dat die informatie binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn viel;
- 3° de identiteit van de melders is bij ten minste een meldkanaal gekend.

Indien de anonieme melder na een tijd alsnog geïdentificeerd wordt, wordt deze beschouwd alsof de identiteit initieel gekend was en geniet de melder bijgevolg de bescherming zoals opgenomen in dit decreet met terugwerkende kracht.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, geldt ook voor de facilitatoren en derden die verbonden zijn met de melders en juridische entiteiten die eigendom zijn van de melders,

voor met wie de melders werken of met wie de melders in een andere werkgerelateerde context verbonden zijn alsook voor getuigen.

§2. Ieder personeelslid dat maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, neemt als vergelding voor een melding of openbaarmaking, wordt bestraft met een administratieve of tuchtrechtelijke sanctie.

Iedere instelling die maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, neemt als vergelding voor een melding of openbaarmaking, kan bestraft worden met een gedeeltelijke terugbetaling van het werkingsbudget van de betrokken instelling. De terugvordering of inhouding kan niet meer bedragen dan 5% van het werkingsbudget en kan er niet toe leiden dat het aandeel in het werkingsbudget dat bestemd is voor personeelsaangelegenheden in absolute cijfers kleiner wordt dan wanneer de maatregel niet zou genomen zijn. De terugvordering wordt uitgesproken door de Vlaamse Regering.

§3. Bij gerechtelijke of administratiefrechtelijke procedures over maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, waarbij de melder aantoonst dat hij een melding of openbaarmaking heeft gemaakt en met benadeling is geconfronteerd, wordt aangenomen dat de maatregel een vergelding is voor de melding of de openbaarmaking. In die gevallen toont de persoon of instelling die de benadelende maatregel heeft genomen aan dat die maatregel naar behoren is gemotiveerd.

§4. Melders zijn niet aansprakelijk voor:

- 1° de verwerving van de informatie die ze melden of openbaar maken, conform paragraaf 1, tweede lid, of artikel 10, §2, eerste lid, behalve als de verwerving of openbaarmaking een strafbaar feit was;
- 2° het melden of openbaar maken van de informatie, conform paragraaf 1, tweede lid, of artikel 10, §2, eerste lid, als ze redelijke gronden hadden om aan te nemen dat de melding of openbaarmaking van de informatie noodzakelijk was om een inbreuk te onthullen.

§5. Niettegenstaande §4, wordt een bedrijfsgeheim verkrijgen, gebruiken of openbaar maken enkel als rechtmatig beschouwd voor de toepassing van dit decreet als het wordt verkregen conform artikel XI.332/3 van het wetboek van economisch recht.

Art. 19. De volgende personen worden bestraft met een administratieve of tuchtrechtelijke sanctie:

- 1° personen die een melding belemmeren of proberen te belemmeren;
- 2° personen die de geheimhouding van de identiteit van melders schenden;
- 3° personen die bewust onjuiste informatie hebben gemeld of openbaar gemaakt.

Art. 20. Een overeenkomst of de arbeidsvoorwaarden kunnen geen bepalingen bevatten waarin afstand wordt gedaan van de rechten, vermeld in dit decreet. Bepalingen in die zin zijn nietig.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013

Art. 21. In deel 4, titel 4, van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014 en 1 maart 2019, wordt een hoofdstuk 2/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 2/1. Meldpunt klokkenluiders”.

Art. 22. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hoofdstuk 2/1, ingevoegd bij artikel 23, een artikel IV.102/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. IV.102/1. Het college van commissarissen wijst onder de personeelsleden, vermeld in artikel IV.105, ten minste een personeelslid aan dat belast wordt met het ontvangen en opvolgen van externe meldingen van klokkenluiders, vermeld in artikel V.230/8.”.

Art. 23. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hoofdstuk 2/1, ingevoegd bij artikel 23, een artikel IV.102/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. IV.102/2. Het personeelslid, vermeld in artikel IV.102/1, heeft de volgende taken:

- 1° het verstrekken van informatie aan belangstellenden over de meldingsprocedure, vermeld in artikel IV.104;
- 2° de meldingen als vermeld in artikel V.230/8 ontvangen en opvolgen;
- 3° contact onderhouden met de melder, vermeld in artikel V.230/1, 11°, om die melder feedback te geven en als dat nodig is om nadere informatie te verzoeken;
- 4° een dossier opmaken voor het college van commissarissen, vermeld in hoofdstuk 3;
- 5° het doorgeven van de ontvangen meldingen en het resultaat van het onderzoek aan de centrale bestuurlijke autoriteit, vermeld in artikel 22 van het decreet van [...] tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap.

Het personeelslid, vermeld in artikel IV.102/1, kan bij de instellingen, vermeld in artikel V.230/1, 8°, alle documenten en inlichtingen opvragen die nodig zijn voor het onderzoek van een melding, als vermeld in artikel V.230/8. Het personeelslid, vermeld in artikel IV.102/1, leeft bij de uitoefening van zijn taken de voorschriften, vermeld in deel 5, titel 3/1, na.

Het personeelslid, vermeld in artikel IV.102/1, heeft de nodige vorming gekregen om meldingen als vermeld in artikel V.230/8, te ontvangen en te behandelen.”

Art. 24. In artikel IV.104 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 1 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het eerste lid wordt een punt 4° en een punt 5° toegevoegd, die luiden als volgt:

“4° een beslissing nemen over een externe melding van een klokkenluider op basis van het dossier, vermeld in artikel IV.102/2, eerste lid, 4°.”;

“5° een advies formuleren aan de Vlaamse regering met het oog op een financiële sanctie zoals bedoeld in artikel V.230/17, §2, tweede lid.

2° er wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het college van commissarissen werkt een procedure uit om externe meldingen van klokkenluiders te ontvangen en op te volgen. Het college evalueert de procedure ten

minste om de drie jaar. Op basis van de voormelde evaluatie past het college indien nodig de procedure voor de externe meldingen van klokkenluiders aan.”.

Art. 25. In deel 5 van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt een titel 3/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Titel 3/1. Bescherming van klokkenluiders”

Art. 26. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 27, een hoofdstuk 1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 1. Definities”.

Art. 27. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 1, ingevoegd bij artikel 28, een artikel V.230/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/1. In deze titel wordt verstaan onder:

- 1° betrokken persoon: een natuurlijke of rechtspersoon die in de interne of externe melding of bij de openbaarmaking wordt genoemd als persoon aan wie de inbreuk wordt toegeschreven of met wie die persoon in verband wordt gebracht;
- 2° externe: een van de volgende personen die in het kader van hun werk informatie over inbreuken hebben:
 - a) aandeelhouders en personen die behoren tot het bestuurlijk, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van een instelling, met inbegrip van leden die niet bij het dagelijks bestuur zijn betrokken, vrijwilligers en bezoldigde of onbezoldigde stagairs;
 - b) aannemers, onderaannemers en leveranciers en iedereen die werkt onder hun toezicht en leiding;
 - c) personen die informatie over inbreuken hebben verkregen in een werkrelatie die ondertussen is beëindigd;
 - d) personen van wie de werkrelatie nog moet beginnen en die informatie over inbreuken hebben verkregen tijdens de wervingsprocedure of andere precontractuele onderhandelingen;
- 3° externe melding: het melden van informatie over inbreuken aan een extern meldkanaal, als vermeld in artikel V.230/8;
- 4° facilitator: een natuurlijke persoon die in een werkgerelateerde context een melder bijstaat in het meldingsproces en van wie de bijstand vertrouwelijk moet zijn;
- 5° inbreuk: een handeling of nalatigheid die voldoet aan een van de volgende voorwaarden:
 - a) ze is onrechtmatig en heeft betrekking op de uniehandelingen en beleidsterreinen die vallen binnen het toepassingsgebied, vermeld in artikel V.230/2;
 - b) ze ondermijnt het doel of de toepassing van de regels in de uniehandelingen en beleidsterreinen die vallen binnen het toepassingsgebied, vermeld in artikel V.230/2;
- 6° informatie over inbreuken: informatie, met inbegrip van redelijke vermoedens, over:
 - a) feitelijke of mogelijke inbreuken die hebben plaatsgevonden of zeer waarschijnlijk zullen plaatsvinden binnen de instelling waar de melder werkt, heeft gewerkt of gesolliciteerd heeft of binnen een andere instelling waarmee de melder in de context van zijn werk in contact is geweest;

- b) pogingen tot het verhullen van inbreuken binnen de instelling waar de melder werkt, heeft gewerkt of gesolliciteerd heeft of binnen een andere instelling waarmee de melder in de context van zijn werk in contact is geweest;
- 7° instelling:
 - a) een universiteit of hogeschool, als vermeld in artikel II.2 en II.3;
 - b) een instelling van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening, als vermeld in artikel II.19, II.20 en II.21;
 - c) het Universitair Ziekenhuis Gent, vermeld in artikel 3 van het decreet van 3 februari 2017 betreffende de re-integratie van het Universitair Ziekenhuis Gent in de Universiteit Gent;
- 8° interne melding: het melden van informatie over inbreuken binnen de instelling;
- 9° melden: het schriftelijk of mondeling verstrekken van informatie over inbreuken
- 10° melder: een natuurlijke persoon die in de context van zijn werk verkregen informatie over inbreuken meldt of openbaar maakt;
- 11° openbaar maken: het publiek toegankelijk maken van informatie over inbreuken;
- 12° personeelslid:
 - a) een lid van het personeel, vermeld in artikel V.231, 3°;
 - b) een lid van het personeel van een instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening, als vermeld in artikel II.19, II.20 en II.21;
- 13° represaille: een directe of indirecte handeling of nalatigheid die in een werkgerelateerde context plaatsvindt naar aanleiding van een interne of externe melding of openbaarmaking, en die tot ongerechtvaardigde benadeling van de melder leidt of kan leiden;
- 14° werkgerelateerde context: huidige of vroegere arbeidsactiviteiten in de instelling waardoor, ongeacht de aard van die activiteiten, personen informatie kunnen verkrijgen over inbreuken en waarbij die personen te maken kunnen krijgen met represailles als zij dergelijke informatie zouden melden.”.

Art. 28. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 27, een hoofdstuk 2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 2. Materieel toepassingsgebied”.

Art. 29. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 2, ingevoegd bij artikel 28, een artikel V.230/2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/2. §1. Deze titel bevat gemeenschappelijke minimumnormen voor de bescherming van melders van de volgende inbreuken die een instelling begaat:

- 1° inbreuken die betrekking hebben op uniehandelingen vermeld in deel I van de bijlage bij richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden, en die betrekking hebben op de volgende gebieden:
 - a) overheidsopdrachten;
 - b) financiële diensten, producten en markten, voorkoming van witwassen van geld en terrorismefinanciering;
 - c) productveiligheid en productconformiteit;
 - d) veiligheid van het vervoer;

- e) bescherming van het milieu;
 - f) stralingsbescherming en nucleaire veiligheid;
 - g) veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn;
 - h) volksgezondheid;
 - i) consumentenbescherming;
 - j) bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, en beveiliging van netwerk- en informatiesystemen;
- 2° inbreuken waardoor de financiële belangen van de Unie vermeld in artikel 325 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en nader toegelicht in relevante uniemaatregelen worden geschaad;
- 3° inbreuken in verband met de interne markt, vermeld in artikel 26, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, met inbegrip van inbreuken op de unieregels voor de mededinging en de staatssteun.

§2. Deze titel heeft geen betrekking op interpersoonlijke klachten die alleen de melder betreffen.”.

Art. 30. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 2 een artikel V.230/3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/3. Deze titel is niet van toepassing op het melden van informatie waarvan de bekendmaking niet toegestaan is om een van de volgende redenen:

- 1° de veiligheid van het land;
- 2° de bescherming van gerubriceerde gegevens;
- 3° de bescherming van het medisch beroepsgeheim;
- 4° de bescherming van het beroepsgeheim;
- 5° de geheimhouding van rechterlijke beraadslagingen;
- 6° het strafprocesrecht.”.

Art. 31. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 2 een artikel V.230/4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/4. Deze titel doet geen afbreuk aan wetgeving die in een ruimere bescherming voor klokkenluiders voorziet.

Deze titel doet evenmin afbreuk aan:

- 1° het recht van personeelsleden om hun vertegenwoordiger of vakbond te raadplegen;
- 2° de regelgeving tegen onrechtmatige benadelende maatregelen als gevolg van de raadplegingen, vermeld in punt 1°;
- 3° de autonomie van de sociale partners en hun recht om collectieve arbeidsovereenkomsten of akkoorden van sectorale programmatie af te sluiten.”.

Art. 32. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 3. Meldkanalen”.

Art. 33. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 3, ingevoegd bij artikel 35, een artikel V.230/6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

Art. V.230/6. Informatie over inbreuken kan op de volgende manieren gemeld worden:

- 1° via een intern meldkanaal als vermeld in artikel V.230/7;
- 2° via een extern meldkanaal als vermeld in artikel V.230/8;
- 3° via een openbaarmaking.”.

Art. 34. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 3 een artikel V.230/7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

Art. V.230/7. §1. Iedere instelling heeft een intern meldkanaal.

Het interne meldkanaal kan door de instelling zelf worden beheerd of extern ter beschikking worden gesteld door een derde. De waarborgen voor een interne melding en de opvolging van de meldingen, vermeld in hoofdstuk 4 en 5, zijn ook van toepassing als het interne meldkanaal door een derde wordt beheerd.

§2. Het interne meldkanaal bestaat uit ten minste een persoon die bevoegd is om meldingen te ontvangen en te behandelen. Personeelsleden met een mandaat in een beslissingsorgaan of personeelsafgevaardigden kunnen geen deel uitmaken van het interne meldkanaal.

De persoon die bevoegd is voor het ontvangen of behandelen van meldingen heeft daarvoor de nodige vorming gekregen.

§3. Iedere instelling werkt, na overleg met afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties een procedure uit om interne meldingen in te dienen, te behandelen en te beheren. Als het interne meldkanaal door een derde ter beschikking gesteld wordt, worden de afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties op de hoogte gebracht van de inhoud van de overeenkomst met de derde.

De procedure, vermeld in het eerste lid, bevat systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van de volgende elementen:

- 1° de identiteit van de melder;
- 2° de identiteit van derden die in de melding worden genoemd;
- 3° informatie waaruit de identiteit van de melder of een derde kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het tweede lid.”.

Art. 35. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 3 een artikel V.230/8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

Art. V.230/8. §1. Personeelsleden en externen kunnen informatie over inbreuken die instellingen begaan hebben, extern melden conform deel 4, titel 4.

§2. Het externe meldkanaal, vermeld in paragraaf 1, ontvangt meldingen via systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van al de volgende elementen:

- 1° de identiteit van de melder;
- 2° de identiteit van derden die in de melding worden genoemd;
- 3° informatie waaruit de identiteit van de melder of een derde kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het eerste lid.”.

Art. 36. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 3 een artikel V.230/9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/9. §1. Personeelsleden melden informatie over inbreuken in de instelling waar ze tewerkgesteld zijn, via het interne meldkanaal vermeld in artikel V.230/7. Personeelsleden kunnen informatie over inbreuken ook rechtstreeks melden via het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, als ze menen dat de inbreuk intern niet doeltreffend behandeld kan worden of dat er een risico op represailles bestaat.

Externen melden informatie over inbreuken die een instelling begaat, aan het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8.

Een instelling kan het interne meldkanaal, vermeld in artikel V.230/7 ook openstellen voor bepaalde of alle externen.

§2. Personeelsleden en externen die informatie over inbreuken openbaar maken komen in aanmerking voor bescherming uit hoofde van dit decreet indien is voldaan aan een van de volgende voorwaarden:

- 1° ze hebben eerst intern en extern gemeld of ze hebben meteen extern gemeld conform paragraaf 1, en er zijn geen passende maatregelen genomen binnen drie maanden nadat het meldkanaal in kwestie de melding heeft ontvangen;
- 2° ze hebben gegronde redenen om aan te nemen dat:
 - a) de inbreuk kan een dreigend of reëel gevaar vormen voor het algemeen belang, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een noodsituatie of een risico op onherstelbare schade, of er bestaat een risico op represailles bij externe meldingen, of het is niet waarschijnlijk dat de inbreuk doeltreffend wordt behandeld wegens de bijzondere omstandigheden van de zaak, omdat bijvoorbeeld bewijsmateriaal kan worden achtergehouden of vernietigd, of een autoriteit kan samenspannen met de pleger van de inbreuk of met iemand die bij de inbreuk is betrokken.

Deze paragraaf is niet van toepassing op gevallen waarin een personeelslid of een externe rechtstreeks informatie aan de pers verstrekt op grond van specifieke bepalingen die een stelsel voor de bescherming van de vrijheid van meningsuiting en informatie instellen.”.

Art. 37. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 4. Gemeenschappelijke bepalingen voor interne en externe meldingen”.

Art. 38. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 4, ingevoegd bij artikel 37, een artikel V.230/10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/10. §1. Melders kunnen schriftelijk en via de telefoon of een ander spraakberichtsysteem informatie over inbreuken melden bij de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8. Ze hebben ook het recht op een fysieke ontmoeting binnen een redelijke termijn.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, kunnen van mondelinge meldingen via een spraakberichtsysteem met gesprekopname:

- 1° een opname van het gesprek in een duurzame, opvraagbare vorm maken;
- 2° een volledig en nauwkeurig verslag laten opstellen door de personeelsleden die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen.

De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, stellen de melders voor de start van het gesprek op de hoogte van de mogelijkheid van het systeem om gesprekken op te nemen.

§3. De personeelsleden van de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen, kunnen een nauwkeurig verslag opmaken van mondelinge meldingen via een spraakberichtsysteem zonder gespreksopnamefaciliteit.

§4. Als de melder toestemt, maken de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, bij een fysieke ontmoeting op verzoek van de melder:

- 1° een opname van het gesprek in een duurzame en opvraagbare vorm;
- 2° een nauwkeurig verslag van het onderhoud, dat de personeelsleden opstellen die verantwoordelijk zijn voor de behandeling van de melding.

§5. Melders kunnen de schriftelijke weergave van het gesprek, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, controleren, corrigeren en voor akkoord tekenen.”.

Art. 39. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 4 een artikel V.230/11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/11. §1. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, bevestigen de ontvangst van de melding aan de melder binnen zeven dagen na de dag waarop ze de melding hebben ontvangen, als ze binnen die termijn de melding nog niet afgehandeld hebben, tenzij in één van de volgende gevallen:

- 1° de melder verzet zich uitdrukkelijk tegen het krijgen van die ontvangstmelding;
- 2° het krijgen van die ontvangstmelding brengt de bescherming van de identiteit van de melder in gevaar.

Tenzij er nieuwe wettelijke of feitelijke omstandigheden zijn die een andere opvolging rechtvaardigen, kan het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, bij meldingen over een instelling beslissen om in een van de volgende gevallen de melding niet in behandeling te nemen:

- 1° de inbreuk is van geringe betekenis;
- 2° de externe melding heeft betrekking op feiten die in een eerdere externe melding van de melder al zijn behandeld en de nieuwe melding bevat geen nieuwe informatie van betekenis.

In de gevallen, vermeld in het tweede lid, stuurt het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, de melder binnen zeven dagen nadat het de melding heeft ontvangen, naast de ontvangstmelding, vermeld in het eerste lid, de beslissing om de melding niet in behandeling te nemen en een motivatie voor die beslissing.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, gaan de juistheid na van de informatie en nemen de gepaste maatregelen als er een vermoeden van een inbreuk is.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, informeren de melder binnen drie maanden na de dag waarop ze de ontvangstmelding hebben verstuurd, of, als er geen ontvangstmelding naar de melder is gestuurd, binnen drie maanden nadat de periode van zeven dagen nadat de melding is gedaan, is verstreken, over de als opvolging geplande of genomen maatregelen en over de redenen daarvoor. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, geven daarbij geen informatie vrij die afbreuk doet aan het interne onderzoek of die het onderzoek of de rechten van de betrokken persoon schaadt.

Het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, kan de termijn van drie maanden, vermeld in het eerste lid, verlengen tot maximaal zes maanden. In dat geval informeert het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, de melder schriftelijk over de verlenging van de termijn en de redenen daarvoor, voor de voormelde termijn van drie maanden verstreken is.

§4. Het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, brengt de melder op de hoogte van het eindresultaat van de onderzoeken.”.

Art. 40. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 4 een artikel V.230/12 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/12. Als een melder een melding richt aan een onbevoegd extern meldpunt, stuurt dat onbevoegde externe meldkanaal de melding zo snel mogelijk op veilige wijze door naar het bevoegde meldkanaal. Het onbevoegde externe meldkanaal brengt de melder onmiddellijk op de hoogte van die doorzending.

Indien het intern meldkanaal niet bevoegd is om de melding te behandelen, dan brengt het meldkanaal de melder daarvan op de hoogte.”.

Art. 41. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 5. Verwerking van gegevens”.

Art. 42. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 5, ingevoegd bij artikel 41, een artikel V.230/13 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/13. Ieder meldkanaal, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, houdt een register bij van de ontvangen meldingen.

Ieder meldkanaal, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, houdt al de volgende gegevens bij:

- 1° het aantal ontvangen meldingen;
- 2° het aantal onderzoeken en procedures die naar aanleiding van de meldingen zijn ingeleid en het resultaat ervan;
- 3° als dat wordt vastgesteld, de geschatte financiële schade en de bedragen die zijn teruggevorderd na onderzoeken en procedures over de gemelde inbreuken.

Meldingen worden niet langer opgeslagen dan noodzakelijk en evenredig is om te voldoen aan de vereisten die door deze codex of door andere wetgeving zijn opgelegd.”.

Art. 43. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 5 een artikel V.230/14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/14. §1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

§2. Als die gegevens beschikbaar zijn, verwerken de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, de volgende persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e) van de algemene verordening gegevensbescherming bij de behandeling en registratie van meldingen:

- 1° de naam van de melder;
- 2° de contactgegevens en de functie van de melder;
- 3° de naam van de facilitator of van derden die verbonden zijn met de melder en die het slachtoffer kunnen worden van represailles in een werkgerelateerde context;
- 4° de naam en de functie van de betrokken persoon en informatie over de inbreuken van de betrokken persoon;
- 5° de naam van de getuigen;
- 6° schriftelijke meldingen;
- 7° het schriftelijke verslag van mondelinge meldingen en stemopnames, vermeld in artikel V.230/10, §2 en §3, van deze codex.

De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, wissen onmiddellijk andere gegevens dan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die niet relevant zijn om de melding te behandelen.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, maken de identiteit van de melder en alle informatie waarmee de identiteit van de melder direct of indirect

achterhaald kan worden, niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te ontvangen en op te volgen tenzij in één van de volgende gevallen:

- 1° de melder stemt daarmee in;
- 2° er is een noodzakelijke en evenredige wettelijke verplichting in het kader van een onderzoek door nationale autoriteiten of gerechtelijke procedures, om de rechten van verdediging van de melder te waarborgen.

De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, maken de identiteit van de betrokken persoon en alle informatie waarmee de identiteit van de betrokken persoon direct of indirect achterhaald kan worden, niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te behandelen, zolang onderzoeken naar aanleiding van de melding of openbaarmaking lopen.

§4. Vóór de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, de identiteit van de melder of de betrokken persoon bekendmaken, brengen ze de melder, respectievelijk de betrokken persoon daarvan schriftelijk op de hoogte, samen met de redenen daarvoor, tenzij die informatie de onderzoeken of gerechtelijke procedures in gevaar brengt.

§. Met toepassing van artikel 23, lid 1, e) en h), van de algemene verordening gegevensbescherming kunnen de personeelsleden van een meldkanaal die daarvoor bevoegd zijn, bij wie een melding is ingediend, beslissen om de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet toe te passen bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon, als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het tweede tot en met het negende lid.

De afwijkingsmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, geldt alleen gedurende de periode waarin de betrokken persoon het voorwerp uitmaakt van een onderzoek, op voorwaarde dat het voor het goede verloop van het onderzoek noodzakelijk is of kan zijn dat de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet worden toegepast. De duur van het onderzoek mag in voorkomend geval niet meer bedragen dan een jaar vanaf de ontvangst van een verzoek tot uitoefening van een van de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening.

De afwijkingsmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, heeft geen betrekking op de gegevens die losstaan van het voorwerp van het onderzoek dat de weigering of de beperking van de rechten, vermeld in het tweede lid, rechtvaardigt.

Als de betrokken persoon in het geval, vermeld in het eerste lid, tijdens de periode, vermeld in het tweede lid, een verzoek indient op basis van artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, bevestigt de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, de ontvangst daarvan.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon schriftelijk, zo snel mogelijk en in elk geval binnen een maand vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van elke weigering of beperking van de rechten, vermeld in het eerste lid. Verdere informatie over de nadere redenen voor die weigering of beperking hoeft niet te worden verstrekt als dat het onderzoek zou ondermijnen, met behoud van de toepassing van het achtste lid. Als

het nodig is, kan de voormelde termijn met twee maanden worden verlengd, rekening houdend met het aantal aanvragen en de complexiteit ervan. De verwerkingsverantwoordelijke, bedoeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon binnen dertig dagen vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van die verlenging en van de redenen voor het uitstel.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, informeert de betrokken persoon ook over de mogelijkheid om een verzoek in te dienen bij de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens conform artikel 10/5 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, en om een beroep in rechte in te stellen.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, noteert de feitelijke of juridische gronden waarop de beslissing is gebaseerd. Die informatie houdt hij ter beschikking van de Vlaamse toezichtcommissie, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Nadat het onderzoek afgesloten is, worden de rechten, vermeld in artikel 13 tot en met 22 van de voormelde verordening, in voorkomend geval, conform artikel 12 van de voormelde verordening opnieuw toegepast.

Als een dossier dat persoonsgegevens als vermeld in het eerste lid, bevat, naar het Openbaar Ministerie is gestuurd en kan leiden tot activiteiten onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, en er onduidelijkheid is over het geheim van het onderzoek onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, mag de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, op het verzoek van de betrokken persoon overeenkomstig artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening pas antwoorden nadat het Openbaar Ministerie of, in voorkomend geval, de onderzoeksrechter heeft bevestigd dat een antwoord het onderzoek niet in het gedrang brengt of kan brengen.

§5. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/6, respecteren de regels met betrekking tot de verwerking en de bescherming van de persoonsgegevens in uitvoering van de algemene verordening gegevensbescherming.”.

Art. 44. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 5 een artikel V.230/15 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/15. Meldkanalen, als vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, maken geen feiten openbaar die het economische, financiële of commerciële belang van een instelling kunnen schaden, tenzij dat noodzakelijk is voor de opvolging van de melding.”.

Art. 45. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 6. Informatie over ontvangst en opvolging van meldingen”.

Art. 46. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 6, ingevoegd bij artikel 45, een artikel V.230/16 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. V.230/16. §1. De dienst die de Vlaamse Regering aanwijst, publiceert op een afzonderlijke, gemakkelijk herkenbare en toegankelijke pagina van de website onderwijs al de volgende informatie:

- 1° de voorwaarden om in aanmerking te komen voor bescherming tegen represailles;
- 2° de elektronische adressen, de postadressen en de telefoonnummers van het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, met de vermelding of de telefoongesprekken en de gesprekken via andere spraaksystemen worden opgenomen;
- 3° de procedures voor meldingen van informatie over inbreuken bij de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, met inbegrip van:
 - a) de wijze waarop de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, de melder kunnen vragen om de informatie te verduidelijken of bijkomende informatie te verstrekken;
 - b) de termijn voor het geven van feedback;
 - c) de soort en de inhoud van de feedback;
- 4° de informatie over de verwerking van persoonsgegevens;
- 5° de wijze waarop de melding wordt opgevolgd;
- 6° de remedies en procedures voor de bescherming tegen represailles en de beschikbaarheid van vertrouwelijk advies voor personen die overwegen tot melding over te gaan;
- 7° met behoud van de toepassing van artikel V.230/3, een duidelijke toelichting van de voorwaarden waaronder melders beschermd worden bij het schenden van een geheimhoudingsregel;
- 8° de contactgegevens van de dienst, vermeld in paragraaf 2;
- 9° de rechten van de betrokken persoon.

In het eerste lid wordt verstaan onder website onderwijs: de officiële website van de Vlaamse overheid, uitgegeven door het Vlaams ministerie van onderwijs en vorming.

De webpagina, vermeld in het eerste lid, vermeldt dat melders intern melden als de inbreuk doeltreffend intern kan worden behandeld en de melder van mening is dat er geen risico op represailles bestaat.

De instellingen publiceren de informatie, vermeld in het eerste en derde lid, op hun website of verwijzen op hun website naar de webpagina op de website, vermeld in het eerste lid. Ze vermelden op hun website ook het elektronische adres, het postadres en de telefoonnummers van het interne meldkanaal, vermeld in artikel 9, met de vermelding of de telefoongesprekken en de gesprekken via andere spraaksystemen worden opgenomen.

De informatie en adviezen, vermeld in het eerste lid, zijn gemakkelijk en kosteloos toegankelijk."

Art. 47. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 7. Beschermingsmaatregelen”.

Art. 48. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 7, ingevoegd bij artikel 47, een artikel V.230/17 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/17. §1. Een instelling of een van haar personeelsleden mag ten aanzien van een melder die onder de bescherming van deze codex valt, geen van de volgende maatregelen nemen als vergelding voor een melding of openbaarmaking of dreigen een van die maatregelen te nemen:

- 1° schorsing, ontslag of soortgelijke maatregelen;
- 2° degradatie of het onthouden van bevordering;
- 3° het onthouden van een benoeming;
- 4° overdracht van taken, verandering van locatie van de arbeidsplaats of verandering van de werktijden;
- 5° het onthouden van opleiding;
- 6° een negatieve evaluatie of arbeidsreferentie;
- 7° het opleggen of toepassen van een tuchtmaatregel disciplinaire maatregel, berisping of financiële sanctie;
- 8° dwang, intimidatie, pesterijen en uitsluiting;
- 9° niet-omzetting van een tijdelijk contract in een contract voor onbepaalde duur, als het personeelslid de gerechtvaardigde verwachting had dat het een contract van onbepaalde duur zou krijgen;
- 10° schade, met inbegrip van reputatieschade op sociale media of financieel nadeel, met inbegrip van omzetsderving en inkomstenderving;
- 11° opname op een zwarte lijst op basis van een informele of formele overeenkomst voor de hele instelling waardoor de melder geen baan meer kan vinden bij die instelling;
- 12° intrekking van een licentie of vergunning, afgeleverd door een overheidsinstantie;
- 13° psychiatrische of medische verwijzingen;
- 14° vroegtijdige beëindiging of opzegging van een contract voor de levering van goederen of diensten;
- 15° elke andere vorm van represailles

Het verbod, vermeld in het eerste lid, is alleen van toepassing ten aanzien van melders in al de volgende gevallen:

- 1° de melders hebben informatie gemeld over een inbreuk conform artikel 11, §1, hebben informatie over een inbreuk openbaar gemaakt conform artikel 11, §2, of hebben informatie gemeld over een inbreuk bij een instelling, orgaan of instantie van de Europese Unie;
- 2° de melders hadden gegronde redenen om te geloven dat de gemelde informatie op het moment van de melding juist was en dat die informatie binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn viel;
- 3° de identiteit van de melders is bij ten minste een meldkanaal gekend.

Indien de anonieme melder na een tijd alsnog geïdentificeerd wordt, wordt deze beschouwd alsof de identiteit initieel gekend was en geniet de melder bijgevolg de bescherming zoals opgenomen in dit decreet met terugwerkende kracht.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, geldt ook voor de facilitatoren en derden die verbonden zijn met de melders en juridische entiteiten die eigendom zijn van de melders, voor wie de melders werken of met wie de melders in een andere werkgerelateerde context verbonden zijn.

§2. Ieder personeelslid dat maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, neemt als vergelding voor een melding of openbaarmaking, wordt bestraft met een administratieve of tuchtrechtelijke sanctie.

Iedere instelling die maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid neemt, als vergelding voor een melding of openbaarmaking kan bestraft worden met een gedeeltelijke terugbetaling van het werkingsbudget van de betrokken instelling. De terugvordering of inhouding kan niet meer bedragen dan 5% van het bedrag van de werkingsuitkeringen van het lopende begrotingsjaar, als vermeld in artikel IV.26. Die maatregel kan er niet toe leiden dat het aandeel in de enveloppe voor personeelsaangelegenheden in absolute cijfers kleiner wordt dan als de maatregel niet getroffen zou zijn. De sanctie wordt uitgesproken door de Vlaamse regering op basis van een advies van het college van commissarissen, vermeld in artikel IV.103.

§3. Bij gerechtelijke of administratiefrechtelijke procedures over maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, waarbij de melder aantoont dat hij een melding of openbaarmaking heeft gemaakt en met benadeling is geconfronteerd, wordt aangenomen dat de maatregel een vergelding is voor de melding of de openbaarmaking. In die gevallen toont de persoon of instelling die de benadelende maatregel heeft genomen aan dat die maatregel naar behoren is gemotiveerd.

§4. Melders zijn niet aansprakelijk voor:

- 1° de verwerving van de informatie die ze melden of openbaar maken, conform paragraaf 3, behalve als de verwerving of openbaarmaking een strafbaar feit was;
- 2° het melden of openbaar maken van de informatie, conform paragraaf 3, als ze redelijke gronden hadden om aan te nemen dat de melding of openbaarmaking van de informatie noodzakelijk was om een inbreuk te onthullen en voorzover dit gebeurt binnen de voorwaarden zoals voorzien in artikel V.230/9.

§5. Niettegenstaande §4 wordt een bedrijfsgeheim verkrijgen, gebruiken of openbaar maken, enkel als rechtmatig beschouwd voor de toepassing van dit decreet als het wordt verkregen conform artikel XI.332/3 van het wetboek van economisch recht”.

Art. 49. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 7 een artikel V.230/18 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/18. De volgende personen worden bestraft met een administratieve of tuchtrechtelijke sanctie:

- 1° personen die een melding belemmeren of proberen te belemmeren;
- 2° personen die de geheimhouding van de identiteit van melders schenden;
- 3° personen die bewust onjuiste informatie hebben gemeld of openbaar gemaakt.”.

Art. 50. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 7 een artikel V.230/19 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/19. Een overeenkomst of de arbeidsvoorwaarden kunnen geen bepalingen bevatten waarin afstand wordt gedaan van de rechten, vermeld in deze titel. Bepalingen in die zin zijn nietig.”.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtreding

Art. 51. Dit decreet treedt in werking de dag na de publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Brussel, ... (datum)

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

De heer Ben Weyts
viceminister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Onderwijs, Sport,
Dierenwelzijn en Vlaamse Rand
Koolstraat 35
1000 Brussel

BIJLAGEN /
ONS KENMERK AR-VAST BUREAU-COR-2223-005
CONTACT CARINE.DESMET@VLOR.BE

DATUM 18/11/2022

BETREFT Adviesvraag voorontwerp van decreet klokkenluiders in het onderwijs

Mijnheer de minister

De Vlor nam kennis van uw adviesvraag over het voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap.

Het Vast Bureau van de Vlor heeft beslist om af te zien van advies, omdat het voorontwerp van decreet gevat wordt door artikel 73 van het decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad. Gelet op de domeinen waarop de klokkenluidersregeling van toepassing is, zal de toepasbaarheid van de richtlijn binnen het onderwijs bovendien eerder beperkt zijn.

Met vriendelijke groeten

Leen Van Heurck
algemeen secretaris

Ann Verreth
voorzitter

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

BESCHERMING KLOKKENLUIDERS IN ONDERWIJS VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap
Adviesvrager	Ben Weyts - Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand
Ontvangst adviesvraag	10 november 2022
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)
Goedkeuring raad	21 november 2022
Contactpersoon	Mieke Valcke mvalcke@serv.be

De heer Ben WEYTS

Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Kreupelenstraat 2

B-1000 Brussel

Bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap

Mijnheer de minister

Omwille van de beperkte sociaaleconomische invalshoek ziet de SERV af van advisering over het voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Hans Maertens
voorzitter

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE
VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2022/109 van november 2022

(zie datum ondertekening)

over

tekst	voorontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap
roepnaam	(decreet klokkenluiders onderwijs)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 10 november 2022

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Ben Weyts, Viceminister – president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand van 10 november 2022, ontvangen door de VTC op 18 november 2022;

Gelet op de behandeling in schriftelijke procedure;

Brengt het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp van decreet *tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap* (hierna "het Ontwerp"), zonder aanduiding van specifieke artikelen.
2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, autonome dienst met rechtspersoonlijkheid

Context

3. Het Ontwerp handelt over de omzetting van de Europese klokkenluidersrichtlijn voor het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap.
4. Op 23 oktober 2019 namen het Europees Parlement en de Raad richtlijn 2019/1937 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden, aan. Het doel van deze richtlijn is om personen te beschermen die in de werkomgeving verkregen informatie over inbreuken op bepaalde EU-regelgeving melden. Lidstaten moeten enerzijds de oprichting van interne en externe meldkanalen regelen en anderzijds beschermingsmaatregelen voor klokkenluiders invoeren.
5. De richtlijn is zowel op de private als op de publieke sector van toepassing en moet bijgevolg ook omgezet worden voor het Vlaamse onderwijs. Gelet op de domeinen waarop de klokkenluidersrichtlijn van toepassing is, zal de toepasbaarheid van de richtlijn binnen het onderwijs eerder beperkt zijn.
6. Omwille van de duidelijkheid voor het onderwijsveld en de praktische haalbaarheid van de juridische uitwerking wordt de regeling voor de hogescholen en universiteiten opgenomen in de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013. Voor de andere onderwijsniveaus wordt de regeling als autonome bepalingen in het Ontwerp opgenomen.
7. De VTC gaf reeds advies 2022/006 over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Provinciedecreet van 9 december 2005, het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur en het Bestuursdecreet van 7 december 2018, wat betreft klokkenluiders.¹
8. De volgende bepalingen van het Ontwerp hebben betrekking op de verwerking van persoonsgegevens :

Artikel 8.

“§1. Iedere instelling heeft een intern meldkanaal.

Het interne meldkanaal kan door de instelling zelf worden beheerd of extern ter beschikking worden gesteld door een derde. De waarborgen voor een interne melding en de opvolging van de meldingen, vermeld in afdeling 4 en 5 van dit hoofdstuk, zijn ook van toepassing als het interne meldkanaal door een derde wordt beheerd.

§2. Het interne meldkanaal bestaat uit ten minste een persoon die bevoegd is om meldingen te ontvangen en te behandelen. Personeelsleden met een mandaat in een beslissingsorgaan of personeelsafgevaardigden kunnen geen deel uitmaken van het interne meldkanaal.

De persoon die bevoegd is om meldingen te ontvangen of te behandelen heeft daarvoor de nodige vorming gekregen.

§3. Iedere instelling werkt, na overleg met afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties, een procedure uit om interne meldingen in te dienen, te behandelen en te beheren. Als het interne meldkanaal door een derde ter beschikking gesteld wordt, worden de afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties op de hoogte gebracht van de inhoud van de overeenkomst met de derde.

De procedure, vermeld in het eerste lid, bevat systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van al de volgende elementen:

¹ https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_A_W_2022_006_advies.pdf

*de identiteit van de melder;
de identiteit van derden die in de melding worden genoemd;
informatie waaruit de identiteit van de melder of een derde kan blijken.*

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het tweede lid.”

Artikel 9.

“§1. Personeelsleden en externen kunnen informatie over inbreuken die instellingen begaan hebben, extern melden bij de Vlaamse Ombudsdienst conform het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse Ombudsdienst.

§2. Het externe meldkanaal, vermeld in paragraaf 1, ontvangt meldingen via systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van al de volgende elementen:

*de identiteit van de melder;
de identiteit van derden die in de melding worden genoemd;
informatie waaruit de identiteit van de melder of een derde kan blijken.*

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het eerste lid.”

Artikel 10.

“§1. Een personeelslid meldt informatie over inbreuken die de instelling waar het tewerkgesteld is, via het interne meldkanaal vermeld in artikel 8. Een personeelslid kan informatie over inbreuken ook rechtstreeks melden via het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, als het meent dat de inbreuk intern niet doeltreffend behandeld kan worden of dat er een risico op represailles bestaat.

Externen melden informatie over inbreuken die een instelling begaat, aan het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9.

Een onderwijsinstelling kan het interne meldkanaal, vermeld in artikel 8, ook openstellen voor bepaalde of alle externen.

*§2. Personeelsleden en externen die informatie over inbreuken openbaar maken komen in aanmerking voor bescherming uit hoofde van dit decreet indien is voldaan aan een van de volgende voorwaarden: ze hebben eerst intern en extern gemeld of ze hebben meteen extern gemeld conform paragraaf 1, en er zijn geen passende maatregelen genomen binnen drie maanden nadat het meldkanaal in kwestie de melding heeft ontvangen;
ze hebben gegronde redenen om aan te nemen dat:*

a) de inbreuk kan een dreigend of reëel gevaar vormen voor het algemeen belang, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een noodsituatie of een risico op onherstelbare schade, of b) er bestaat een risico op represailles bij externe meldingen, of het is niet waarschijnlijk dat de inbreuk doeltreffend wordt behandeld wegens de bijzondere omstandigheden van de zaak, omdat bijvoorbeeld bewijsmateriaal kan worden achtergehouden of vernietigd, of een autoriteit kan samenspannen met de pleger van de inbreuk of met iemand die bij de inbreuk is betrokken.

Deze paragraaf is niet van toepassing op gevallen waarin een personeelslid of een externe rechtstreeks informatie aan de pers verstrekt op grond van specifieke bepalingen die een stelsel voor de bescherming van de vrijheid van meningsuiting en informatie instellen.”

Afdeling 4. Gemeenschappelijke bepalingen voor interne en externe meldingen

Artikel 11.

“§1. Melders kunnen schriftelijk en via de telefoon of een ander spraakberichtensysteem informatie over inbreuken melden bij de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9. Ze hebben ook het recht op een fysieke ontmoeting binnen een redelijke termijn.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, kunnen van mondelinge meldingen via een spraakberichtensysteem met gesprekopname:
een opname van het gesprek in een duurzame, opvraagbare vorm maken;
een volledig en nauwkeurig verslag laten opstellen door de personeelsleden die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen.

De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, stellen de melders voor de start van het gesprek op de hoogte van de mogelijkheid van het systeem om gesprekken op te nemen.

§3. De personeelsleden van de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen, kunnen een nauwkeurig verslag opmaken van mondelinge meldingen via een spraakberichtensysteem zonder gespreksopnamefaciliteit.

§4. Als de melder toestemt, maken de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, bij een fysieke ontmoeting op verzoek van de melder:
een opname van het gesprek in een duurzame en opvraagbare vorm;
een nauwkeurig verslag van het onderhoud, dat de personeelsleden opstellen die verantwoordelijk zijn voor de behandeling van de melding.

§5. Melders kunnen de schriftelijke weergave van het gesprek, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, controleren, corrigeren en voor akkoord tekenen.”

Artikel 12.

“§1. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, bevestigen de ontvangst van de melding aan de melder binnen zeven dagen na de dag waarop ze de melding hebben ontvangen, als ze binnen die termijn de melding nog niet afgehandeld hebben, tenzij in één van de volgende gevallen:
de melder verzet zich uitdrukkelijk tegen het krijgen van die ontvangstmelding;
het krijgen van die ontvangstmelding brengt de bescherming van de identiteit van de melder in gevaar.

Tenzij er nieuwe wettelijke of feitelijke omstandigheden zijn die een andere opvolging rechtvaardigen, kan het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, bij meldingen over een instelling beslissen om in een van de volgende gevallen de melding niet in behandeling te nemen:
de inbreuk is van geringe betekenis;

de externe melding heeft betrekking op feiten die in een eerdere externe melding van de melder al zijn behandeld en de nieuwe melding bevat geen nieuwe informatie van betekenis.

In de gevallen, vermeld in het tweede lid, stuurt het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, de melder binnen zeven dagen nadat het de melding heeft ontvangen, naast de ontvangstmelding, vermeld in het eerste lid, de beslissing om de melding niet in behandeling te nemen en een motivatie voor die beslissing.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, gaan de juistheid na van de informatie en nemen de gepaste maatregelen als er een vermoeden van een inbreuk is.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, informeren de melder binnen drie maanden na de dag waarop ze de ontvangstmelding hebben verstuurd, of, als er geen ontvangstmelding naar de melder is gestuurd, binnen drie maanden nadat de periode van zeven dagen nadat de melding is gedaan, is verstreken, over de als opvolging geplande of genomen maatregelen en over de redenen daarvoor. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, geven daarbij geen informatie vrij die afbreuk doet aan het interne onderzoek of die het onderzoek of de rechten van de betrokken persoon schaadt.

Het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, kan de termijn van drie maanden, vermeld in het eerste lid, verlengen tot maximaal zes maanden. In dat geval informeert het externe meldkanaal de melder schriftelijk over de verlenging van de termijn en de reden daarvoor, voor de voormelde termijn van drie maanden verstreken is.

§4. Het extern meldkanaal, vermeld in artikel 9 brengt de melder op de hoogte van het eindresultaat van de onderzoeken.”

Artikel 13.

*“Als een melder een melding richt aan een onbevoegd extern meldkanaal, stuurt dat onbevoegde meldkanaal, personeelslid of die onbevoegde instelling de melding zo snel mogelijk op veilige wijze door naar het bevoegde externe meldkanaal. Het onbevoegde externe meldkanaal brengt de melder onmiddellijk op de hoogte van die doorzending.
Indien het intern meldkanaal niet bevoegd is om de melding te behandelen, dan brengt het meldkanaal de melder daarvan op de hoogte.”*

Afdeling 5. Verwerking van gegevens

Artikel 14.

“Ieder meldkanaal, als vermeld in artikel 8 en 9, houdt een register bij van de ontvangen meldingen.

Ieder meldkanaal, als vermeld in artikel 8 en 9, houdt al de volgende gegevens bij:

het aantal ontvangen meldingen;

het aantal onderzoeken en procedures die naar aanleiding van de meldingen zijn ingeleid en het resultaat ervan;

als dat wordt vastgesteld, de geschatte financiële schade en de bedragen die zijn teruggevorderd na onderzoeken en procedures over de gemelde inbreuken.

Meldingen worden niet langer opgeslagen dan noodzakelijk en evenredig is om te voldoen aan de vereisten die door dit decreet of door andere wetgeving zijn opgelegd.”

Artikel 15.

“§1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

§2. Als die gegevens beschikbaar zijn, verwerken de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, de volgende persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e) van de algemene verordening gegevensbescherming bij de behandeling en registratie van meldingen:
de naam van de melder;
de contactgegevens en de functie van de melder;
de naam van de facilitator of van derden die verbonden zijn met de melder en die het slachtoffer kunnen worden van represailles in een werkgerelateerde context;
de naam en de functie van de betrokken persoon en informatie over de inbreuken van de betrokken persoon;
de naam van de getuigen;
schriftelijke meldingen;
het schriftelijke verslag van mondelinge meldingen en stemopnames, vermeld in artikel 11, §2 en §3, van dit decreet.

De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, wissen onmiddellijk andere gegevens dan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die niet relevant zijn om de melding te behandelen.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, maken de identiteit van de melder en alle informatie waarmee de identiteit van de melder direct of indirect achterhaald kan worden niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te ontvangen en op te volgen tenzij in één van de volgende gevallen:
de melder stemt daarmee in;
er is een noodzakelijke en evenredige wettelijke verplichting in het kader van een onderzoek door nationale autoriteiten of gerechtelijke procedures, om de rechten van verdediging van de melder te waarborgen.

De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, maken de identiteit van de betrokken persoon en alle informatie waarmee de identiteit van de betrokken persoon direct of indirect achterhaald kan worden, niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te behandelen, zolang onderzoeken naar aanleiding van de melding of openbaarmaking lopen.

§4. Vóór de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, de identiteit van de melder of de betrokken persoon bekendmaken, brengen ze de melder, respectievelijk de betrokken persoon daarvan schriftelijk op de hoogte, samen met de redenen daarvoor, tenzij die informatie de onderzoeken of gerechtelijke procedures in gevaar brengt.

§5. Met toepassing van artikel 23, lid 1, e) en h), van de algemene verordening gegevensbescherming kunnen de personeelsleden van een meldkanaal die daarvoor bevoegd zijn, bij wie een melding is ingediend, beslissen om de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet toe te passen bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon, als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het tweede tot en met het negende lid.

De afwijkmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, geldt alleen gedurende de periode waarin de betrokken persoon het voorwerp uitmaakt van een onderzoek, op voorwaarde dat het voor het goede verloop van het onderzoek noodzakelijk is of kan zijn dat de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet worden toegepast. De duur van het

onderzoek mag in voorkomend geval niet meer bedragen dan een jaar vanaf de ontvangst van een verzoek tot uitoefening van een van de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening.

De afwijkmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, heeft geen betrekking op de gegevens die losstaan van het voorwerp van het onderzoek dat de weigering of de beperking van de rechten, vermeld in het tweede lid, rechtvaardigt.

Als de betrokken persoon in het geval, vermeld in het eerste lid, tijdens de periode, vermeld in het tweede lid, een verzoek indient op basis van artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, bevestigt de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, de ontvangst daarvan.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon schriftelijk, zo snel mogelijk en in elk geval binnen een maand vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van elke weigering of beperking van de rechten, vermeld in het eerste lid. Verdere informatie over de nadere redenen voor die weigering of beperking hoeft niet te worden verstrekt als dat het onderzoek zou ondermijnen, met behoud van de toepassing van het achtste lid. Als het nodig is, kan de voormelde termijn met twee maanden worden verlengd, rekening houdend met het aantal aanvragen en de complexiteit ervan. De verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon binnen dertig dagen vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van die verlenging en van de redenen voor het uitstel.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, informeert de betrokken persoon ook over de mogelijkheid om een verzoek in te dienen bij de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens conform artikel 10/5 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, en om een beroep in rechte in te stellen.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming noteert de feitelijke of juridische gronden waarop de beslissing is gebaseerd. Die informatie houdt hij ter beschikking van de Vlaamse toezichtcommissie, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Nadat het onderzoek afgesloten is, worden de rechten, vermeld in artikel 13 tot en met 22 van de voormelde verordening, in voorkomend geval, conform artikel 12 van de voormelde verordening opnieuw toegepast.

Als een dossier dat persoonsgegevens als vermeld in het eerste lid, bevat, naar het Openbaar Ministerie is gestuurd en kan leiden tot activiteiten onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, en er onduidelijkheid is over het geheim van het onderzoek onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, mag de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, op het verzoek van de betrokken persoon overeenkomstig artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening pas antwoorden nadat het Openbaar Ministerie of, in voorkomend geval, de onderzoeksrechter heeft bevestigd dat een antwoord het onderzoek niet in het gedrang brengt of kan brengen.

§5. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, respecteren de regels met betrekking tot de verwerking en de bescherming van de persoonsgegevens in uitvoering van de algemene verordening gegevensbescherming.”

Artikel 16.

“Meldkanalen, als vermeld in artikel 8 en 9, maken geen feiten openbaar die het economische, financiële of commerciële belang van een instelling kunnen schaden, tenzij dat noodzakelijk is voor de opvolging van de melding.”

Artikel 34.

“In dezelfde codex², het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 3 een artikel V.230/7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

Art. V.230/7. §1. Iedere instelling heeft een intern meldkanaal.

Het interne meldkanaal kan door de instelling zelf worden beheerd of extern ter beschikking worden gesteld door een derde. De waarborgen voor een interne melding en de opvolging van de meldingen, vermeld in hoofdstuk 4 en 5, zijn ook van toepassing als het interne meldkanaal door een derde wordt beheerd.

§2. Het interne meldkanaal bestaat uit ten minste een persoon die bevoegd is om meldingen te ontvangen en te behandelen. Personeelsleden met een mandaat in een beslissingsorgaan of personeelsafgevaardigden kunnen geen deel uitmaken van het interne meldkanaal.

De persoon die bevoegd is voor het ontvangen of behandelen van meldingen heeft daarvoor de nodige vorming gekregen.

§3. Iedere instelling werkt, na overleg met afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties een procedure uit om interne meldingen in te dienen, te behandelen en te beheren. Als het interne meldkanaal door een derde ter beschikking gesteld wordt, worden de afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties op de hoogte gebracht van de inhoud van de overeenkomst met de derde.

De procedure, vermeld in het eerste lid, bevat systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van de volgende elementen:

de identiteit van de melder;

de identiteit van derden die in de melding worden genoemd;

informatie waaruit de identiteit van de melder of een derde kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het tweede lid.”

Artikel 35.

“In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 3 een artikel V.230/8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

² Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013

Art. V.230/8. §1. Personeelsleden en externen kunnen informatie over inbreuken die instellingen begaan hebben, extern melden conform deel 4, titel 4.

§2. Het externe meldkanaal, vermeld in paragraaf 1, ontvangt meldingen via systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van al de volgende elementen:

de identiteit van de melder;

de identiteit van derden die in de melding worden genoemd;

informatie waaruit de identiteit van de melder of een derde kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het eerste lid.”.

Artikel 36.

“In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 3 een artikel V.230/9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/9. §1. Personeelsleden melden informatie over inbreuken in de instelling waar ze tewerkgesteld zijn, via het interne meldkanaal vermeld in artikel V.230/7. Personeelsleden kunnen informatie over inbreuken ook rechtstreeks melden via het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, als ze menen dat de inbreuk intern niet doeltreffend behandeld kan worden of dat er een risico op represailles bestaat.

Externen melden informatie over inbreuken die een instelling begaat, aan het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8.

Een instelling kan het interne meldkanaal, vermeld in artikel V.230/7 ook openstellen voor bepaalde of alle externen.

§2. Personeelsleden en externen die informatie over inbreuken openbaar maken komen in aanmerking voor bescherming uit hoofde van dit decreet indien is voldaan aan een van de volgende voorwaarden: ze hebben eerst intern en extern gemeld of ze hebben meteen extern gemeld conform paragraaf 1, en er zijn geen passende maatregelen genomen binnen drie maanden nadat het meldkanaal in kwestie de melding heeft ontvangen;

ze hebben gegronde redenen om aan te nemen dat:

a) de inbreuk kan een dreigend of reëel gevaar vormen voor het algemeen belang, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een noodsituatie of een risico op onherstelbare schade, of er bestaat een risico op represailles bij externe meldingen, of het is niet waarschijnlijk dat de inbreuk doeltreffend wordt behandeld wegens de bijzondere omstandigheden van de zaak, omdat bijvoorbeeld bewijsmateriaal kan worden achtergehouden of vernietigd, of een autoriteit kan samenspannen met de pleger van de inbreuk of met iemand die bij de inbreuk is betrokken.

Deze paragraaf is niet van toepassing op gevallen waarin een personeelslid of een externe rechtstreeks informatie aan de pers verstrekt op grond van specifieke bepalingen die een stelsel voor de bescherming van de vrijheid van meningsuiting en informatie instellen.”.

Artikel 37.

“In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 4. Gemeenschappelijke bepalingen voor interne en externe meldingen”. ”

Artikel 38.

“In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 4, ingevoegd bij artikel 37, een artikel V.230/10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/10. §1. Melders kunnen schriftelijk en via de telefoon of een ander spraakberichtsysteem informatie over inbreuken melden bij de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8. Ze hebben ook het recht op een fysieke ontmoeting binnen een redelijke termijn.

*§2. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, kunnen van mondelinge meldingen via een spraakberichtsysteem met gesprekopname:
een opname van het gesprek in een duurzame, opvraagbare vorm maken;
een volledig en nauwkeurig verslag laten opstellen door de personeelsleden die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen.*

De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, stellen de melders voor de start van het gesprek op de hoogte van de mogelijkheid van het systeem om gesprekken op te nemen.

§3. De personeelsleden van de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen, kunnen een nauwkeurig verslag opmaken van mondelinge meldingen via een spraakberichtsysteem zonder gespreksopnamefaciliteit.

*§4. Als de melder toestemt, maken de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, bij een fysieke ontmoeting op verzoek van de melder:
een opname van het gesprek in een duurzame en opvraagbare vorm;
een nauwkeurig verslag van het onderhoud, dat de personeelsleden opstellen die verantwoordelijk zijn voor de behandeling van de melding.*

§5. Melders kunnen de schriftelijke weergave van het gesprek, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, controleren, corrigeren en voor akkoord tekenen.”.”

Artikel 39.

“In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 4 een artikel V.230/11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

*“Art. V.230/11. §1. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, bevestigen de ontvangst van de melding aan de melder binnen zeven dagen na de dag waarop ze de melding hebben ontvangen, als ze binnen die termijn de melding nog niet afgehandeld hebben, tenzij in één van de volgende gevallen:
de melder verzet zich uitdrukkelijk tegen het krijgen van die ontvangstmelding;
het krijgen van die ontvangstmelding brengt de bescherming van de identiteit van de melder in gevaar.*

Tenzij er nieuwe wettelijke of feitelijke omstandigheden zijn die een andere opvolging rechtvaardigen, kan het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, bij meldingen over een instelling beslissen om in een van de volgende gevallen de melding niet in behandeling te nemen:

de inbreuk is van geringe betekenis;

de externe melding heeft betrekking op feiten die in een eerdere externe melding van de melder al zijn behandeld en de nieuwe melding bevat geen nieuwe informatie van betekenis.

In de gevallen, vermeld in het tweede lid, stuurt het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, de melder binnen zeven dagen nadat het de melding heeft ontvangen, naast de ontvangstmelding, vermeld in het eerste lid, de beslissing om de melding niet in behandeling te nemen en een motivatie voor die beslissing.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, gaan de juistheid na van de informatie en nemen de gepaste maatregelen als er een vermoeden van een inbreuk is.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, informeren de melder binnen drie maanden na de dag waarop ze de ontvangstmelding hebben verstuurd, of, als er geen ontvangstmelding naar de melder is gestuurd, binnen drie maanden nadat de periode van zeven dagen nadat de melding is gedaan, is verstreken, over de als opvolging geplande of genomen maatregelen en over de redenen daarvoor. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, geven daarbij geen informatie vrij die afbreuk doet aan het interne onderzoek of die het onderzoek of de rechten van de betrokken persoon schaadt.

Het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, kan de termijn van drie maanden, vermeld in het eerste lid, verlengen tot maximaal zes maanden. In dat geval informeert het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, de melder schriftelijk over de verlenging van de termijn en de redenen daarvoor, voor de voormelde termijn van drie maanden verstreken is.

§4. Het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, brengt de melder op de hoogte van het eindresultaat van de onderzoeken.”.

Artikel 40.

“In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 4 een artikel V.230/12 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/12. Als een melder een melding richt aan een onbevoegd extern meldpunt, stuurt dat onbevoegde externe meldkanaal de melding zo snel mogelijk op veilige wijze door naar het bevoegde meldkanaal. Het onbevoegde externe meldkanaal brengt de melder onmiddellijk op de hoogte van die doorzending.

Indien het intern meldkanaal niet bevoegd is om de melding te behandelen, dan brengt het meldkanaal de melder daarvan op de hoogte.”. “

Artikel 41.

“In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 5. Verwerking van gegevens”. “

Artikel 42.

“In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 5, ingevoegd bij artikel 41, een artikel V.230/13 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/13. Ieder meldkanaal, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, houdt een register bij van de ontvangen meldingen.

Ieder meldkanaal, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, houdt al de volgende gegevens bij:
het aantal ontvangen meldingen;
het aantal onderzoeken en procedures die naar aanleiding van de meldingen zijn ingeleid en het resultaat ervan;
als dat wordt vastgesteld, de geschatte financiële schade en de bedragen die zijn teruggevorderd na onderzoeken en procedures over de gemelde inbreuken.

Meldingen worden niet langer opgeslagen dan noodzakelijk en evenredig is om te voldoen aan de vereisten die door deze codex of door andere wetgeving zijn opgelegd.”

Artikel 43.

“In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 5 een artikel V.230/14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/14. §1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

§2. Als die gegevens beschikbaar zijn, verwerken de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, de volgende persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e) van de algemene verordening gegevensbescherming bij de behandeling en registratie van meldingen:
de naam van de melder;
de contactgegevens en de functie van de melder;
de naam van de facilitator of van derden die verbonden zijn met de melder en die het slachtoffer kunnen worden van represailles in een werkgerelateerde context;
de naam en de functie van de betrokken persoon en informatie over de inbreuken van de betrokken persoon;
de naam van de getuigen;
schriftelijke meldingen;
het schriftelijke verslag van mondelinge meldingen en stemopnames, vermeld in artikel V.230/10, §2 en §3, van deze codex.

De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, wissen onmiddellijk andere gegevens dan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die niet relevant zijn om de melding te behandelen.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, maken de identiteit van de melder en alle informatie waarmee de identiteit van de melder direct of indirect achterhaald kan worden, niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te ontvangen en op te volgen tenzij in één van de volgende gevallen:
de melder stemt daarmee in;

er is een noodzakelijke en evenredige wettelijke verplichting in het kader van een onderzoek door nationale autoriteiten of gerechtelijke procedures, om de rechten van verdediging van de melder te waarborgen.

De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, maken de identiteit van de betrokken persoon en alle informatie waarmee de identiteit van de betrokken persoon direct of indirect achterhaald kan worden, niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te behandelen, zolang onderzoeken naar aanleiding van de melding of openbaarmaking lopen.

§4. Vóór de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, de identiteit van de melder of de betrokken persoon bekendmaken, brengen ze de melder, respectievelijk de betrokken persoon daarvan schriftelijk op de hoogte, samen met de redenen daarvoor, tenzij die informatie de onderzoeken of gerechtelijke procedures in gevaar brengt.

§. Met toepassing van artikel 23, lid 1, e) en h), van de algemene verordening gegevensbescherming kunnen de personeelsleden van een meldkanaal die daarvoor bevoegd zijn, bij wie een melding is ingediend, beslissen om de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet toe te passen bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon, als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het tweede tot en met het negende lid.

De afwijkmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, geldt alleen gedurende de periode waarin de betrokken persoon het voorwerp uitmaakt van een onderzoek, op voorwaarde dat het voor het goede verloop van het onderzoek noodzakelijk is of kan zijn dat de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet worden toegepast. De duur van het onderzoek mag in voorkomend geval niet meer bedragen dan een jaar vanaf de ontvangst van een verzoek tot uitoefening van een van de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening.

De afwijkmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, heeft geen betrekking op de gegevens die losstaan van het voorwerp van het onderzoek dat de weigering of de beperking van de rechten, vermeld in het tweede lid, rechtvaardigt.

Als de betrokken persoon in het geval, vermeld in het eerste lid, tijdens de periode, vermeld in het tweede lid, een verzoek indient op basis van artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, bevestigt de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, de ontvangst daarvan.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon schriftelijk, zo snel mogelijk en in elk geval binnen een maand vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van elke weigering of beperking van de rechten, vermeld in het eerste lid. Verdere informatie over de nadere redenen voor die weigering of beperking hoeft niet te worden verstrekt als dat het onderzoek zou ondermijnen, met behoud van de toepassing van het achtste lid. Als het nodig is, kan de voormelde termijn met twee maanden worden verlengd, rekening houdend met het aantal aanvragen en de complexiteit ervan. De verwerkingsverantwoordelijke, bedoeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon binnen dertig dagen vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van die verlenging en van de redenen voor het uitstel.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, informeert de betrokken persoon ook over de mogelijkheid om een verzoek in te dienen bij de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens conform artikel 10/5 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, en om een beroep in rechte in te stellen.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, noteert de feitelijke of juridische gronden waarop de beslissing is gebaseerd. Die informatie houdt hij ter beschikking van de Vlaamse

toezichtcommissie, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Nadat het onderzoek afgesloten is, worden de rechten, vermeld in artikel 13 tot en met 22 van de voormelde verordening, in voorkomend geval, conform artikel 12 van de voormelde verordening opnieuw toegepast.

Als een dossier dat persoonsgegevens als vermeld in het eerste lid, bevat, naar het Openbaar Ministerie is gestuurd en kan leiden tot activiteiten onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, en er onduidelijkheid is over het geheim van het onderzoek onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, mag de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, op het verzoek van de betrokken persoon overeenkomstig artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening pas antwoorden nadat het Openbaar Ministerie of, in voorkomend geval, de onderzoeksrechter heeft bevestigd dat een antwoord het onderzoek niet in het gedrang brengt of kan brengen.

§5. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/6, respecteren de regels met betrekking tot de verwerking en de bescherming van de persoonsgegevens in uitvoering van de algemene verordening gegevensbescherming.”

Artikel 44.

“In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 5 een artikel V.230/15 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/15. Meldkanalen, als vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, maken geen feiten openbaar die het economische, financiële of commerciële belang van een instelling kunnen schaden, tenzij dat noodzakelijk is voor de opvolging van de melding.”

De VTC wil voorafgaand aan de bespreking van de specifieke ontwerpbepalingen **enkele algemene opmerkingen maken:**

Relatie met het melden van inbreuken op de GDPR

9. De VTC adviseert om verduidelijkingen aan te brengen inzake de verhouding met andere meldingsprocedures en klachtenprocedures waarbij een persoon aangeeft dat er in de werkomgeving een wettelijke of reglementaire bepaling niet wordt nageleefd.
10. De VTC wijst erop dat de AVG zelf een procedure bevat om inbreuken op de AVG te melden. Die meldingen moeten gedaan worden door de verwerkingsverantwoordelijke (de instantie zelf, in de praktijk de leidinggevende ervan). De functionaris voor gegevensbescherming wordt hierbij normaal gezien betrokken. Dit geldt voor inbreuken op de beveiliging, die meestal een schending zullen vormen van artikel 32, AVG. De VTC ontvangt en behandelt die meldingen.
11. Het is echter mogelijk dat een medewerker al dan niet functionaris een inbreuk vaststelt en de verantwoordelijke niet geneigd is om die te melden. Het lijkt de VTC dan aangewezen dat de functionaris of een andere werknemer die dat vaststelt beschermd wordt als die de melding zelf doet en dat die melding bij de VTC terecht komt.
12. De VTC behandelt ook klachten en informele meldingen die van werknemers kunnen uitgaan over mogelijke inbreuken op de AVG (al dan niet m.b.t. de beveiliging). De VTC zou het positief vinden dat de klagers en melders van de bescherming van de klokkenluidersregeling zouden kunnen gebruik maken, maar ook hier bij voorkeur in eerste instantie via een melding bij de VTC.

13. Het moet duidelijk zijn dat dergelijke meldingen in eerste instantie bij de VTC moeten terechtkomen, die de gespecialiseerde instantie is, dit zonder de andere kanalen uit te sluiten.

De problematiek van de bescherming van persoonsgegevens als de melder de vermeende inbreuk openbaar maakt

14. Het Ontwerp voorziet in artikel 10 § 2 en in artikel 36 dat een nieuw artikel V. 230/9 § 2 toevoegt aan de Codex Hoger Onderwijs van het Ontwerp :

“Personeelsleden en externen die informatie over inbreuken openbaar maken komen in aanmerking voor bescherming uit hoofde van dit decreet indien is voldaan aan een van de volgende voorwaarden:

1° ze hebben eerst intern en extern gemeld of ze hebben meteen extern gemeld conform paragraaf 1, en er zijn geen passende maatregelen genomen binnen drie maanden nadat het meldkanaal in kwestie de melding heeft ontvangen;

2° ze hebben gegronde redenen om aan te nemen dat:

a) de inbreuk kan een dreigend of reëel gevaar vormen voor het algemeen belang, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een noodsituatie of een risico op onherstelbare schade, of b) er bestaat een risico op represailles bij externe meldingen, of het is niet waarschijnlijk dat de inbreuk doeltreffend wordt behandeld wegens de bijzondere omstandigheden van de zaak, omdat bijvoorbeeld bewijsmateriaal kan worden achtergehouden of vernietigd, of een autoriteit kan samenspannen met de pleger van de inbreuk of met iemand die bij de inbreuk is betrokken.

Deze paragraaf is niet van toepassing op gevallen waarin een personeelslid of een externe rechtstreeks informatie aan de pers verstrekt op grond van specifieke bepalingen die een stelsel voor de bescherming van de vrijheid van meningsuiting en informatie instellen.”

15. Op basis van deze bepaling kan een melder dus niet alleen de feiten maar ook de identiteit van de betrokken personen openbaar maken en de bescherming krijgen waarin het decreet voorziet. Het openbaar maken brengt natuurlijk mee dat ook gegevens van de betrokken persoon en andere personen in de openbaarheid worden gebracht terwijl er nog geen onderzoek werd gevoerd. De VTC beveelt aan dat de al opgenomen transparantie bepalingen over de klokkenluidersprocedure en de bescherming van de randvoorwaarden (bv. proportionaliteit) die bij deze openbaarmaking horen, worden verduidelijkt in richtlijnen. De VTC doet ook opmerken dat “openbaar maken” een ruime betekenis heeft en ter kennis brengen van het publiek betekent.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

16. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn: melder, derden, facilitator, betrokkene, getuigen;

en dat het minstens de volgende gegevens lijkt te betreffen : identificatie – en contactgegevens, stemopnames.

17. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

18. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.
19. Het Ontwerp of de memorie vermelden niet expliciet op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden. De VTC gaat ervan uit dat de verwerking gebeurt in het kader van het uitoefenen van een taak van algemeen belang. De decreetgever zou dit wel zelf moeten aangegeven in het Ontwerp of de memorie.
20. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM³, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen⁴ van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.⁵
21. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, e), AVG⁶, die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven, maar eerder enkel op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk blijken uit de taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht. Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.
22. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a), AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere

³ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

⁴ Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

⁵ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GWH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GWH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GWH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116; DEGRAVE, E., *"L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

⁶ “e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;”

- transparantiemaatregelen vragen. Er zal immers niet naar wetgeving waarin de verwerking uitdrukkelijk geregeld is, kunnen verwezen worden.
23. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven.
 24. Hierbij moet er op gelet worden dat in een eventueel uitvoeringsbesluit (mits delegatie aan de Vlaamse Regering) verdere modaliteiten kunnen worden bepaald, maar dat de essentie in het decreet zelf moet worden opgenomen, wat nu nog niet het geval is. De VTC verwijst naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake delegatie door de wetgever⁷.
 25. De VTC wijst erop dat er mogelijk ook sprake is van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9.1, AVG, namelijk de stem als biometrisch gegeven (hier wel niet bedoeld voor identificatie, maar (ongewenste) identificatie is mogelijk – zie infra) en zoals bedoeld in artikel 10 AVG, namelijk de gegevens die verwerkt worden in eventuele gerechtelijke of administratiefrechtelijke procedures (artikel 19 en 49 van het Ontwerp).
 26. Voor gegevens als bedoeld in artikel 9. 1, AVG is een bijzondere rechtvaardigingsgrond vereist.
 27. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 en 10 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2, WVG die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
 - de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
 28. Wat de vertrouwelijkheidsverplichtingen betreft, heeft het Ontwerp een verplichting tot vertrouwelijke behandeling opgenomen. Zie de bespreking hiervan in het luik beveiliging van dit advies.
 29. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (zie verder).

3. Doelbinding

30. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).
31. De doeleinden van de gegevensverwerking worden niet expliciet in het Ontwerp vermeld, maar zijn eruit af te leiden: het ontvangen en de behandeling van meldingen van klokkenluiders.

⁷ bv. GwH nr. 166/2011, 10 november 2011, overw. B.43.3 e.v., GwH nr. 158/2021, 18 november 2021, overw. B.8.4.2.

32. De doeleinden zijn dan ook welbepaald en transparant. Verder zijn de doeleinden die worden nagestreefd nuttig en noodzakelijk, rekening houdend met het algemeen belang. Er is een evenwicht tussen het belang van de betrokkenen om hun rechten en vrijheden te vrijwaren en het algemeen belang om tot een verwerking van gegevens over te gaan.
33. De VTC is van oordeel dat de doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn.

4. Verantwoordelijkheid

34. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
35. Het Ontwerp bevat geen specifieke en expliciete bepalingen. Het is nochtans van belang dat de betrokkenen perfect weten tot wie zich te richten met het oog op het uitoefenen en afdwingen van de hen door de AVG toegekende rechten. Dit wordt dus bij voorkeur in de decreten opgenomen.
36. Er is weliswaar opgenomen in artikelen 15 en 43 van het Ontwerp dat de meldkanalen persoonsgegevens verwerken, maar de VTC beveelt aan om uitdrukkelijk op te nemen wie de verwerkingsverantwoordelijke is zodat de betrokkenen ook duidelijk weten tot wie ze zich dienen te richten.
37. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG)⁸ voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.
38. De VTC gaat ervan uit dat de verwerkingen in deze context niet grootschalig zullen zijn, maar dat door het grote risico voor de melder en diegenen die al dan niet terecht vermeld worden in een meldingsdossier een GEB voor de verschillende verwerkingen zo niet verplicht, ten zeerste aangewezen is.
39. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht⁹.

5. Minimale gegevensverwerking

40. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
41. De **categorieën betrokkenen** zijn melder, derden, facilitator, betrokkene, getuigen en de **categorieën gegevens** :
- de naam van de melder;
 - de contactgegevens en de functie van de melder;

⁸ Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

⁹ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: “Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichhoudende autoriteit.”

- de naam van de facilitator of van derden die verbonden zijn met de melder en die het slachtoffer kunnen worden van represailles in een werkgerelateerde context;
 - de naam en de functie van de betrokken persoon en informatie over de inbreuken van de betrokken persoon;
 - de naam van de getuigen;
 - schriftelijke meldingen;
 - het schriftelijke verslag van mondelinge meldingen en stemopnames, vermeld in artikel 11, §2 en §3, van dit decreet.
42. De VTC stelt vast dat wat de voorliggende regeling betreft, de categorieën van gegevens eerder algemeen zijn aangeduid met verwijzingen naar documenten in plaats van naar gegevenscategorieën, namelijk de inhoud van schriftelijke meldingen of van het schriftelijke verslag van mondelinge meldingen. De VTC begrijpt dat voor de bedoelde meldingen moeilijk beperkingen kunnen worden gesteld. Voor wat er geregistreerd wordt in de registers (artikel 14 en 42 dat een nieuw artikel V.230/13 invoert in de Codex Hoger Onderwijs van het Ontwerp) kan dit echter wel.
43. De VTC beoordeelt het positief dat het Ontwerp een bepaling bevat (artikel 15 § 2 en 43 dat een nieuw artikel V.230/14 invoert in de Codex Hoger Onderwijs) die oplegt dat de meldingskanalen onmiddellijk andere gegevens wissen dan de gegevens, vermeld in het eerste lid, die niet relevant zijn om de melding te behandelen. De VTC vraagt zich wel af hoe dit gerealiseerd zal worden.
44. De paragrafen 3 en 4 van het nieuwe artikel 15 en 43 dat een nieuw artikel V.230/14 invoert in de Codex Hoger Onderwijs bevatten regels met betrekking tot de bescherming van de identiteit van de betrokkenen (onderlijning VTC):
- “§3. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, maken de identiteit van de melder en alle informatie waarmee de identiteit van de melder direct of indirect achterhaald kan worden niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te ontvangen en op te volgen tenzij in één van de volgende gevallen:*
- a. de melder stemt daarmee in;*
 - b. er is een noodzakelijke en evenredige wettelijke verplichting in het kader van een onderzoek door nationale autoriteiten of gerechtelijke procedures, om de rechten van verdediging van de melder te waarborgen.*
- De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, maken de identiteit van de betrokken persoon en alle informatie waarmee de identiteit van de betrokken persoon direct of indirect achterhaald kan worden, niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te behandelen, zolang onderzoeken naar aanleiding van de melding of openbaarmaking lopen.*
- §4. Vóór de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, de identiteit van de melder of de betrokken persoon bekendmaken, brengen ze de melder, respectievelijk de betrokken persoon daarvan schriftelijk op de hoogte, samen met de redenen daarvoor, tenzij die informatie de onderzoeken of gerechtelijke procedures in gevaar brengt.”*
45. De VTC is van oordeel dat er voldaan kan worden aan het principe van minimale gegevensverwerking als de persoonsgegevens in de registers tot het noodzakelijke worden beperkt.
46. Wat de instanties die toegang hebben betreft: het interne meldkanaal van de instelling of het personeelslid aangewezen door de regeringscommissaris.
47. Artikel 8 § 3 van het Ontwerp voorziet dat iedere instelling, na overleg met afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties, een procedure uitwerkt om interne meldingen in te dienen, te behandelen en te beheren en artikel 24, dat wijzigingen aanbrengt aan artikel IV.104 van de Codex van het Ontwerp voorziet dat het college van commissarissen een procedure uitwerkt om externe meldingen van klokkenluiders te ontvangen en op te volgen. De VTC is echter van mening dat deze procedure beter opgenomen wordt in het decreet, minstens in een

uitvoeringsbesluit omdat het duidelijk moet zijn, ook voor de melders en de betrokkenen, dat de delegatie telkens een zeer beperkt aantal personen mag betreffen.

48. Door artikel 15 en 43 van het Ontwerp wordt uitvoering gegeven aan artikel 16/2 van de Klokkenluidersrichtlijn, wanneer onder andere gesteld wordt dat de identiteit van de melder bekend kan gemaakt worden aan anderen dan de personeelsleden die de melding ontvangen en opvolgen, als die daarmee instemt. De motivering hiervoor is dat de bekendmaking van de identiteit van de melder het onderzoek naar de melding vaak zal vergemakkelijken.
49. De VTC stelt vast dat er in het Ontwerp geen sprake is van systematische mededeling van persoonsgegevens aan andere overheidsinstanties. Er werd alleen een regeling opgenomen voor het geval een melding foutief zou geadresseerd worden.
50. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
51. Wat de **bewaartermijn** betreft, merkt de VTC op dat die niet vastgelegd wordt. Het moet evenwel duidelijk zijn hoelang de verwerkingsverantwoordelijke mag bijhouden. Hiervoor moet enerzijds gekeken worden naar de eventueel toepasselijke archiefwetgeving en anderzijds een proportionaliteitsafweging te worden gemaakt.
52. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, adviseert de VTC om in het Ontwerp de maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens te voorzien, of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen.

6. Juistheid

53. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).
54. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen neemt.

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

55. De VTC neemt er akte van dat artikel 15 en artikel 43 van het Ontwerp afwijkingen op de **AVG-rechten** invoeren :

Artikel 15

“Met toepassing van artikel 23, lid 1, e) en h), van de algemene verordening gegevensbescherming kunnen de personeelsleden van een meldkanaal die daarvoor bevoegd zijn, bij wie een melding is ingediend, beslissen om de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet toe te passen bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon, als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het tweede tot en met het negende lid.

De afwijkingsmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, geldt alleen gedurende de periode waarin de betrokken persoon het voorwerp uitmaakt van een onderzoek, op voorwaarde dat het voor het goede verloop van het onderzoek noodzakelijk is of kan zijn dat de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet worden toegepast. De duur van het onderzoek mag in voorkomend geval niet meer bedragen dan een jaar vanaf de ontvangst van een verzoek tot uitoefening van een van de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening.

De afwijkingsmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, heeft geen betrekking op de gegevens die losstaan van het voorwerp van het onderzoek dat de weigering of de beperking van de rechten, vermeld in het tweede lid, rechtvaardigt.

Als de betrokken persoon in het geval, vermeld in het eerste lid, tijdens de periode, vermeld in het tweede lid, een verzoek indient op basis van artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, bevestigt de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, de ontvangst daarvan.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon schriftelijk, zo snel mogelijk en in elk geval binnen een maand vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van elke weigering of beperking van de rechten, vermeld in het eerste lid. Verdere informatie over de nadere redenen voor die weigering of beperking hoeft niet te worden verstrekt als dat het onderzoek zou ondermijnen, met behoud van de toepassing van het achtste lid. Als het nodig is, kan de voormelde termijn met twee maanden worden verlengd, rekening houdend met het aantal aanvragen en de complexiteit ervan. De verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon binnen dertig dagen vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van die verlenging en van de redenen voor het uitstel.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, informeert de betrokken persoon ook over de mogelijkheid om een verzoek in te dienen bij de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens conform artikel 10/5 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, en om een beroep in rechte in te stellen.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming noteert de feitelijke of juridische gronden waarop de beslissing is gebaseerd. Die informatie houdt hij ter beschikking van de Vlaamse toezichtcommissie, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Nadat het onderzoek afgesloten is, worden de rechten, vermeld in artikel 13 tot en met 22 van de voormelde verordening, in voorkomend geval, conform artikel 12 van de voormelde verordening opnieuw toegepast.

Als een dossier dat persoonsgegevens als vermeld in het eerste lid, bevat, naar het Openbaar Ministerie is gestuurd en kan leiden tot activiteiten onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, en er onduidelijkheid is over het geheim van het onderzoek onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, mag de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, op het verzoek van de betrokken persoon overeenkomstig artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening pas antwoorden nadat het Openbaar Ministerie of, in voorkomend geval, de onderzoeksrechter heeft bevestigd dat een antwoord het onderzoek niet in het gedrang brengt of kan brengen.”

Artikel 43

“Met toepassing van artikel 23, lid 1, e) en h), van de algemene verordening gegevensbescherming kunnen de personeelsleden van een meldkanaal die daarvoor bevoegd zijn, bij wie een melding is ingediend, beslissen om de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet toe te passen bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon, als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het tweede tot en met het negende lid.

De afwijkingsmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, geldt alleen gedurende de periode waarin de betrokken persoon het voorwerp uitmaakt van een onderzoek, op voorwaarde dat het voor het goede verloop van het onderzoek noodzakelijk is of kan zijn dat de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet worden toegepast. De duur van het onderzoek mag in voorkomend geval niet meer bedragen dan een jaar vanaf de ontvangst van een verzoek tot uitoefening van een van de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening.

De afwijkingsmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, heeft geen betrekking op de gegevens die losstaan van het voorwerp van het onderzoek dat de weigering of de beperking van de rechten, vermeld in het tweede lid, rechtvaardigt.

Als de betrokken persoon in het geval, vermeld in het eerste lid, tijdens de periode, vermeld in het tweede lid, een verzoek indient op basis van artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, bevestigt de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, de ontvangst daarvan.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon schriftelijk, zo snel mogelijk en in elk geval binnen een maand vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van elke weigering of beperking van de rechten, vermeld in het eerste lid. Verdere informatie over de nadere redenen voor die weigering of beperking hoeft niet te worden verstrekt als dat het onderzoek zou ondermijnen, met behoud van de toepassing van het achtste lid. Als het nodig is, kan de voormelde termijn met twee maanden worden verlengd, rekening houdend met het aantal aanvragen en de complexiteit ervan. De verwerkingsverantwoordelijke, bedoeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon binnen dertig dagen vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van die verlenging en van de redenen voor het uitstel.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, informeert de betrokken persoon ook over de mogelijkheid om een verzoek in te dienen bij de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens conform artikel 10/5 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, en om een beroep in rechte in te stellen.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, noteert de feitelijke of juridische gronden waarop de beslissing is gebaseerd. Die informatie houdt hij ter beschikking van de Vlaamse toezichtcommissie, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Nadat het onderzoek afgesloten is, worden de rechten, vermeld in artikel 13 tot en met 22 van de voormelde verordening, in voorkomend geval, conform artikel 12 van de voormelde verordening opnieuw toegepast.

Als een dossier dat persoonsgegevens als vermeld in het eerste lid, bevat, naar het Openbaar Ministerie is gestuurd en kan leiden tot activiteiten onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, en er onduidelijkheid is over het geheim van het onderzoek onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, mag de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, op het verzoek van de betrokken persoon overeenkomstig artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening pas antwoorden nadat het Openbaar Ministerie of, in voorkomend geval, de onderzoeksrechter heeft bevestigd dat een antwoord het onderzoek niet in het gedrang brengt of kan brengen.”

56. Deze afwijking wordt in de memorie niet verantwoord.
57. Het moet duidelijk zijn dat de beperking van de rechten niet van toepassing mag zijn op de rechten van de melder zelf, die in principe op de hoogte is van het onderzoek en waarvoor dus geen geheimhouding en inkorting van de rechten vereist is. Uit de formulering van het Ontwerp blijkt dit niet zo duidelijk: “bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon”.
58. De VTC herhaalt wat ze al in verschillende adviezen heeft gemeld over de procedure van toepassing bij het beperken van de rechten van betrokkenen:
59. Deze paragraaf is geschreven op basis van een standaardbepaling die met het AVGdecreet werd opgenomen in diverse Vlaamse regelgeving, onder andere voor Audit Vlaanderen, na de inwerkingtreding van de AVG en in die bepaling wordt onder meer het volgende gesteld: “Art. 9. Met toepassing van artikel 23, lid 1, a), c), d) en i), van de algemene verordening gegevensbescherming kunnen de diensten, voorzieningen en gesubsidieerde organisaties, vermeld in artikel 3, en de gemeenten, beslissen om de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 21 van de voormelde verordening, niet toe te passen bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het tweede tot en met het zevende lid.”

60. De federale Gegevensbeschermingsautoriteit¹⁰ werd niet geraadpleegd bij de totstandkoming van het AVG-decreet, maar wel om advies gevraagd bij een Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering dat gelijkaardige bepalingen bevat¹¹.
61. De Autoriteit bekritiseerde de formulering waarbij de rechten van de betrokkene “niet worden toegepast” (hier “niet toe te passen”), terwijl enkel een beperking van de reikwijdte mogelijk is volgens de AVG. De VTC sluit zich aan bij deze opmerking en verwijst naar het volledige advies van de Autoriteit.
62. De VTC herinnert de decreetgever aan haar opmerking gemaakt in haar advies A/W/2019/16 (randnummer 27), inzake de tegenstrijdige bepaling in artikel 10/5 van het e-govdecreet wat de taken van de VTC betreft.
63. De VTC beveelt aan om deze afwijking omstandig te motiveren in de memorie.
64. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
65. Aangezien artikelen 17 en 46 al bepaalde vermeldingen op de website van de dienst die de Vlaamse Regering aanwijst, oplegt inzake de klokkenluidersprocedure, is het volgens de VTC aangewezen om die vermeldingen aan te vullen met de verplichte vermeldingen op grond van de AVG zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten. Alle verantwoordelijken moeten hiervoor de nodige maatregelen nemen.

8. Beveiligingsmaatregelen

66. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
67. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens niet duidelijk afgebakend zijn, er het risico is voor represailles en het mogelijk persoonsgegevens als bedoeld in artikel 10, AVG betreft, een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
68. De VTC beoordeelt het positief dat in het Ontwerp het principe van gegevensbescherming door ontwerp (artikel 25, AVG) wordt toegepast, met name in de artikelen 9 en 34 :

“(...) via systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van al de volgende elementen:

- 1° *de identiteit van de melder;*
- 2° *de identiteit van derden die in de melding worden genoemd;*
- 3° *informatie waaruit de identiteit van de melder of een derde kan blijken.”*

¹⁰ De toenmalige VTC evenmin

¹¹ Advies nr. 88/2018 van 26 september 2018 betreffende het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende aanpassing van de besluiten van de Vlaamse Regering aan de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (CO-A2018-079)

69. De VTC beveelt wel aan om deze verplichting uit te breiden naar elke (en zeker de externe) communicatie in verband met het dossier.
70. Het waarborgen van de anonimiteit bij anonieme meldingen moet zeker ook voldoende aandacht krijgen.
71. In het Ontwerp wordt ook al rekening gehouden met de mogelijkheid van het verkeerd of onveilig versturen van een melding in artikel 13 (onderlijning VTC):

*“Als een melder een melding richt aan een onbevoegd extern meldkanaal, stuurt dat onbevoegde meldkanaal, personeelslid of die onbevoegde instelling de melding zo snel mogelijk op veilige wijze door naar het bevoegde externe meldkanaal. Het onbevoegde externe meldkanaal brengt de melder onmiddellijk op de hoogte van die doorzending.
Indien het intern meldkanaal niet bevoegd is om de melding te behandelen, dan brengt het meldkanaal de melder daarvan op de hoogte.”*

72. Bovendien moet er rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat bij een melding via de telefoon of een ander spraakberichtsysteem het gesprek opgenomen wordt, wat het risico op identificatie vergroot. “een opname van het gesprek in een duurzame, opvraagbare vorm maken”.
73. De VTC beveelt aan om de opnames onmiddellijk vervormd te maken.
74. Krachtens artikel 124 van de Wet betreffende de elektronische communicatie (WEC) mag niemand met opzet kennisnemen van het bestaan van informatie van alle aard die via elektronische weg is verstuurd en die niet persoonlijk voor hem bestemd is tenzij hij toestemming heeft gekregen van alle andere, direct of indirect betrokken personen.
75. Er zou een uitzondering kunnen voorzien worden conform artikel 125 van de vermelde wet¹², maar de VTC adviseert om toestemming te vragen aan de betrokkene.
76. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
77. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹³ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹⁴ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹⁵ en een logging van de toegangen

¹² “Art. 125. § 1. De bepalingen van artikel 124 van deze wet en de artikel en 259bis en 314bis van het Strafwetboek zijn niet van toepassing: 1° wanneer de wet het stellen van de bedoelde handelingen toestaat of oplegt; [...]”

¹³ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹⁴ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

¹⁵ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verscheidende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom¹⁶.

78. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹⁷.
79. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren¹⁸.

III. BESLUIT

80. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- verduidelijkingen aanbrengen in verband met andere bestaande meldings- en klachtenprocedures (luik “algemene opmerkingen”)
- transparantiebepalingen en bescherming van de randvoorwaarden verduidelijken in richtlijnen (luik “algemene opmerkingen”)
- de rechtvaardigingsgrond toevoegen aan het Ontwerp of de memorie (luik 2);
- de rechtvaardigingsgrond bij toepassing van artikel 9.1. en 10 AVG motiveren in de memorie (luik 2);
- de verwerkingsverantwoordelijke bepalen en expliciet benoemen in het Ontwerp (luik 4)
- een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uitvoeren (luik 4);
- de categorieën gegevens specificeren (luik 5);
- de procedure om interne meldingen in te dienen, te behandelen en te beheren opnemen in het Ontwerp of minstens in een uitvoeringsbesluit (luik 5);
- de bewaartermijn bepalen, minstens criteria opnemen in het Ontwerp die toelaten om de bewaartermijn te bepalen (luik 5);
- de nodige maatregelen nemen voor de juistheid van de gegevens (luik 6);
- afwijkingen op de AVG – rechten omstandig motiveren in de memorie (luik 7);
- specificeren dat de rechten van de melder niet beperkt worden (luik 7);
- de vermeldingen op de website aanvullen met de verplichte vermeldingen op grond van de AVG (luik 7);
- gegevensbescherming door ontwerp uitbreiden naar elke communicatie in het dossier (luik 8);
- opnames van meldingen vervormd maken (luik 8);
- toestemming vragen aan de betrokkene conform artikel 124 WEC (luik 8).

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2022-11-30 11:34:29 +01:0
Reden: Ik keur dit document goed

¹⁶ Audit trailing of beveiligd controlespoor.

¹⁷ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

¹⁸ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

PROTOCOL NR. 219 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN
DIE GEVOERD WERDEN IN DE GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERING
VAN SECTORCOMITÉ X – ONDERWIJS (VLAAMSE GEMEENSCHAP);
COMITÉ VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN
– AFDELING 2 – ONDERAFDELING 'VLAAMSE GEMEENSCHAP';
HET OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITÉ
VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS OP 22 NOVEMBER 2022

SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap)
COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 –
Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap".
OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS

Brussel, 25/11/2022

PROTOCOL NR. 219 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD
WERDEN IN DE GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERING VAN:

- **SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap);**
- **COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 –**
Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap";
- **OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS;**

OP 22/11/2022

over

het **Voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap**

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

1. dhr. Jan JAMBON, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, voorzitter SectX-C2
2. dhr. Ben WEYTS, Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, voorzitter OOC
3. mevr. Hilde CREVITS, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin – lid;
4. dhr. Bart SOMERS, Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen – lid,
5. dhr. Matthias DIEPENDAELE, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, lid

de afvaardiging van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en van de representatieve verenigingen van de inrichtende machten, te weten:**- het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, vertegenwoordigd door:**

Dhr. Chris SMITS, secretaris-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen
Dhr. Stefaan SAMAEY, directeur dienst personeel

- het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers (FOPEM, IPCO, Steiner-federatie, VOOP), vertegenwoordigd door:

Dhr. Paul BUYCK, coördinator OKO

- het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door:

Dhr. Geert SPIESSENS, afdelingshoofd beleid en belangenbehartiging

- het Onderwijssecretariaat voor Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door:

Dhr. Bruno SAGAERT, directeur Koepelwerking

- het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen, vertegenwoordigd door:

Dhr. Koen BOUVE, pedagogisch begeleider

en de afvaardiging van de representatieve vakorganisaties, te weten:**- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:**

Mevr. Nancy LIBERT, algemeen secretaris ACOD-onderwijs
Dhr. Jean-Luc BARBERY, adjunct-algemeen secretaris ACOD-onderwijs

- **de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten**, vertegenwoordigd door:

Dhr Paul WILLEKENS, adjunct-secretaris-generaal COC
Mevr. Hilde LAVRYSEN, adjunct-algemeen secretaris COV

- **het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt**, vertegenwoordigd door:

Dhr. Pascal CLAESSENS, secretaris-onderhandelaar VSOA-onderwijs

hebben een akkoord bereikt over het hierbij gevoegde **Voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap**

Katholiek Onderwijs Vlaanderen onderschrijft een protocol van akkoord bij het voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen merkt wel op dat, ook al lijkt het materieel toepassingsgebied voor onderwijs beperkt te zijn, tegenover de toepassing van deze onderwijsvreemde regelgeving voor de schoolbesturen geen bijkomende middelen staan. Nochtans brengt de aanduiding als intern meldingskanaal verschillende verplichtingen met zich mee, zoals het ontvangen en registreren van meldingen op een bepaalde manier, de vertrouwelijkheid van de persoonsgegevens, het voorzien van opleidingen, het naleven van deadlines enzovoort. De implementatie van het klokkenluidersdecreet zal voor de betrokkenen dan ook extra planlast betekenen.

Het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers geeft bij dit voorontwerp zijn akkoord maar wil een paar aanvullende bemerkingen formuleren.

OKO begrijpt dat de Vlaamse overheid voor het domein onderwijs een specifieke en adequate decretale regelgeving wil uitwerken ter effectieve bescherming van personen die inbreuken willen melden op het Unierecht. Het installeren van doeltreffende, vertrouwelijke en beveiligde meldingskanalen die rekening houden met de eigenheid van onderwijs is daarbij van belang. OKO is tevreden dat schoolbesturen daarbij zelf een keuze kunnen maken.

OKO sluit zich inhoudelijk aan bij de klokkenluidersrichtlijn.

OKO wil alleen wijzen op het feit, dat de overheid telkens weer aangeeft ingrepen te nemen tegen de planlast in het onderwijs terwijl het tegenovergestelde zich lijkt te manifesteren.

Los van het feit dat de overheid beweert dat dit decreet nauwelijks zal leiden tot meldingen die met deze richtlijn samenhangen, gaat met de implementering van het decreet ongetwijfeld weer extra werk gepaard. Dit geldt zeker voor schoolbesturen van de kleine onderwijsverstrekkers.

Om de richtlijn adequaat te vertalen is minstens een goede vorming nodig en moeten de correcte documenten en beveiligde (elektronische) tools klaargemaakt worden, die bij een melding onmiddellijk ingezet kunnen worden volgens een procedure die de melder het nodige vertrouwen inboezemt en de nodige privacy garandeert.

Dat schoolbesturen die bijkomende verantwoordelijkheid en planlast zonder bijkomende middelen moeten kunnen garanderen staat haaks op een ondersteunend beleid inzake het verminderen van de regeldruk.

Om alle verwarring te vermijden zal het onontbeerlijk zijn om adequaat te communiceren naar alle betrokkenen rond de krijtlijnen en de reikwijdte van deze regelgeving.

Het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap gaat akkoord met het voorontwerp van decreet.

Het is goed dat er een specifieke omzetting van de Klokkenluidersrichtlijnen voor het onderwijs uitgewerkt wordt. GO! vindt het ook goed dat het toepassingsgebied beperkt wordt gehouden, waarmee de overheid haar vertrouwen uitspreekt over de andere meldpunten en controleorganen die nu al bestaan.

Het GO! heeft wel nog de volgende opmerking:

Volgens de bepalingen van het voorontwerp van decreet zullen de onderwijsinstellingen een intern meldkanaal moeten voorzien voor het melden van mogelijke inbreuken. In plaats van zelf een intern meldkanaal op te zetten, kunnen instellingen er wel voor kiezen aan te sluiten bij een intern meldkanaal dat door een derde ter beschikking gesteld wordt. Iedere instelling dient in elk van deze scenario's een procedure uit te werken om interne meldingen in te dienen, te behandelen en te beheren en van de betrokken personeelsleden wordt verwacht dat ze een opleiding hebben gekregen. Dit alles betekent extra werk voor de instellingen/schoolbesturen en vereist extra uitgaven voor de opleiding van personeelsleden. GO! spreekt dan ook zijn bezorgdheid uit over de meerkosten voor de instellingen/schoolbesturen en betreurt dat er geen bijkomende middelen voor de financiering van de interne meldkanalen wordt voorzien.

OVSG geeft een protocol van akkoord bij het ontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap

Het decreet zet een Europese Richtlijn om die een bescherming biedt tegen represailles, schadeclaims, ontslag, ... voor klokkenluiders die inbreuken op Unierecht aankaarten. Dergelijke Europese regels zijn niet altijd even gemakkelijk in te passen in de eigen decretale rechtsorde. OVSG apprecieert dan ook dat de overheid grotendeels ingegaan is op de verzuchtingen van het veld om de regels zo pragmatisch mogelijk om te zetten. Dat het interne meldpunt, zoals ingeschreven in de memorie van toelichting, uitgeoefend mag worden door het schoolbestuur en dus samenvalt met het reeds bestaande verplicht meldpunt van een lokaal bestuur, is dan ook een goede zaak. OVSG waardeert dat het met de nodige soepelheid mag worden ingericht. Niettemin is OVSG vragende partij om in een verduidelijkende omzendbrief de mogelijkheden toe te lichten, zodat er geen twijfel omtrent die decretale bepalingen bestaat.

Hetzelfde geldt voor eventuele kwaadwillige meldingen. Hoewel er in de memorie wel uitgewerkt wordt dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen eventuele mogelijke wantoestanden en de eigen relatie binnen het schoolbestuur of het korps en de melder, is er geen bepaling in het decreet terug te vinden die kennelijk onredelijke meldingen beperkt. Liever had OVSG dit decretaal bepaald gezien, maar bij gebreke hieraan kan ten minste een omzendbrief duidelijkheid scheppen. Verder verdient het zeker aanbeveling om in de omzendbrief te benadrukken dat het gaat om inbreuken tegen het Unierecht. In de context van onderwijs kan er niet verwacht worden dat elke directeur of schoolbestuur vertrouwd is met dit rechtsgebied. OVSG betreurt dan ook dat de nieuwe

structuren, verplichtingen en nood aan kennis over de materie zonder bijkomende financiële ondersteuning voor scholen en schoolbesturen ingevoerd worden.

ACOD Onderwijs tekent een protocol van akkoord bij het Voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap.

ACOD Onderwijs apprecieert dat er in opvolging van de Europese richtlijnen een specifiek decreet komt voor onderwijs ter bescherming van klokkenluiders.

In de memorie van toelichting lezen wij dat de aanduiding als intern meldingskanaal verschillende verplichtingen met zich meebrengt, zoals het ontvangen en registreren van meldingen en het volgen van een opleiding.

ACOD Onderwijs merkt op dat voor de uitvoering van deze opdracht jammer genoeg noch tijd noch middelen voorzien worden. Het resultaat zal zijn dat dit terug bijkomend in de opdracht van één of meerdere personeelsleden terecht komt wat een verhoogde werkdruk tot gevolg heeft.

ACOD Onderwijs merkt op dat in artikel 18 waar het gaat over de maatregelen die niet mogen genomen worden als vergelding bij een melding door een klokkenluider enkel de evaluatie onvoldoende is opgenomen. Wij vragen dat hier ook de negatieve beoordeling voor tijdelijken specifiek wordt vermeld.

De COC en het COV geven een protocol van akkoord bij het voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Dit voorontwerp van decreet handelt over de omzetting van de Europese klokkenluidersrichtlijn voor het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Uit de toelichting die wij ontvingen, hebben wij kunnen opmaken dat, gelet op de domeinen waarop de klokkenluidersrichtlijn van toepassing is, de toepasbaarheid van de richtlijn binnen het onderwijs eerder beperkt zal zijn.

Wij hopen dat die inschatting ook de juiste zal zijn. Onderwijsinstellingen zijn vandaag reeds overvraagd, terwijl ze kampen met een ernstig personeelstekort. Een bijkomende belasting van de scholen en centra is niet wenselijk, temeer daar het een materie betreft die ver van de alledaagse praktijk in de scholen staat. Bovendien zijn de verplichtingen en praktische modaliteiten die moeten nageleefd worden onhaalbaar voor kleine en middelgrote scholen en centra. De COC en het COV zijn dan ook tevreden dat de overheid op onze vraag is ingegaan en het mogelijk maakt dat het intern meldpunt wordt georganiseerd op het niveau van het bestuur of de netwerkorganisatie zodat niet elke (kleine) onderwijsinstelling apart voor die opdracht staat.

Vanuit het standpunt van het personeelslid dat zijn nek uitsteekt om vermeende inbreuken op het vlak van Europese regelgeving die het vaststelt in de uitoefening van zijn werk aan te klagen, zijn de COC en het COV tevreden dat er een bijkomende bescherming als klokkenluider wordt ingesteld.

Brussel,

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID:

VOORZITTERS,

AFVAARDIGING VAN HET GO! ONDERWIJS VAN
DE VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VAN DE
VERENIGINGEN VAN DE INRICHTENDE MACHTEN:

Voor het Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Voor het Overleg Kleine Onderwijs-
verstrekkers (FOPEM, IPCO, Steiner-federatie,
VOOP)

Jan JAMBON

Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur,
ICT en Facilitair Management

Voorzitter SectX en C2

Ondervoorzitter OOC

Voor het GO! onderwijs van de Vlaamse
Gemeenschap:

Voor het Onderwijssecretariaat
voor Steden en Gemeenten van de
Vlaamse Gemeenschap:

Ben WEYTS

Viceminister president van de Vlaamse regering
en Vlaams minister van Onderwijs, Sport,
Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Voorzitter OOC

Ondervoorzitter SectX en C2

Voor het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen:

LEDEN,

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten:

Bart SOMERS

Viceminister-president van de Vlaamse Regering
en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur,
Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

Voor de Federatie van de Christelijke Syndicaten
der Openbare Diensten:

Hilde CREVITS

Viceminister-president van de Vlaamse Regering
en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid
en Gezin

Matthias DIEPENDAELE
Vlaams minister van Financiën en Begroting,
Wonen en Onroerend Erfgoed

Voor het Vrij Syndicaat voor het
Openbaar Ambt:

PROTOCOL NR. 129 HOUDENDE DE CONCLUSIES
VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD WERDEN IN DE VERGADERINGEN
VAN HET VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITÉ VOOR DE BASIS-EDUCATIE
OP 22 NOVEMBER 2022

VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITEE VOOR DE BASIS-EDUCATIE

Brussel, 25/11/2022

PROTOCOL NR. 129 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD
WERDEN IN DE VERGADERINGEN VAN HET VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITEE VOOR DE
BASIS-EDUCATIE OP 22/11/2022

over

het **Voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse
Gemeenschap**

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

1. dhr. Ben WEYTS, Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, voorzitter VOC BE
2. dhr. Jan JAMBON, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, lid;
3. mevr. Hilde CREVITS, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, lid;
4. dhr. Bart SOMERS, Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, lid,
5. dhr. Matthias DIEPENDAELE, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, lid

de afvaardiging van de besturen, vertegenwoordigd door:

mevr. Joke DRIJKONINGEN, directeur Ligo, centra voor basiseducatie

en de afvaardiging van de drie representatieve vakorganisaties, te weten:

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten (ACOD), vertegenwoordigd door:

dhr. Marc BORREMANS, adjunct-algemeen secretaris ACOD-onderwijs

- de Christelijke Onderwijscentrale (COC), vertegenwoordigd door:

mevr. Sylvie VANSPEYBROECK, nationaal secretaris COC

- het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt - Onderwijs (VSOA - onderwijs), vertegenwoordigd door:

dhr. Pascal CLAESSENS, secretaris-onderhandelaar VSOA-onderwijs

hebben een akkoord bereikt over het hierbij gevoegde Voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap.

ACOD Onderwijs tekent een protocol van akkoord bij het Voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap.

ACOD Onderwijs apprecieert dat er in opvolging van de Europese richtlijnen een specifiek decreet komt voor onderwijs ter bescherming van klokkenluiders.

In de memorie van toelichting lezen wij dat de aanduiding als intern meldingskanaal verschillende verplichtingen met zich meebrengt, zoals het ontvangen en registreren van meldingen en het volgen van een opleiding.

ACOD Onderwijs merkt op dat voor de uitvoering van deze opdracht jammer genoeg noch tijd noch middelen voorzien worden. Het resultaat zal zijn dat dit terug bijkomend in de opdracht van één of meerdere personeelsleden terecht komt wat een verhoogde werkdruk tot gevolg heeft.

ACOD Onderwijs merkt op dat in artikel 18 waar het gaat over de maatregelen die niet mogen genomen worden als vergelding bij een melding door een klokkenluider enkel de evaluatie onvoldoende is opgenomen. Wij vragen dat hier ook de negatieve beoordeling voor tijdelijken specifiek wordt vermeld.

De COC geeft een protocol van akkoord bij het voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Dit voorontwerp van decreet handelt over de omzetting van de Europese klokkenluidersrichtlijn voor het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Uit de toelichting die wij ontvingen, hebben wij kunnen opmaken dat, gelet op de domeinen waarop de klokkenluidersrichtlijn van toepassing is, de toepasbaarheid van de richtlijn binnen het onderwijs eerder beperkt zal zijn.

Wij hopen dat die inschatting ook de juiste zal zijn. Centra en hun personeel zijn vandaag reeds overvraagd. Dus een bijkomende belasting is niet wenselijk, temeer daar het een materie betreft die ver van hun alledaagse praktijk staat. Bovendien zijn de verplichtingen en praktische modaliteiten die moeten nageleefd worden onhaalbaar voor de centra. De COC is dan ook tevreden dat de overheid op onze vraag is ingegaan en het mogelijk maakt dat het intern meldpunt wordt georganiseerd op het niveau van het bestuur of de netwerkorganisatie zodat niet elk (klein) centrum apart voor die opdracht staat.

Vanuit het standpunt van het personeelslid dat zijn nek uitsteekt om vermeende inbreuken op het vlak van Europese regelgeving die het vaststelt in de uitoefening van zijn werk aan te klagen, is de COC tevreden dat er een bijkomende bescherming als klokkenluider wordt ingesteld.

Brussel,

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID:

AFVAARDIGING VAN DE BESTUREN:

VOORZITTER,

Ben WEYTS

Viceminister president van de Vlaamse regering
en Vlaams minister van Onderwijs, Sport,
Dierenwelzijn en Vlaamse Rand
Voorzitter VOC BE

LEDEN,

Jan JAMBON

Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur,
ICT en Facilitair Management

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der Openbare
Diensten (ACOD):

Hilde CREVITS

Viceminister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin

Voor de Christelijke Onderwijscentrale (COC):

Bart SOMERS

Viceminister-president van de Vlaamse regering
en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur,
Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

Voor het Vrij Syndicaat voor het Openbaar
Ambt - Onderwijs (VSOA - onderwijs):

Matthias DIEPENDAELE

Vlaams minister van Financiën en Begroting,
Wonen en Onroerend Erfgoed

PROTOCOL NR. 126 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN
DIE GEVOERD WERDEN IN DE VERGADERINGEN
VAN HET VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITÉ
VOOR HET HOGER ONDERWIJS EN HET UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS GENT
OP 22 NOVEMBER 2022

VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITE VOOR HET HOGER ONDERWIJS EN HET UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS GENT

Brussel, 25/11/2022

PROTOCOL NR. 126 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD WERDEN IN DE VERGADERINGEN VAN HET VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITE VOOR HET HOGER ONDERWIJS EN HET UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS GENT OP 22/11/2022

over

het Voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

1. dhr. Ben WEYTS, Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, voorzitter VOC BE
2. dhr. Jan JAMBON, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, lid;
3. mevr. Hilde CREVITS, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, lid;
4. dhr. Bart SOMERS, Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, lid,
5. dhr. Matthias DIEPENDAELE, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, lid

de afvaardiging van de besturen van de hogescholen, te weten:

Dhr. Lode DE GEYTER, algemeen directeur Hogeschool West-Vlaanderen
Dhr. Alain VOSSAERT, algemeen secretaris Hogeschool VIVES

en de afvaardiging van de representatieve vakorganisaties, te weten:**- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:**

Dhr. Marc BORREMANS, adjunct-algemeen secretaris ACOD-onderwijs
Dhr. Lorenzo EECLOO, afgevaardigde ACOD-overheidsdiensten

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten (de Christelijke Onderwijscentrale COC en ACV-openbare diensten), vertegenwoordigd door:

Dhr. Jan SOONS, nationaal secretaris COC
Mevr. Ilse REMY, secretaris ACV-Openbare Diensten – Vlaamse universiteiten

- het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door:

Dhr. Wauter LEENKNECHT, secretaris-onderhandelaar VSOA-onderwijs

hebben een akkoord bereikt over het hierbij gevoegde Voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap.

De Algemene Centrale der Openbare Diensten (ACOD) tekent een protocol van akkoord bij het Voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap voor wat betreft het Hoger Onderwijs.

ACOD apprecieert dat er in opvolging van de Europese richtlijnen een specifiek decreet komt voor onderwijs ter bescherming van klokkenluiders.

ACOD apprecieert dat de bursalen en doctorandi ook gebruik kunnen maken van de beschermingsmaatregelen die in dit decreet voorzien zijn.

ACOD ondersteunt de visie van de hogescholen om een gezamenlijk intern meldkanaal op te richten. Hierbij mogen volgende punten niet uit het oog verloren worden. De toegang tot het interne meldkanaal moet laagdrempelig zijn. In elke hogeschool moet men op regelmatige basis de nodige initiatieven nemen om het interne meldkanaal bij alle personeelsleden kenbaar te maken.

ACOD

FCSOD geeft een protocol van akkoord bij het Voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap

FCSOD geeft een protocol van akkoord bij het voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse gemeenschap. Dit voorontwerp van decreet handelt over de omzetting van de Europese klokkenluidersrichtlijn voor het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Uit de toelichting die wij ontvingen hebben wij kunnen opmaken dat, gelet op de domeinen waarop de klokkenluidersrichtlijn van toepassing is, de toepasbaarheid van de richtlijn binnen het onderwijs eerder beperkt zal zijn.

FCSOD waardeert dat, naast dit kanaal, de andere bestaande kanalen mogelijk blijven zodat iemand toch een anonieme melding kan blijven doen. FCSOD waardeert sterk dat wanneer de anonimiteit op één of andere manier wordt prijsgegeven er met terugwerkende kracht kan beroep gedaan worden op de klokkenluiders en dat er bescherming kan worden geboden.

FCSOD benadrukt het belang van de laagdrempeligheid en hoopt dat deze zal worden gerespecteerd mochten de hogescholen op niveau van VLHORA een intern meldpunt in het leven roepen. Laagdrempeligheid is een voorwaarde om de omzetting van de Europese Richtlijn te doen slagen.

Vanuit het standpunt van het personeelslid dat zijn nek uitsteekt om vermeende inbreuken op het vlak van Europese regelgeving die het vaststelt in de uitoefening van zijn werk aan te klagen, is FCSOD tevreden dat er een bijkomende bescherming als klokkenluider wordt ingesteld.

Standpunt van de besturen van de universiteiten, vertegenwoordigd door:

Dhr. Hugo DE VREESE, personeelsdirecteur UGent

De universiteitsbesturen dringen aan dat in artikel 48 volgende passus:

Indien de anonieme melder na een tijd alsnog geïdentificeerd wordt, wordt deze beschouwd alsof de identiteit initieel gekend was en geniet de melder bijgevolg de bescherming zoals opgenomen in dit decreet met terugwerkende kracht.

vervangen wordt door :

Indien een anonieme melder zijn identiteit naderhand meedeelt aan het meldkanaal waarbij hij meldde, geniet die melder vanaf dat ogenblik de in het eerste lid bedoelde bescherming.

De universiteiten motiveren deze aanpassing als volgt:

De instellingen verkiezen om anonieme meldingen niet mogelijk te maken, aangezien het mogelijk maken van anonieme meldingen eerder een sfeer van wantrouwen creëert tegen de meldpunten, daar waar er zeer sterke garanties van professionaliteit, beveiliging en vertrouwelijkheid opgenomen zijn (oa in art 34 en 43). De instellingen opteren ervoor om een anonieme melder te proberen overtuigen om uit de anonimiteit te treden door erop te wijzen dat de melder op die manier ook van de bescherming tegen represailles kan genieten. Anonieme meldingen bemoeilijken de administratieve afhandeling ervan. Bij anonieme meldingen is het ook moeilijker om de gegrondheid van de melding na te gaan en om het gemelde probleem effectief aan te pakken. De universiteiten vrezen dat dit zal leiden tot het preventief veel zwaarder documenteren van elke mogelijke (loopbaan)beslissingen, met bijhorende bijkomende administratieve last.

In elk geval kan de bescherming tegen represailles niet met terugwerkende kracht gelden. Maatregelen tegen een persoon in een periode waarin niet bekend was dat die melder was, kunnen geen represailles zijn. Dus hoogstens kan men zeggen dat de bescherming geldt vanaf de identificatie. In de memorie van toelichting staat terecht: "*Represailles voorkomen bij iemand zonder te weten om wie het gaat, is niet mogelijk.*" Anders creëert men veel rechtsonzekerheid, een nodeloze omkering van de bewijslast en daardoor veel preventieve administratieve last.

Daarnaast vragen de universiteitsbesturen ook volgende technische correcties:

- In artikel 35 klopt de verwijzing (in art V.230/8. §1) naar "deel 4 titel 4" niet.
- In artikel 36 moet "a)" geschrapt worden in art. V.230/9 § 2°
- In artikel 48 klopt de verwijzing (in art. V. 230/17 §4, 2°) "conform paragraaf 3" niet.

De universiteitsbesturen dienen omwille van bovenstaande argumentatie enkel een voorwaardelijk protocol van akkoord in, nl. enkel indien de passage in artikel 48 wordt vervangen door de voorgestelde formulering. Indien niet, dienen de universiteitsbesturen een protocol van niet-akkoord in.

Brussel,

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID:

AFVAARDIGING VAN DE BESTUREN:

VOORZITTER,

Ben WEYTS

Viceminister president van de Vlaamse regering
en Vlaams minister van Onderwijs, Sport,
Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,
Voorzitter VOC HO

LEDEN,

Jan JAMBON

Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur,
ICT en Facilitair Management

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der Openbare
Diensten (ACOD):

Hilde CREVITS
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin

Voor de Federatie van de Christelijke
Syndicaten der Openbare Diensten

Bart SOMERS
Viceminister-president van de Vlaamse regering
en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur,
Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

Voor het Vrij Syndicaat voor het Openbaar
Ambt - Onderwijs (VSOA - onderwijs):

Matthias DIEPENDAELE
Vlaams minister van Financiën en Begroting,
Wonen en Onroerend Erfgoed

VOORONTWERP VAN DECREET VAN 9 DECEMBER 2022

Voorontwerp van decreet tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Art. 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet voorziet in de omzetting van richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden.

Hoofdstuk 2. Bescherming van klokkenluiders in het niet-hoger onderwijs

Afdeling 1. Definities

Art. 3. In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- 1° Betrokken persoon: een natuurlijke of rechtspersoon die in de interne of externe melding of bij de openbaarmaking wordt genoemd als persoon aan wie de inbreuk wordt toegeschreven of met wie die persoon in verband wordt gebracht;
- 2° externe: een van de volgende personen die in het kader van hun werk informatie over inbreuken hebben:
 - a) aandeelhouders en personen die behoren tot het bestuurlijk, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van een instelling, met inbegrip van leden die niet bij het dagelijks bestuur zijn betrokken, vrijwilligers en bezoldigde of onbezoldigde stagiairs;
 - b) aannemers, onderaannemers en leveranciers en iedereen die werkt onder hun toezicht en leiding;

- c) personen die informatie over inbreuken hebben verkregen in een werkrelatie die ondertussen is beëindigd;
- d) personen van wie de werkrelatie nog moet beginnen en die informatie over inbreuken hebben verkregen tijdens de wervingsprocedure of andere precontractuele onderhandelingen;
- 3° externe melding: het melden van informatie over inbreuken aan een extern meldkanaal als vermeld in artikel 9;
- 4° facilitator: een natuurlijke persoon die in een werkgerelateerde context een melder bijstaat in het meldingsproces en van wie de bijstand vertrouwelijk moet zijn;
- 5° inbreuk: een handeling of nalatigheid die voldoet aan een van de volgende voorwaarden:
 - a) ze is onrechtmatig en heeft betrekking op de uniehandelingen en beleidsterreinen die vallen binnen het toepassingsgebied, vermeld in artikel 4;
 - b) ze ondermijnt het doel of de toepassing van de regels in de uniehandelingen en beleidsterreinen die vallen binnen het toepassingsgebied, vermeld in artikel 4;
- 6° informatie over inbreuken: informatie, met inbegrip van redelijke vermoedens, over:
 - a) feitelijke of mogelijke inbreuken die hebben plaatsgevonden of zeer waarschijnlijk zullen plaatsvinden binnen de instelling waar de melder werkt, heeft gewerkt of gesolliciteerd heeft of binnen een andere instelling waarmee de melder in de context van zijn werk in contact is geweest;
 - b) pogingen tot het verhullen van inbreuken binnen de instelling waar de melder werkt, heeft gewerkt of gesolliciteerd heeft of binnen een andere instelling waarmee de melder in de context van zijn werk in contact is geweest;
- 7° instelling: een instelling vermeld in:
 - a) artikel 2, §1 van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs;
 - b) artikel 4, §1 van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs;
 - c) Artikel 3 van het decreet Rechtspositie Basiseducatie;
- 8° interne melding: het melden van informatie over inbreuken binnen de instelling;
- 9° melden: het schriftelijk of mondeling verstrekken van informatie over inbreuken
- 10° melder: een natuurlijke persoon die in de context van zijn werk informatie over inbreuken die hij heeft verkregen, meldt of openbaar maakt;
- 11° openbaar maken: het publiek toegankelijk maken van informatie over inbreuken;
- 12° personeelslid: een van de volgende personeelsleden:
 - a) een contractueel personeelslid dat geen personeelslid als vermeld in punt e) is en op wie de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten van toepassing is;
 - b) een personeelslid als vermeld in artikel 4, §1, van het decreet betreffende de rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs van 27 maart 1991;
 - c) een personeelslid als vermeld in artikel 2, §1, van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991;
 - d) een personeelslid als vermeld in artikel 3 van het decreet van 7 juli 2017 betreffende de rechtspositie van de personeelsleden in de basiseducatie;
- 13° represaille: een directe of indirecte handeling of nalatigheid die in een werkgerelateerde context plaatsvindt naar aanleiding van een interne of externe melding of openbaarmaking, en die tot ongerechtvaardigde benadeling van de melder leidt of kan leiden;
- 14° werkgerelateerde context: huidige of vroegere arbeidsactiviteiten in de instelling waardoor, ongeacht de aard van die activiteiten, personen informatie kunnen

verkrijgen over inbreuken en waarbij die personen te maken kunnen krijgen met represailles als ze dergelijke informatie zouden melden.

Afdeling 2. Materieel toepassingsgebied

Art. 4. §1. Dit hoofdstuk bevat gemeenschappelijke minimumnormen voor de bescherming van melders van de volgende inbreuken die een instelling begaat:

1° inbreuken die betrekking hebben op uniehandelingen vermeld in deel I van de bijlage bij de richtlijn, en die betrekking hebben op de volgende gebieden:

- a) overheidsopdrachten;
- b) financiële diensten, producten en markten, voorkoming van witwassen van geld en terrorismefinanciering;
- c) productveiligheid en productconformiteit;
- d) veiligheid van het vervoer;
- e) bescherming van het milieu;
- f) stralingsbescherming en nucleaire veiligheid;
- g) veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn;
- h) volksgezondheid;
- i) consumentenbescherming;
- j) bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, en beveiliging van netwerk- en informatiesystemen;

2° inbreuken waardoor de financiële belangen van de Unie vermeld in artikel 325 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en nader toegelicht in relevante uniemaatregelen worden geschaad;

3° inbreuken in verband met de interne markt, vermeld in artikel 26, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, met inbegrip van inbreuken op de unieregels voor de mededinging en de staatssteun.

§2. Dit hoofdstuk heeft geen betrekking op interpersoonlijke klachten die alleen de melder betreffen.

Art. 5. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op het melden van informatie waarvan de bekendmaking niet toegestaan is om een van de volgende redenen:

- 1° de veiligheid van het land;
- 2° de bescherming van geclassificeerde gegevens;
- 3° de bescherming van het medisch beroepsgeheim;
- 4° de bescherming van het beroepsgeheim;
- 5° de geheimhouding van rechterlijke beraadslagingen;
- 6° het strafprocesrecht.

Art. 6. Dit hoofdstuk doet geen afbreuk aan wetgeving die in een ruimere bescherming voor klokkenluiders voorziet.

Dit hoofdstuk doet evenmin afbreuk aan:

- 1° het recht van personeelsleden om hun vertegenwoordiger of vakbond te raadplegen;
- 2° de regelgeving tegen onrechtmatige benadelende maatregelen als gevolg van de raadplegingen, vermeld in punt 1°;
- 3° de autonomie van de sociale partners en hun recht om collectieve arbeidsovereenkomsten of akkoorden van sectorale programmatie af te sluiten.

Afdeling 3. Meldkanalen

Art. 7. Informatie over inbreuken kan op de volgende manieren gemeld worden:

- 1° via een intern meldkanaal, als vermeld in artikel 8;
- 2° via een extern meldkanaal, als vermeld in artikel 9;
- 3° via een openbaarmaking.

Art. 8. §1. Iedere instelling heeft een intern meldkanaal.

Het interne meldkanaal kan door de instelling zelf worden beheerd of extern ter beschikking worden gesteld door een derde. De waarborgen voor een interne melding en de opvolging van de meldingen, vermeld in afdeling 4 en 5 van dit hoofdstuk, zijn ook van toepassing als het interne meldkanaal door een derde wordt beheerd.

§2. Het interne meldkanaal bestaat uit ten minste een persoon die bevoegd is om meldingen te ontvangen en te behandelen. Personeelsleden met een mandaat in een beslissingsorgaan of personeelsafgevaardigden kunnen geen deel uitmaken van het interne meldkanaal.

§3. Iedere instelling werkt, na overleg in het bevoegd lokaal comité, een procedure uit om interne meldingen in te dienen, te behandelen en te beheren. Als het interne meldkanaal door een derde ter beschikking gesteld wordt, wordt het bevoegd lokaal comité eveneens op de hoogte gebracht van de inhoud van de overeenkomst met de derde.

De procedure, vermeld in het eerste lid, bevat systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van al de volgende elementen:

- 1° de identiteit van de melder;
- 2° de identiteit van (een) perso(o)n(en) die in de melding worden genoemd;
- 3° informatie waaruit de identiteit van de melder of (een) perso(o)n(en) kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het tweede lid.

Art. 9. §1. Personeelsleden en externen kunnen informatie over inbreuken die instellingen begaan hebben, extern melden bij de Vlaamse Ombudsdienst conform het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse Ombudsdienst.

§2. Het externe meldkanaal, vermeld in paragraaf 1, ontvangt meldingen via systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van al de volgende elementen:

- 1° de identiteit van de melder;
- 2° de identiteit van derden die in de melding worden genoemd;
- 3° informatie waaruit de identiteit van de melder of een derde kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het eerste lid.

Art. 10. §1. Een personeelslid meldt informatie over inbreuken in de instelling waar het tewerkgesteld is, via het interne meldkanaal vermeld in artikel 8. Een personeelslid kan informatie over inbreuken ook rechtstreeks melden via het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, als het meent dat de inbreuk intern niet doeltreffend behandeld kan worden of dat er een risico op represailles bestaat.

Externen melden informatie over inbreuken die een instelling begaat, aan het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9.

Een onderwijsinstelling kan het interne meldkanaal, vermeld in artikel 8, ook openstellen voor bepaalde of alle externen.

§2. Personeelsleden en externen die informatie over inbreuken openbaar maken komen in aanmerking voor bescherming uit hoofde van dit decreet indien is voldaan aan een van de volgende voorwaarden:

- 1° ze hebben eerst intern en extern gemeld of ze hebben meteen extern gemeld conform paragraaf 1, en er zijn geen passende maatregelen genomen binnen drie maanden nadat het meldkanaal in kwestie de melding heeft ontvangen;
- 2° ze hebben gegronde redenen om aan te nemen dat:
 - a) de inbreuk kan een dreigend of reëel gevaar vormen voor het algemeen belang, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een noodsituatie of een risico op onherstelbare schade, of
 - b) er bestaat een risico op represailles bij externe meldingen, of het is niet waarschijnlijk dat de inbreuk doeltreffend wordt behandeld wegens de bijzondere omstandigheden van de zaak, omdat bijvoorbeeld bewijsmateriaal kan worden achtergehouden of vernietigd, of een autoriteit kan samenspannen met de pleger van de inbreuk of met iemand die bij de inbreuk is betrokken.

Deze paragraaf is niet van toepassing op gevallen waarin een personeelslid of een externe rechtstreeks informatie aan de pers verstrekt op grond van specifieke bepalingen die een stelsel voor de bescherming van de vrijheid van meningsuiting en informatie instellen.

Ook bij de openbaarmaking dient de Algemene Verordening Gegevensbescherming steeds in acht te worden genomen.

Afdeling 4. Gemeenschappelijke bepalingen voor interne en externe meldingen

Art. 11. §1. Melders kunnen schriftelijk en via de telefoon of een ander spraakberichtensysteem informatie over inbreuken melden bij de meldkanalen, vermeld

in artikel 8 en 9. Ze hebben ook het recht op een fysieke ontmoeting binnen een redelijke termijn.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, kunnen van mondelinge meldingen via een spraakberichtsysteem met gesprekopname:

- 1° een opname van het gesprek in een duurzame, opvraagbare vorm maken;
- 2° een volledig en nauwkeurig verslag laten opstellen door de personeelsleden die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen.

De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, stellen de melders voor de start van het gesprek op de hoogte van de mogelijkheid van het systeem om gesprekken op te nemen.

§3. De personeelsleden van de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen, kunnen een nauwkeurig verslag opmaken van mondelinge meldingen via een spraakberichtsysteem zonder gespreksopnamefaciliteit.

§4. Als de melder toestemt, maken de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, bij een fysieke ontmoeting op verzoek van de melder:

- 1° een opname van het gesprek in een duurzame en opvraagbare vorm;
- 2° een nauwkeurig verslag van het onderhoud, dat de personeelsleden opstellen die verantwoordelijk zijn voor de behandeling van de melding.

§5. Melders kunnen de schriftelijke weergave van het gesprek, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, controleren, corrigeren en voor akkoord tekenen.

Art. 12. §1. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, bevestigen de ontvangst van de melding aan de melder binnen zeven dagen na de dag waarop ze de melding hebben ontvangen, als ze binnen die termijn de melding nog niet afgehandeld hebben, tenzij in één van de volgende gevallen:

- 1° de melder verzet zich uitdrukkelijk tegen het krijgen van die ontvangstmelding;
- 2° het krijgen van die ontvangstmelding brengt de bescherming van de identiteit van de melder in gevaar.

Tenzij er nieuwe wettelijke of feitelijke omstandigheden zijn die een andere opvolging rechtvaardigen, kan het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, bij meldingen over een instelling beslissen om in een van de volgende gevallen de melding niet in behandeling te nemen:

- 1° de inbreuk is van geringe betekenis;
- 2° de externe melding heeft betrekking op feiten die in een eerdere externe melding van de melder al zijn behandeld en de nieuwe melding bevat geen nieuwe informatie van betekenis.

In de gevallen, vermeld in het tweede lid, stuurt het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, de melder binnen zeven dagen nadat het de melding heeft ontvangen, naast de ontvangstmelding, vermeld in het eerste lid, de beslissing om de melding niet in behandeling te nemen en een motivatie voor die beslissing.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, gaan de juistheid na van de informatie en nemen de gepaste maatregelen als er een vermoeden van een inbreuk is.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, informeren de melder binnen drie maanden na de dag waarop ze de ontvangstmelding hebben verstuurd, of, als er geen ontvangstmelding naar de melder is gestuurd, binnen drie maanden nadat de periode van zeven dagen nadat de melding is gedaan, is verstreken, over de als opvolging geplande of genomen maatregelen en over de redenen daarvoor. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, geven daarbij geen informatie vrij die afbreuk doet aan het interne onderzoek of die het onderzoek of de rechten van de betrokken persoon schaadt.

Het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, kan de termijn van drie maanden, vermeld in het eerste lid, verlengen tot maximaal zes maanden. In dat geval informeert het externe meldkanaal de melder schriftelijk over de verlenging van de termijn en de reden daarvoor, voor de voormelde termijn van drie maanden verstreken is.

§4. Het extern meldkanaal, vermeld in artikel 9 brengt de melder op de hoogte van het eindresultaat van de onderzoeken.

Art. 13. Als een melder een melding richt aan een onbevoegd extern meldkanaal, stuurt dat onbevoegde meldkanaal, personeelslid of die onbevoegde instelling de melding zo snel mogelijk op veilige wijze door naar het bevoegde externe meldkanaal. Het onbevoegde externe meldkanaal brengt de melder onmiddellijk op de hoogte van die doorzending.

Indien het intern meldkanaal niet bevoegd is om de melding te behandelen, dan brengt het meldkanaal de melder daarvan op de hoogte.

Afdeling 5. Verwerking van gegevens

Art. 14. Ieder meldkanaal, als vermeld in artikel 8 en 9, houdt een register bij van de ontvangen meldingen.

Ieder meldkanaal, als vermeld in artikel 8 en 9, houdt al de volgende gegevens bij:

- 1° het aantal ontvangen meldingen;
- 2° het aantal onderzoeken en procedures die naar aanleiding van de meldingen zijn ingeleid en het resultaat ervan;
- 3° als dat wordt vastgesteld, de geschatte financiële schade en de bedragen die zijn teruggevorderd na onderzoeken en procedures over de gemelde inbreuken.

Meldingen worden niet langer opgeslagen dan noodzakelijk en evenredig is om te voldoen aan de vereisten die door dit decreet of door andere wetgeving zijn opgelegd.

Art. 15. §1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

§2. Als die gegevens beschikbaar zijn, verwerken de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, de volgende persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e) van de algemene verordening gegevensbescherming bij de behandeling en registratie van meldingen:

- 1° de naam van de melder;
- 2° de contactgegevens en de functie van de melder;
- 3° de naam van de facilitator of van derden die verbonden zijn met de melder en die het slachtoffer kunnen worden van represailles in een werkgerelateerde context;
- 4° de naam en de functie van de betrokken persoon en informatie over de inbreuken van de betrokken persoon;
- 5° de naam van de getuigen;
- 6° schriftelijke meldingen;
- 7° het schriftelijke verslag van mondelinge meldingen en stemopnames, vermeld in artikel 11, §2 en §3, van dit decreet.

De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, wissen onmiddellijk andere gegevens dan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die niet relevant zijn om de melding te behandelen.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, maken de identiteit van de melder en alle informatie waarmee de identiteit van de melder direct of indirect achterhaald kan worden niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te ontvangen en op te volgen tenzij in één van de volgende gevallen:

- 1° de melder stemt daarmee in;
- 2° er is een noodzakelijke en evenredige wettelijke verplichting in het kader van een onderzoek door nationale autoriteiten of gerechtelijke procedures, om de rechten van verdediging van de melder te waarborgen.

De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, maken de identiteit van de betrokken persoon en alle informatie waarmee de identiteit van de betrokken persoon direct of indirect achterhaald kan worden, niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te behandelen, zolang onderzoeken naar aanleiding van de melding of openbaarmaking lopen.

§4. Vóór de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, de identiteit van de melder of de betrokken persoon bekendmaken, brengen ze de melder, respectievelijk de betrokken persoon daarvan schriftelijk op de hoogte, samen met de redenen daarvoor, tenzij die informatie de onderzoeken of gerechtelijke procedures in gevaar brengt.

§5. Met toepassing van artikel 23, lid 1, e) en h), van de algemene verordening gegevensbescherming kunnen de personeelsleden van een meldkanaal die daarvoor bevoegd zijn, bij wie een melding is ingediend, beslissen om de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet toe te passen bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon, als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het tweede tot en met het negende lid.

De afwijkmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, geldt alleen gedurende de periode waarin de betrokken persoon het voorwerp uitmaakt van een onderzoek, op voorwaarde dat het voor het goede verloop van het onderzoek noodzakelijk is of kan zijn

dat de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet worden toegepast. De duur van het onderzoek mag in voorkomend geval niet meer bedragen dan een jaar vanaf de ontvangst van een verzoek tot uitoefening van een van de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening.

De afwijkmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, heeft geen betrekking op de gegevens die losstaan van het voorwerp van het onderzoek dat de weigering of de beperking van de rechten, vermeld in het tweede lid, rechtvaardigt.

Als de betrokken persoon in het geval, vermeld in het eerste lid, tijdens de periode, vermeld in het tweede lid, een verzoek indient op basis van artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, bevestigt de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, de ontvangst daarvan.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon schriftelijk, zo snel mogelijk en in elk geval binnen een maand vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van elke weigering of beperking van de rechten, vermeld in het eerste lid. Verdere informatie over de nadere redenen voor die weigering of beperking hoeft niet te worden verstrekt als dat het onderzoek zou ondermijnen, met behoud van de toepassing van het achtste lid. Als het nodig is, kan de voormelde termijn met twee maanden worden verlengd, rekening houdend met het aantal aanvragen en de complexiteit ervan. De verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon binnen dertig dagen vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van die verlenging en van de redenen voor het uitstel.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, informeert de betrokken persoon ook over de mogelijkheid om een verzoek in te dienen bij de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens conform artikel 10/5 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, en om een beroep in rechte in te stellen.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming noteert de feitelijke of juridische gronden waarop de beslissing is gebaseerd. Die informatie houdt hij ter beschikking van de Vlaamse toezichtcommissie, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Nadat het onderzoek afgesloten is, worden de rechten, vermeld in artikel 13 tot en met 22 van de voormelde verordening, in voorkomend geval, conform artikel 12 van de voormelde verordening opnieuw toegepast.

Als een dossier dat persoonsgegevens als vermeld in het eerste lid, bevat, naar het Openbaar Ministerie is gestuurd en kan leiden tot activiteiten onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, en er onduidelijkheid is over het geheim van het onderzoek onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, mag de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, op het verzoek van de betrokken persoon overeenkomstig artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening pas antwoorden nadat het Openbaar Ministerie of, in voorkomend geval, de

onderzoeksrechter heeft bevestigd dat een antwoord het onderzoek niet in het gedrang brengt of kan brengen.

§6. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, respecteren de regels met betrekking tot de verwerking en de bescherming van de persoonsgegevens in uitvoering van de algemene verordening gegevensbescherming.

Art. 16. Meldkanalen, als vermeld in artikel 8 en 9, maken geen feiten openbaar die het economische, financiële of commerciële belang van een instelling kunnen schaden, tenzij dat noodzakelijk is voor de opvolging van de melding.

Afdeling 6. Informatie over ontvangst en opvolging van meldingen

Art. 17. De dienst die de Vlaamse Regering aanwijst, publiceert op een afzonderlijke, gemakkelijk herkenbare en toegankelijke pagina van de website onderwijs al de volgende informatie:

- 1° de voorwaarden om in aanmerking te komen voor bescherming tegen represailles;
- 2° de elektronische adressen, de postadressen en de telefoonnummers van het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, met de vermelding of de telefoongesprekken en de gesprekken via andere spraaksystemen worden opgenomen;
- 3° de procedures voor meldingen van informatie over inbreuken bij de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, met inbegrip van al de volgende informatie:
 - a) de wijze waarop de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, de melder kunnen vragen om de informatie te verduidelijken of bijkomende informatie te verstrekken;
 - b) de termijn voor het geven van feedback;
 - c) de soort en de inhoud van de feedback;
- 4° de informatie over de verwerking van persoonsgegevens;
- 5° de wijze waarop de melding wordt opgevolgd;
- 6° de remedies en procedures voor de bescherming tegen represailles en de beschikbaarheid van vertrouwelijk advies voor personen die overwegen een melding in te dienen;
- 7° met behoud van de toepassing van artikel 5, een duidelijke toelichting van de voorwaarden waaronder melders beschermd worden bij het schenden van enige geheimhoudingsregel;
- 8° de rechten van de betrokken persoon.

In het eerste lid wordt verstaan onder website onderwijs: de officiële website van de Vlaamse overheid, uitgegeven door het Vlaams ministerie van onderwijs en vorming.

De webpagina, vermeld in het eerste lid, vermeldt dat personeelsleden intern melden als de inbreuk doeltreffend intern kan worden behandeld en de melder van mening is dat er geen risico op represailles bestaat.

De instellingen publiceren de informatie, vermeld in het eerste en derde lid, op hun website of verwijzen op hun website naar de webpagina op de website, vermeld in het eerste lid. Ze vermelden op hun website ook het elektronische adres, het postadres en de telefoonnummers van het interne meldkanaal, vermeld in artikel 8, met de vermelding of de telefoongesprekken en de gesprekken via andere spraaksystemen worden opgenomen.

Afdeling 7. Beschermingsmaatregelen

Art. 18. §1. Een instelling of een van haar personeelsleden mag ten aanzien van een melder die onder de bescherming van dit decreet valt, geen van de volgende maatregelen nemen als vergelding voor een melding of openbaarmaking of dreigen een van die maatregelen te nemen:

- 1° schorsing, ontslag of soortgelijke maatregelen;
- 2° een evaluatie onvoldoende, negatieve beoordeling voor tijdelijken, degradatie of het onthouden van bevordering;
- 3° het onthouden van een benoeming;
- 4° overdracht van taken, verandering van locatie van de arbeidsplaats of verandering van de werktijden;
- 5° het onthouden van opleiding;
- 6° een negatieve arbeidsreferentie;
- 7° het opleggen of toepassen van een tuchtmaatregel disciplinaire maatregel, berisping of financiële sanctie;
- 8° dwang, intimidatie, pesterijen en uitsluiting;
- 9° niet-omzetting van een tijdelijk contract in een contract voor onbepaalde duur, als het personeelslid de gerechtvaardigde verwachting had dat het een contract van onbepaalde duur zou krijgen;
- 10° schade, met inbegrip van reputatieschade op sociale media of financieel nadeel, met inbegrip van omzetsderving en inkomstenderving;
- 11° opname op een zwarte lijst op basis van een informele of formele overeenkomst voor de hele instelling waardoor de melder geen baan meer kan vinden bij die instelling;
- 12° intrekking van een licentie of vergunning, afgeleverd door een overheidsinstantie;
- 13° psychiatrische of medische verwijzingen;
- 14° vroegtijdige beëindiging of opzegging van een contract voor de levering van goederen of diensten;
- 15° elke andere vorm van represailles

Het verbod, vermeld in het eerste lid, is alleen van toepassing ten aanzien van melders in al de volgende gevallen:

- 1° de melders hebben informatie gemeld over een inbreuk conform artikel 10, §1, hebben informatie over een inbreuk openbaar gemaakt conform artikel 10, §2, of hebben informatie gemeld over een inbreuk bij een instelling, orgaan of instantie van de Europese Unie;
- 2° de melders hadden gegronde redenen om te geloven dat de gemelde informatie op het moment van de melding juist was en dat die informatie binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn viel;
- 3° de identiteit van de melders is bij ten minste een meldkanaal gekend.

Indien de anonieme melder na een tijd alsnog geïdentificeerd wordt, wordt deze beschouwd alsof de identiteit initieel gekend was en geniet de melder bijgevolg de bescherming zoals opgenomen in dit decreet met terugwerkende kracht.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, geldt ook voor de facilitatoren en derden die verbonden zijn met de melders en juridische entiteiten die eigendom zijn van de melders,

voor met wie de melders werken of met wie de melders in een andere werkgerelateerde context verbonden zijn alsook voor getuigen.

§2. Ieder personeelslid dat maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, neemt als vergelding voor een melding of openbaarmaking, wordt bestraft met een administratieve of tuchtrechtelijke sanctie.

Iedere instelling die maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, neemt als vergelding voor een melding of openbaarmaking, kan bestraft worden met een gedeeltelijke terugbetaling van het werkingsbudget van de betrokken instelling. De terugvordering of inhouding kan niet meer bedragen dan 5% van het werkingsbudget en kan er niet toe leiden dat het aandeel in het werkingsbudget dat bestemd is voor personeelsaangelegenheden in absolute cijfers kleiner wordt dan wanneer de maatregel niet zou genomen zijn. De terugvordering wordt uitgesproken door de Vlaamse Regering.

§3. Bij gerechtelijke of administratiefrechtelijke procedures over maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, waarbij de melder aantoont dat hij een melding of openbaarmaking heeft gemaakt en met benadeling is geconfronteerd, wordt aangenomen dat de maatregel een vergelding is voor de melding of de openbaarmaking. In die gevallen toont de persoon of instelling die de benadelende maatregel heeft genomen aan dat die maatregel naar behoren is gemotiveerd.

§4. Melders zijn niet aansprakelijk voor:

- 1° de verwerving van de informatie die ze melden of openbaar maken, conform paragraaf 1, tweede lid, of artikel 10, §2, eerste lid, behalve als de verwerving of openbaarmaking een strafbaar feit was;
- 2° het melden of openbaar maken van de informatie, conform paragraaf 1, tweede lid, of artikel 10, §2, eerste lid, als ze redelijke gronden hadden om aan te nemen dat de melding of openbaarmaking van de informatie noodzakelijk was om een inbreuk te onthullen.

§5. Niettegenstaande §4, wordt een bedrijfsgeheim verkrijgen, gebruiken of openbaar maken enkel als rechtmatig beschouwd voor de toepassing van dit decreet als het wordt verkregen conform artikel XI.332/3 van het wetboek van economisch recht.

Art. 19. De volgende personen worden bestraft met een administratieve of tuchtrechtelijke sanctie:

- 1° personen die een melding belemmeren of proberen te belemmeren;
- 2° personen die de geheimhouding van de identiteit van melders schenden;
- 3° personen die bewust onjuiste informatie hebben gemeld of openbaar gemaakt.

Art. 20. Een overeenkomst of de arbeidsvoorwaarden kunnen geen bepalingen bevatten waarin afstand wordt gedaan van de rechten, vermeld in dit decreet. Bepalingen in die zin zijn nietig.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013

Art. 21. In deel 4, titel 4, van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014 en 1 maart 2019, wordt een hoofdstuk 2/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 2/1. Meldpunt klokkenluiders”.

Art. 22. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hoofdstuk 2/1, ingevoegd bij artikel 23, een artikel IV.102/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. IV.102/1. Het college van commissarissen wijst onder de personeelsleden, vermeld in artikel IV.105, ten minste een personeelslid aan dat belast wordt met het ontvangen en opvolgen van externe meldingen van klokkenluiders, vermeld in artikel V.230/8.”.

Art. 23. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hoofdstuk 2/1, ingevoegd bij artikel 23, een artikel IV.102/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. IV.102/2. Het personeelslid, vermeld in artikel IV.102/1, heeft de volgende taken:

- 1° het verstrekken van informatie aan belangstellenden over de meldingsprocedure, vermeld in artikel IV.104;
- 2° de meldingen als vermeld in artikel V.230/8 ontvangen en opvolgen;
- 3° contact onderhouden met de melder, vermeld in artikel V.230/1, 11°, om die melder feedback te geven en als dat nodig is om nadere informatie te verzoeken;
- 4° een dossier opmaken voor het college van commissarissen, vermeld in hoofdstuk 3.

Het personeelslid, vermeld in artikel IV.102/1, kan bij de instellingen, vermeld in artikel V.230/1, 8°, alle documenten en inlichtingen opvragen die nodig zijn voor het onderzoek van een melding, als vermeld in artikel V.230/8. Het personeelslid, vermeld in artikel IV.102/1, leeft bij de uitoefening van zijn taken de voorschriften, vermeld in deel 5, titel 3/1, na.

Het personeelslid, vermeld in artikel IV.102/1, heeft de nodige vorming gekregen om meldingen als vermeld in artikel V.230/8, te ontvangen en te behandelen.”

Art. 24. In artikel IV.104 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 1 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het eerste lid wordt een punt 4° en een punt 5° toegevoegd, die luiden als volgt:

“4° een beslissing nemen over een externe melding van een klokkenluider op basis van het dossier, vermeld in artikel IV.102/2, eerste lid, 4°.”;

“5° een advies formuleren aan de Vlaamse Regering met het oog op een financiële sanctie zoals bedoeld in artikel V.230/17, §2, tweede lid.

2° er wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het college van commissarissen werkt een procedure uit om externe meldingen van klokkenluiders te ontvangen en op te volgen. Het college evalueert de procedure ten minste om de drie jaar. Op basis van de voormelde evaluatie past het college indien nodig de procedure voor de externe meldingen van klokkenluiders aan.”.

Art. 25. In deel 5 van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt een titel 3/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Titel 3/1. Bescherming van klokkenluiders”

Art. 26. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 27, een hoofdstuk 1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 1. Definities”.

Art. 27. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 1, ingevoegd bij artikel 28, een artikel V.230/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/1. In deze titel wordt verstaan onder:

- 1° betrokken persoon: een natuurlijke of rechtspersoon die in de interne of externe melding of bij de openbaarmaking wordt genoemd als persoon aan wie de inbreuk wordt toegeschreven of met wie die persoon in verband wordt gebracht;
- 2° externe: een van de volgende personen die in het kader van hun werk informatie over inbreuken hebben:
 - a) aandeelhouders en personen die behoren tot het bestuurlijk, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van een instelling, met inbegrip van leden die niet bij het dagelijks bestuur zijn betrokken, vrijwilligers en bezoldigde of onbezoldigde stagiairs;
 - b) aannemers, onderaannemers en leveranciers en iedereen die werkt onder hun toezicht en leiding;
 - c) personen die informatie over inbreuken hebben verkregen in een werkrelatie die ondertussen is beëindigd;
 - d) personen van wie de werkrelatie nog moet beginnen en die informatie over inbreuken hebben verkregen tijdens de wervingsprocedure of andere precontractuele onderhandelingen;
- 3° externe melding: het melden van informatie over inbreuken aan een extern meldkanaal, als vermeld in artikel V.230/8;
- 4° facilitator: een natuurlijke persoon die in een werkgerelateerde context een melder bijstaat in het meldingsproces en van wie de bijstand vertrouwelijk moet zijn;
- 5° inbreuk: een handeling of nalatigheid die voldoet aan een van de volgende voorwaarden:
 - a) ze is onrechtmatig en heeft betrekking op de uniehandelingen en beleidsterreinen die vallen binnen het toepassingsgebied, vermeld in artikel V.230/2;
 - b) ze ondermijnt het doel of de toepassing van de regels in de uniehandelingen en beleidsterreinen die vallen binnen het toepassingsgebied, vermeld in artikel V.230/2;
- 6° informatie over inbreuken: informatie, met inbegrip van redelijke vermoedens, over:
 - a) feitelijke of mogelijke inbreuken die hebben plaatsgevonden of zeer waarschijnlijk zullen plaatsvinden binnen de instelling waar de melder werkt, heeft gewerkt of gesolliciteerd heeft of binnen een andere instelling waarmee de melder in de context van zijn werk in contact is geweest;
 - b) pogingen tot het verhullen van inbreuken binnen de instelling waar de melder werkt, heeft gewerkt of gesolliciteerd heeft of binnen een andere instelling waarmee de melder in de context van zijn werk in contact is geweest;

7° instelling:

- a) een universiteit of hogeschool, als vermeld in artikel II.2 en II.3;
- b) een instelling van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening, als vermeld in artikel II.19, II.20 en II.21;
- c) het Universitair Ziekenhuis Gent, vermeld in artikel 3 van het decreet van 3 februari 2017 betreffende de re-integratie van het Universitair Ziekenhuis Gent in de Universiteit Gent;

8° interne melding: het melden van informatie over inbreuken binnen de instelling;

9° melden: het schriftelijk of mondeling verstrekken van informatie over inbreuken

10° melder: een natuurlijke persoon die in de context van zijn werk verkregen informatie over inbreuken meldt of openbaar maakt;

11° openbaar maken: het publiek toegankelijk maken van informatie over inbreuken;

12° personeelslid:

- a) een lid van het personeel, vermeld in artikel V.231, 3°;
- b) een lid van het personeel van een instelling van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening, als vermeld in artikel II.19, II.20 en II.21;
- c) een houder van een mandaat van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen;

13° represaille: een directe of indirecte handeling of nalatigheid die in een werkgerelateerde context plaatsvindt naar aanleiding van een interne of externe melding of openbaarmaking, en die tot ongerechtvaardigde benadeling van de melder leidt of kan leiden;

14° werkgerelateerde context: huidige of vroegere arbeidsactiviteiten in de instelling waardoor, ongeacht de aard van die activiteiten, personen informatie kunnen verkrijgen over inbreuken en waarbij die personen te maken kunnen krijgen met represailles als zij dergelijke informatie zouden melden.”.

Art. 28. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 27, een hoofdstuk 2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 2. Materieel toepassingsgebied”.

Art. 29. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 2, ingevoegd bij artikel 28, een artikel V.230/2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/2. §1. Deze titel bevat gemeenschappelijke minimumnormen voor de bescherming van melders van de volgende inbreuken die een instelling begaat:

1° inbreuken die betrekking hebben op uniehandelingen vermeld in deel I van de bijlage bij richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden, en die betrekking hebben op de volgende gebieden:

- a) overheidsopdrachten;
- b) financiële diensten, producten en markten, voorkoming van witwassen van geld en terrorismefinanciering;
- c) productveiligheid en productconformiteit;
- d) veiligheid van het vervoer;
- e) bescherming van het milieu;

- f) stralingsbescherming en nucleaire veiligheid;
 - g) veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn;
 - h) volksgezondheid;
 - i) consumentenbescherming;
 - j) bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, en beveiliging van netwerk- en informatiesystemen;
- 2° inbreuken waardoor de financiële belangen van de Unie vermeld in artikel 325 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en nader toegelicht in relevante uniemaatregelen worden geschaad;
- 3° inbreuken in verband met de interne markt, vermeld in artikel 26, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, met inbegrip van inbreuken op de unieregels voor de mededinging en de staatssteun.

§2. Deze titel heeft geen betrekking op interpersoonlijke klachten die alleen de melder betreffen.”.

Art. 30. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 2 een artikel V.230/3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/3. Deze titel is niet van toepassing op het melden van informatie waarvan de bekendmaking niet toegestaan is om een van de volgende redenen:

- 1° de veiligheid van het land;
- 2° de bescherming van geclassificeerde gegevens;
- 3° de bescherming van het medisch beroepsgeheim;
- 4° de bescherming van het beroepsgeheim;
- 5° de geheimhouding van rechterlijke beraadslagingen;
- 6° het strafprocesrecht.”.

Art. 31. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 2 een artikel V.230/4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/4. Deze titel doet geen afbreuk aan wetgeving die in een ruimere bescherming voor klokkenluiders voorziet.

Deze titel doet evenmin afbreuk aan:

- 1° het recht van personeelsleden om hun vertegenwoordiger of vakbond te raadplegen;
- 2° de regelgeving tegen onrechtmatige benadelende maatregelen als gevolg van de raadplegingen, vermeld in punt 1°;
- 3° de autonomie van de sociale partners en hun recht om collectieve arbeidsovereenkomsten of akkoorden van sectorale programmatie af te sluiten.”.

Art. 32. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 3. Meldkanalen”.

Art. 33. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 3, ingevoegd bij artikel 35, een artikel V.230/6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

Art. V.230/6. Informatie over inbreuken kan op de volgende manieren gemeld worden:

- 1° via een intern meldkanaal als vermeld in artikel V.230/7;
- 2° via een extern meldkanaal als vermeld in artikel V.230/8;
- 3° via een openbaarmaking.”.

Art. 34. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 3 een artikel V.230/7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

Art. V.230/7. §1. Iedere instelling heeft een intern meldkanaal.

Het interne meldkanaal kan door de instelling zelf worden beheerd of extern ter beschikking worden gesteld door een derde. De waarborgen voor een interne melding en de opvolging van de meldingen, vermeld in hoofdstuk 4 en 5, zijn ook van toepassing als het interne meldkanaal door een derde wordt beheerd.

§2. Het interne meldkanaal bestaat uit ten minste een persoon die bevoegd is om meldingen te ontvangen en te behandelen. Personeelsleden met een mandaat in een beslissingsorgaan of personeelsafgevaardigden kunnen geen deel uitmaken van het interne meldkanaal.

§3. Iedere instelling werkt, na overleg met afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties een procedure uit om interne meldingen in te dienen, te behandelen en te beheren. Als het interne meldkanaal door een derde ter beschikking gesteld wordt, worden de afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties eveneens op de hoogte gebracht van de inhoud van de overeenkomst met de derde.

De procedure, vermeld in het eerste lid, bevat systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van de volgende elementen:

- 1° de identiteit van de melder;
- 2° de identiteit van (een) perso(o)n(en) die in de melding worden genoemd;
- 3° informatie waaruit de identiteit van de melder of (een) perso(o)n(en) kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het tweede lid.”.

Art. 35. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 3 een artikel V.230/8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

Art. V.230/8. §1. Personeelsleden en externen kunnen informatie over inbreuken die instellingen begaan hebben, extern melden bij het meldpunt klokkenluiders conform deel 4, titel 4.

§2. Het externe meldkanaal, vermeld in paragraaf 1, ontvangt meldingen via systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de

informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van al de volgende elementen:

- 1° de identiteit van de melder;
- 2° de identiteit van derden die in de melding worden genoemd;
- 3° informatie waaruit de identiteit van de melder of een derde kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het eerste lid.”.

Art. 36. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 3 een artikel V.230/9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/9. §1. Personeelsleden melden informatie over inbreuken in de instelling waar ze tewerkgesteld zijn, via het interne meldkanaal vermeld in artikel V.230/7. Personeelsleden kunnen informatie over inbreuken ook rechtstreeks melden via het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, als ze menen dat de inbreuk intern niet doeltreffend behandeld kan worden of dat er een risico op represailles bestaat.

Externen melden informatie over inbreuken die een instelling begaat, aan het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8.

Een instelling kan het interne meldkanaal, vermeld in artikel V.230/7 ook openstellen voor bepaalde of alle externen.

§2. Personeelsleden en externen die informatie over inbreuken openbaar maken komen in aanmerking voor bescherming uit hoofde van dit decreet indien is voldaan aan een van de volgende voorwaarden:

- 1° ze hebben eerst intern en extern gemeld of ze hebben meteen extern gemeld conform paragraaf 1, en er zijn geen passende maatregelen genomen binnen drie maanden nadat het meldkanaal in kwestie de melding heeft ontvangen;
- 2° ze hebben gegronde redenen om aan te nemen dat:
 - a) de inbreuk kan een dreigend of reëel gevaar vormen voor het algemeen belang, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een noodsituatie of een risico op onherstelbare schade, of
 - b) er bestaat een risico op represailles bij externe meldingen, of het is niet waarschijnlijk dat de inbreuk doeltreffend wordt behandeld wegens de bijzondere omstandigheden van de zaak, omdat bijvoorbeeld bewijsmateriaal kan worden achtergehouden of vernietigd, of een autoriteit kan samenspannen met de pleger van de inbreuk of met iemand die bij de inbreuk is betrokken.

Deze paragraaf is niet van toepassing op gevallen waarin een personeelslid of een externe rechtstreeks informatie aan de pers verstrekt op grond van specifieke bepalingen die een stelsel voor de bescherming van de vrijheid van meningsuiting en informatie instellen.”.

Ook bij de openbaarmaking dient de Algemene Verordening Gegevensbescherming steeds in acht te worden genomen.

Art. 37. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 4. Gemeenschappelijke bepalingen voor interne en externe meldingen”.

Art. 38. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 4, ingevoegd bij artikel 37, een artikel V.230/10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/10. §1. Melders kunnen schriftelijk en via de telefoon of een ander spraakberichtsysteem informatie over inbreuken melden bij de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8. Ze hebben ook het recht op een fysieke ontmoeting binnen een redelijke termijn.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, kunnen van mondelinge meldingen via een spraakberichtsysteem met gesprekopname:

- 1° een opname van het gesprek in een duurzame, opvraagbare vorm maken;
- 2° een volledig en nauwkeurig verslag laten opstellen door de personeelsleden die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen.

De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, stellen de melders voor de start van het gesprek op de hoogte van de mogelijkheid van het systeem om gesprekken op te nemen.

§3. De personeelsleden van de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen, kunnen een nauwkeurig verslag opmaken van mondelinge meldingen via een spraakberichtsysteem zonder gespreksopnamefaciliteit.

§4. Als de melder toestemt, maken de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, bij een fysieke ontmoeting op verzoek van de melder:

- 1° een opname van het gesprek in een duurzame en opvraagbare vorm;
- 2° een nauwkeurig verslag van het onderhoud, dat de personeelsleden opstellen die verantwoordelijk zijn voor de behandeling van de melding.

§5. Melders kunnen de schriftelijke weergave van het gesprek, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, controleren, corrigeren en voor akkoord tekenen.”.

Art. 39. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 4 een artikel V.230/11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/11. §1. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, bevestigen de ontvangst van de melding aan de melder binnen zeven dagen na de dag waarop ze de melding hebben ontvangen, als ze binnen die termijn de melding nog niet afgehandeld hebben, tenzij in één van de volgende gevallen:

- 1° de melder verzet zich uitdrukkelijk tegen het krijgen van die ontvangstmelding;

2° het krijgen van die ontvangstmelding brengt de bescherming van de identiteit van de melder in gevaar.

Tenzij er nieuwe wettelijke of feitelijke omstandigheden zijn die een andere opvolging rechtvaardigen, kan het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, bij meldingen over een instelling beslissen om in een van de volgende gevallen de melding niet in behandeling te nemen:

- 1° de inbreuk is van geringe betekenis;
- 2° de externe melding heeft betrekking op feiten die in een eerdere externe melding van de melder al zijn behandeld en de nieuwe melding bevat geen nieuwe informatie van betekenis.

In de gevallen, vermeld in het tweede lid, stuurt het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, de melder binnen zeven dagen nadat het de melding heeft ontvangen, naast de ontvangstmelding, vermeld in het eerste lid, de beslissing om de melding niet in behandeling te nemen en een motivatie voor die beslissing.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, gaan de juistheid na van de informatie en nemen de gepaste maatregelen als er een vermoeden van een inbreuk is.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, informeren de melder binnen drie maanden na de dag waarop ze de ontvangstmelding hebben verstuurd, of, als er geen ontvangstmelding naar de melder is gestuurd, binnen drie maanden nadat de periode van zeven dagen nadat de melding is gedaan, is verstreken, over de als opvolging geplande of genomen maatregelen en over de redenen daarvoor. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, geven daarbij geen informatie vrij die afbreuk doet aan het interne onderzoek of die het onderzoek of de rechten van de betrokken persoon schaadt.

Het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, kan de termijn van drie maanden, vermeld in het eerste lid, verlengen tot maximaal zes maanden. In dat geval informeert het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, de melder schriftelijk over de verlenging van de termijn en de reden daarvoor, voor de voormelde termijn van drie maanden verstreken is.

§4. Het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, brengt de melder op de hoogte van het eindresultaat van de onderzoeken.”.

Art. 40. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 4 een artikel V.230/12 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/12. Als een melder een melding richt aan een onbevoegd extern meldkanaal, stuurt dat onbevoegde externe meldkanaal de melding zo snel mogelijk op veilige wijze door naar het bevoegde meldkanaal. Het onbevoegde externe meldkanaal brengt de melder onmiddellijk op de hoogte van die doorzending.

Indien het intern meldkanaal niet bevoegd is om de melding te behandelen, dan brengt het meldkanaal de melder daarvan op de hoogte.”.

Art. 41. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 5. Verwerking van gegevens”.

Art. 42. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 5, ingevoegd bij artikel 41, een artikel V.230/13 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/13. Ieder meldkanaal, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, houdt een register bij van de ontvangen meldingen.

Ieder meldkanaal, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, houdt al de volgende gegevens bij:

- 1° het aantal ontvangen meldingen;
- 2° het aantal onderzoeken en procedures die naar aanleiding van de meldingen zijn ingeleid en het resultaat ervan;
- 3° als dat wordt vastgesteld, de geschatte financiële schade en de bedragen die zijn teruggevorderd na onderzoeken en procedures over de gemelde inbreuken.

Meldingen worden niet langer opgeslagen dan noodzakelijk en evenredig is om te voldoen aan de vereisten die door deze codex of door andere wetgeving zijn opgelegd.”.

Art. 43. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 5 een artikel V.230/14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/14. §1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

§2. Als die gegevens beschikbaar zijn, verwerken de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, de volgende persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e) van de algemene verordening gegevensbescherming bij de behandeling en registratie van meldingen:

- 1° de naam van de melder;
- 2° de contactgegevens en de functie van de melder;
- 3° de naam van de facilitator of van derden die verbonden zijn met de melder en die het slachtoffer kunnen worden van represailles in een werkgerelateerde context;
- 4° de naam en de functie van de betrokken persoon en informatie over de inbreuken van de betrokken persoon;
- 5° de naam van de getuigen;
- 6° schriftelijke meldingen;
- 7° het schriftelijke verslag van mondelinge meldingen en stemopnames, vermeld in artikel V.230/10, §2 en §3, van deze codex.

De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, wissen onmiddellijk andere gegevens dan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die niet relevant zijn om de melding te behandelen.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, maken de identiteit van de melder en alle informatie waarmee de identiteit van de melder direct of indirect achterhaald kan worden, niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te ontvangen en op te volgen tenzij in één van de volgende gevallen:

- 1° de melder stemt daarmee in;
- 2° er is een noodzakelijke en evenredige wettelijke verplichting in het kader van een onderzoek door nationale autoriteiten of gerechtelijke procedures, om de rechten van verdediging van de melder te waarborgen.

De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, maken de identiteit van de betrokken persoon en alle informatie waarmee de identiteit van de betrokken persoon direct of indirect achterhaald kan worden, niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te behandelen, zolang onderzoeken naar aanleiding van de melding of openbaarmaking lopen.

§4. Vóór de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, de identiteit van de melder of de betrokken persoon bekendmaken, brengen ze de melder, respectievelijk de betrokken persoon daarvan schriftelijk op de hoogte, samen met de redenen daarvoor, tenzij die informatie de onderzoeken of gerechtelijke procedures in gevaar brengt.

§5. Met toepassing van artikel 23, lid 1, e) en h), van de algemene verordening gegevensbescherming kunnen de personeelsleden van een meldkanaal die daarvoor bevoegd zijn, bij wie een melding is ingediend, beslissen om de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet toe te passen bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon, als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het tweede tot en met het negende lid.

De afwijkingsmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, geldt alleen gedurende de periode waarin de betrokken persoon het voorwerp uitmaakt van een onderzoek, op voorwaarde dat het voor het goede verloop van het onderzoek noodzakelijk is of kan zijn dat de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet worden toegepast. De duur van het onderzoek mag in voorkomend geval niet meer bedragen dan een jaar vanaf de ontvangst van een verzoek tot uitoefening van een van de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening.

De afwijkingsmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, heeft geen betrekking op de gegevens die losstaan van het voorwerp van het onderzoek dat de weigering of de beperking van de rechten, vermeld in het tweede lid, rechtvaardigt.

Als de betrokken persoon in het geval, vermeld in het eerste lid, tijdens de periode, vermeld in het tweede lid, een verzoek indient op basis van artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, bevestigt de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, de ontvangst daarvan.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon schriftelijk, zo snel mogelijk en in elk geval binnen een maand vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van elke weigering of beperking van de rechten, vermeld in het eerste lid. Verdere informatie over de nadere redenen voor die weigering of beperking hoeft niet te worden verstrekt als dat het onderzoek zou ondermijnen, met behoud van de toepassing van het achtste lid. Als het nodig is, kan de voormelde termijn met twee maanden worden verlengd, rekening houdend met het aantal aanvragen en de complexiteit ervan. De verwerkingsverantwoordelijke, bedoeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon binnen dertig dagen vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van die verlenging en van de redenen voor het uitstel.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, informeert de betrokken persoon ook over de mogelijkheid om een verzoek in te dienen bij de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens conform artikel 10/5 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, en om een beroep in rechte in te stellen.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, noteert de feitelijke of juridische gronden waarop de beslissing is gebaseerd. Die informatie houdt hij ter beschikking van de Vlaamse toezichtcommissie, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Nadat het onderzoek afgesloten is, worden de rechten, vermeld in artikel 13 tot en met 22 van de voormelde verordening, in voorkomend geval, conform artikel 12 van de voormelde verordening opnieuw toegepast.

Als een dossier dat persoonsgegevens als vermeld in het eerste lid, bevat, naar het Openbaar Ministerie is gestuurd en kan leiden tot activiteiten onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, en er onduidelijkheid is over het geheim van het onderzoek onder leiding van het Openbaar Ministerie of een onderzoeksrechter, mag de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, op het verzoek van de betrokken persoon overeenkomstig artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening pas antwoorden nadat het Openbaar Ministerie of, in voorkomend geval, de onderzoeksrechter heeft bevestigd dat een antwoord het onderzoek niet in het gedrang brengt of kan brengen.

§6. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/6, respecteren de regels met betrekking tot de verwerking en de bescherming van de persoonsgegevens in uitvoering van de algemene verordening gegevensbescherming.”.

Art. 44. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 5 een artikel V.230/15 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/15. Meldkanalen, als vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, maken geen feiten openbaar die het economische, financiële of commerciële belang van een instelling kunnen schaden, tenzij dat noodzakelijk is voor de opvolging van de melding.”.

Art. 45. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 6. Informatie over ontvangst en opvolging van meldingen”.

Art. 46. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 6, ingevoegd bij artikel 45, een artikel V.230/16 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/16. §1. De dienst die de Vlaamse Regering aanwijst, publiceert op een afzonderlijke, gemakkelijk herkenbare en toegankelijke pagina van de website onderwijs al de volgende informatie:

- 1° de voorwaarden om in aanmerking te komen voor bescherming tegen represailles;
- 2° de elektronische adressen, de postadressen en de telefoonnummers van het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, met de vermelding of de telefoongesprekken en de gesprekken via andere spraaksystemen worden opgenomen;
- 3° de procedures voor meldingen van informatie over inbreuken bij de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, met inbegrip van:
 - a) de wijze waarop de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, de melder kunnen vragen om de informatie te verduidelijken of bijkomende informatie te verstrekken;
 - b) de termijn voor het geven van feedback;
 - c) de soort en de inhoud van de feedback;
- 4° de informatie over de verwerking van persoonsgegevens;
- 5° de wijze waarop de melding wordt opgevolgd;
- 6° de remedies en procedures voor de bescherming tegen represailles en de beschikbaarheid van vertrouwelijk advies voor personen die overwegen tot melding over te gaan;
- 7° met behoud van de toepassing van artikel V.230/3, een duidelijke toelichting van de voorwaarden waaronder melders beschermd worden bij het schenden van een geheimhoudingsregel;
- 8° de contactgegevens van de dienst, vermeld in paragraaf 2;
- 9° de rechten van de betrokken persoon.

In het eerste lid wordt verstaan onder website onderwijs: de officiële website van de Vlaamse overheid, uitgegeven door het Vlaams ministerie van onderwijs en vorming.

De webpagina, vermeld in het eerste lid, vermeldt dat melders intern melden als de inbreuk doeltreffend intern kan worden behandeld en de melder van mening is dat er geen risico op represailles bestaat.

De instellingen publiceren de informatie, vermeld in het eerste en derde lid, op hun website of verwijzen op hun website naar de webpagina op de website, vermeld in het eerste lid. Ze vermelden op hun website ook het elektronische adres, het postadres en de telefoonnummers van het interne meldkanaal, vermeld in artikel 9, met de vermelding of de telefoongesprekken en de gesprekken via andere spraaksystemen worden opgenomen.”.

Art. 47. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 7. Beschermingsmaatregelen”.

Art. 48. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 7, ingevoegd bij artikel 47, een artikel V.230/17 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/17. §1. Een instelling of een van haar personeelsleden mag ten aanzien van een melder die onder de bescherming van deze codex valt, geen van de volgende maatregelen nemen als vergelding voor een melding of openbaarmaking of dreigen een van die maatregelen te nemen:

- 1° schorsing, ontslag of soortgelijke maatregelen;
- 2° degradatie of het onthouden van bevordering;
- 3° het onthouden van een benoeming;
- 4° overdracht van taken, verandering van locatie van de arbeidsplaats of verandering van de werktijden;
- 5° het onthouden van opleiding;
- 6° een evaluatie onvoldoende of negatieve arbeidsreferentie;
- 7° het opleggen of toepassen van een tuchtmaatregel disciplinaire maatregel, berisping of financiële sanctie;
- 8° dwang, intimidatie, pesterijen en uitsluiting;
- 9° niet-omzetting van een tijdelijk contract in een contract voor onbepaalde duur, als het personeelslid de gerechtvaardigde verwachting had dat het een contract van onbepaalde duur zou krijgen;
- 10° schade, met inbegrip van reputatieschade op sociale media of financieel nadeel, met inbegrip van omzetsderving en inkomstenderving;
- 11° opname op een zwarte lijst op basis van een informele of formele overeenkomst voor de hele instelling waardoor de melder geen baan meer kan vinden bij die instelling;
- 12° intrekking van een licentie of vergunning, afgeleverd door een overheidsinstantie;
- 13° psychiatrische of medische verwijzingen;
- 14° vroegtijdige beëindiging of opzegging van een contract voor de levering van goederen of diensten;
- 15° elke andere vorm van represailles

Het verbod, vermeld in het eerste lid, is alleen van toepassing ten aanzien van melders in al de volgende gevallen:

- 1° de melders hebben informatie gemeld over een inbreuk conform artikel 11, §1, hebben informatie over een inbreuk openbaar gemaakt conform artikel 11, §2, of hebben informatie gemeld over een inbreuk bij een instelling, orgaan of instantie van de Europese Unie;
- 2° de melders hadden gegronde redenen om te geloven dat de gemelde informatie op het moment van de melding juist was en dat die informatie binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn viel;
- 3° de identiteit van de melders is bij ten minste een meldkanaal gekend.

Indien de anonieme melder na een tijd alsnog geïdentificeerd wordt, wordt deze beschouwd alsof de identiteit initieel gekend was en geniet de melder bijgevolg de bescherming zoals opgenomen in dit decreet met terugwerkende kracht.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, geldt ook voor de facilitatoren en derden die verbonden zijn met de melders en juridische entiteiten die eigendom zijn van de melders, voor wie de melders werken of met wie de melders in een andere werkgerelateerde context verbonden zijn alsook voor getuigen.

§2. Ieder personeelslid dat maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, neemt als vergelding voor een melding of openbaarmaking, wordt bestraft met een administratieve of tuchtrechtelijke sanctie.

Iedere instelling die maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid neemt, als vergelding voor een melding of openbaarmaking kan bestraft worden met een gedeeltelijke terugbetaling van het werkingsbudget van de betrokken instelling. De terugvordering of inhouding kan niet meer bedragen dan 5% van het bedrag van de werkingsuitkeringen van het lopende begrotingsjaar, als vermeld in artikel IV.26. Die maatregel kan er niet toe leiden dat het aandeel in de enveloppe voor personeelsaangelegenheden in absolute cijfers kleiner wordt dan als de maatregel niet getroffen zou zijn. De sanctie wordt uitgesproken door de Vlaamse Regering op basis van een advies van het college van commissarissen, vermeld in artikel IV.103.

§3. Bij gerechtelijke of administratiefrechtelijke procedures over maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, waarbij de melder aantoont dat hij een melding of openbaarmaking heeft gemaakt en met benadeling is geconfronteerd, wordt aangenomen dat de maatregel een vergelding is voor de melding of de openbaarmaking. In die gevallen toont de persoon of instelling die de benadelende maatregel heeft genomen aan dat die maatregel naar behoren is gemotiveerd.

§4. Melders zijn niet aansprakelijk voor:

- 1° de verwerving van de informatie die ze melden of openbaar maken, conform artikel 36, behalve als de verwerving of openbaarmaking een strafbaar feit was;
- 2° het melden of openbaar maken van de informatie, conform artikel 36, als ze redelijke gronden hadden om aan te nemen dat de melding of openbaarmaking van de informatie noodzakelijk was om een inbreuk te onthullen en voorzover dit gebeurt binnen de voorwaarden zoals voorzien in artikel V.230/9.

§5. Niettegenstaande §4 wordt een bedrijfsgeheim verkrijgen, gebruiken of openbaar maken, enkel als rechtmatig beschouwd voor de toepassing van dit decreet als het wordt verkregen conform artikel XI.332/3 van het wetboek van economisch recht”.

Art. 49. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 7 een artikel V.230/18 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/18. De volgende personen worden bestraft met een administratieve of tuchtrechtelijke sanctie:

- 1° personen die een melding belemmeren of proberen te belemmeren;
- 2° personen die de geheimhouding van de identiteit van melders schenden;
- 3° personen die bewust onjuiste informatie hebben gemeld of openbaar gemaakt.”.

Art. 50. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 7 een artikel V.230/19 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/19. Een overeenkomst of de arbeidsvoorwaarden kunnen geen bepalingen bevatten waarin afstand wordt gedaan van de rechten, vermeld in deze titel. Bepalingen in die zin zijn nietig.”.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtreding

Art. 51. Dit decreet treedt in werking de dag na de publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Brussel, ... (datum)

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 72.761/1
van 20 februari 2023

over

een voorontwerp van decreet ‘tot bescherming van
klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap’

Op 19 december 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot bescherming van klokkenluiders in het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 2 februari 2023. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wouter PAS en Inge VOS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Tim CORTHAUT, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 20 februari 2023.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2.1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt tot de gedeeltelijke omzetting² van richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 ‘inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden’ met betrekking tot het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap.

2.2. Hoofdstuk 2 van het voorontwerp bevat een autonome regeling met betrekking tot het niet-hoger onderwijs.

Afdeling 1 bevat de definities (artikel 3).

Afdeling 2 bepaalt het materieel toepassingsgebied, met de relevante inbreuken die onder de klokkenluidersregeling vallen (artikel 4), bepaalde uitzonderingen (artikel 5) en een aantal rechten waaraan deze regeling geen afbreuk doet (artikel 6).

Afdeling 3 regelt de meldkanalen; elke instelling moet een intern meldkanaal hebben (artikel 8) en daarnaast wordt de Vlaamse Ombudsdienst het externe meldkanaal (artikel 9). Personeelsleden moeten in beginsel het interne meldkanaal gebruiken, tenzij de inbreuk intern niet doeltreffend kan worden behandeld of er een risico op represailles bestaat; externen kunnen bij het externe meldkanaal terecht, al kan de onderwijsinstelling het interne kanaal ook openstellen voor derden (artikel 10, § 1); artikel 10, § 2, regelt in welke gevallen men nog bescherming kan krijgen onder de klokkenluidersregeling als de inbreuk openbaar gemaakt werd.

Afdeling 4 bevat gemeenschappelijke bepalingen voor interne en externe meldingen. Artikel 11 regelt het medium van de melding, artikel 12 de opvolging van de melding en artikel 13 organiseert de doorzending indien een ander meldkanaal bevoegd is.

Afdeling 5 creëert een kader voor de verwerking van persoonsgegevens. Artikel 14 verplicht elk meldkanaal tot het bijhouden van een register. Artikel 15 regelt de verwerking en uitwisseling van gegevens door en tussen de meldkanalen. Artikel 16 verbiedt meldkanalen feiten openbaar te maken die het economische, financiële of commerciële belang van een instelling kunnen schaden, tenzij dat noodzakelijk is voor de opvolging van de melding.

Afdeling 6 strekt tot instelling van een informatiewebsite over de klokkenluidersregeling (artikel 17).

¹ Aangezien het gaat om een voorontwerp van decreet, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² De omzettingstermijn is verstreken op 17 december 2021.

Afdeling 7 bevat de beschermingsmaatregelen van melders, facilitatoren en derden (artikel 18, § 1), waarbij instellingen en personen die represailles nemen in strijd met de regeling, bestraft kunnen worden met administratieve en/of tuchtrechtelijke sancties (artikelen 18, § 2, en 19). Artikel 18, § 3, voert een vermoeden in van represaille als beschermde personen worden benadeeld. Artikel 18, §§ 4 en 5, regelt de eigen aansprakelijkheid van de melder. Artikel 20 sluit andersluidende contractuele bedingen uit.

2.3. Hoofdstuk 3 van het voorontwerp strekt tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 teneinde daarin een specifieke klokkenluidersregeling voor het hoger onderwijs in te voeren.

Er wordt via wijzigingen in deel 4 een extern meldpunt georganiseerd onder de personeelsleden van het college van commissarissen (artikelen 21 tot 24). Er wordt ook een nieuwe titel 3/1 over de bescherming van klokkenluiders ingevoerd in deel 5 van de Codex met een regeling die vrijwel analoog is aan de hoger vermelde regeling voor het niet-hoger onderwijs (artikel 25). Hoofdstuk 1 bevat de definities (artikelen 26 en 27). Hoofdstuk 2 omschrijft het materieel toepassingsgebied (artikelen 28 tot 32). Hoofdstuk 3 stelt het interne meldkanaal in en regelt de toegang tot het externe meldkanaal (artikelen 33 tot 36). Hoofdstuk 4 bevat gemeenschappelijke bepalingen voor de interne en externe meldingen (artikelen 38 tot 40). Hoofdstuk 5 regelt de verwerking van gegevens (artikelen 41 tot 44). Hoofdstuk 6 strekt tot instelling van een informatiewebsite over de klokkenluidersregeling (artikelen 45 en 46). Hoofdstuk 7 bevat de beschermingsmaatregelen (artikelen 48 tot 50).

2.4. Het aan te nemen decreet treedt in werking op de dag na de bekendmaking van het decreet in het *Belgisch Staatsblad*.

VORMVEREISTEN

3. Het voorontwerp bevat bepalingen die de verwerking van persoonsgegevens regelen.³

Bij de adviesaanvraag is advies nr. 2022/109 gevoegd dat de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) op 30 november 2022 over het voorontwerp heeft uitgebracht.

³ Zie onder meer artikel 15 van het voorontwerp en het ontworpen artikel V.230/14 van de Codex Hoger Onderwijs (artikel 43 van het voorontwerp).

Het staat de Vlaamse overheid vrij een eigen toezichthoudende autoriteit op te richten met de adviesbevoegdheden vervat in artikel 36, lid 4, van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG)⁴.⁵ Artikel 51, lid 3, AVG bepaalt evenwel dat wanneer er in een lidstaat meer dan één toezichthoudende autoriteit is gevestigd, die lidstaat de toezichthoudende autoriteit aanwijst die die autoriteiten in het Europees Comité voor gegevensbescherming moet vertegenwoordigen en de procedure moet vaststellen om ervoor te zorgen dat de andere autoriteiten de regels in verband met het in artikel 63 bedoelde coherentiemechanisme naleven. De VTC voldoet op dit ogenblik niet aan de procedurele vereisten van de AVG, nu die instelling niet als dusdanig werd aangemeld bij de Europese Commissie en er geen procedure werd vastgesteld ter uitvoering van artikel 51, lid 3, AVG.⁶

Zolang daaraan niet is verholpen,⁷ moet de federale Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) overeenkomstig artikel 36, lid 4, van de AVG worden geraadpleegd over alle voorontwerpen van decreet, besluit van de Vlaamse Regering of ministerieel besluit die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens.⁸

De conclusie is dan ook dat het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit alsnog moet worden ingewonnen vooraleer het voorontwerp doorgang kan vinden.

Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het inwinnen van het voornoemde advies nog wijzigingen zou ondergaan,⁹ moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, alsnog aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

BEVOEGDHEID

4.1. Op grond van de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap voor onderwijs (artikel 127 van de Grondwet) is de Vlaamse decreetgever bevoegd om voor het personeel van de onderwijsinstellingen in een klokkenluidersregeling te voorzien.

⁴ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’.

⁵ GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.30.1 tot B.30.10; Zie, voorafgaand aan het voormelde arrest van het Grondwettelijk Hof, adv.RvS 61.267/2/AV van 27 juni 2017 over het voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 3 december 2017, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 106-121.

⁶ GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.30.7 tot B.30.9.

⁷ Hierbij is rekening te houden met de bepalingen van de BWHI die betrekking hebben op de samenwerking tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten en, in voorkomend geval, met de uit die bepalingen en uit het evenredigheidsbeginsel voortvloeiende verplichtingen tot het sluiten van samenwerkingsakkoorden (GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.30.9).

⁸ GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.30.3 en B.30.9.

⁹ Namelijk andere wijzigingen dan diegene waarvan in dit advies melding wordt gemaakt, of wijzigingen die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in dit advies wordt opgemerkt.

De voorwaarde hiervoor is wel dat in essentie de rechtspositie van het personeel van de onderwijsinstellingen wordt geregeld, en niet zozeer de handhaving van de rechtsregels waarvan de inbreuk wordt gemeld. Die handhaving behoort immers tot de bevoegdheid van de overheid tot wier materiële bevoegdheid ook de rechtsregels behoren waarvan de inbreuk wordt gemeld.

De ontworpen regeling is dus in overeenstemming met de bevoegdheidsverdelende regels, indien niet, rechtstreeks of onrechtstreeks de handhaving wordt geregeld van materiële rechtsregels waarvan inbreuken worden gemeld. Een dergelijke regeling kan dan worden toegepast ongeacht of de meldingen van inbreuken betrekking hebben op aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de federale overheid, dan wel van de gemeenschappen of de gewesten behoren.¹⁰

4.2. Het om advies voorgelegde voorontwerp voorziet in een regeling voor de bescherming van klokkenluiders die inbreuken melden die worden begaan door een van de in artikel 3, 7°, van het voorontwerp en het ontworpen artikel V.230/1, 7°, van de Codex Hoger Onderwijs vermelde instellingen. Vastgesteld dient te worden dat de toepassing van het aan te nemen decreet niet beperkt is tot de meldingen van inbreuken in gebieden die tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap behoren. Het ontwerpdecreet is van toepassing op elke inbreuk opgesomd in artikel 4 van het voorontwerp of het ontworpen artikel V.230/2 van de Codex Hoger Onderwijs begaan door een van die instellingen, ongeacht of de meldingen van inbreuken betrekking hebben op aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de federale overheid, dan wel van de gemeenschappen of de gewesten behoren.

De in de ontworpen regeling opgesomde gebieden stemmen overeen met hetgeen wordt bepaald in artikel 2, lid 1, a), i) tot x), b) en c) van richtlijn (EU) 2019/1937.

In de memorie van toelichting wordt dit materieel toepassingsgebied als volgt verantwoord:

“De bescherming van klokkenluiders moet ten minste gelden voor melders van de in artikel 2 van de klokkenluidersrichtlijn vermelde inbreuken. De bijlage bij de klokkenluidersrichtlijn somt de concrete EU-regelgeving op die onder dit toepassingsgebied valt. Het gaat om inbreuken in de volgende gebieden:

- overheidsopdrachten;
- financiële diensten, producten en markten, voorkoming van witwassen van geld en terrorismefinanciering;
- productveiligheid en productconformiteit;
- veiligheid van het vervoer;
- bescherming van het milieu;
- stralingsbescherming en nucleaire veiligheid;
- veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn;
- volksgezondheid;
- consumentenbescherming;
- bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, en beveiliging van netwerk- en informatiesystemen;

¹⁰ Adv.RvS 71.163/VR/3 van 3 juni 2022 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 28 november 2022 ‘betreffende de bescherming van melders van inbreuken op het Unie- of nationale recht vastgesteld binnen een juridische entiteit in de private sector’ (*Parl.St.* Kamer 2022-23, nr. 2912/1) en adv.RvS 71.880/1/V van 2 september 2022 over een voorontwerp dat geleid heeft tot diezelfde wet van 28 november 2022 (*Parl.St.* Kamer 2022-23, nr. 2912/1).

- fraude, waardoor de financiële belangen van de Unie geschaad worden;
- inbreuken in verband met de interne markt, met inbegrip van Inbreuken op het gebied van mededinging en staatssteun.

Het Vlaamse onderwijs is niet door al deze gebieden gevat. De impact van de klokkenluidersbescherming op het Vlaamse onderwijs zal naar verwachting dan ook eerder beperkt zijn en vermoedelijk vooral betrekking hebben op het hoger Onderwijs.

Door het toepassingsgebied beperkt te houden, spreekt de overheid haar vertrouwen en waardering uit over de andere meldpunten en controleorganen die nu al bestaan. (...)”

4.3. Op grond van de voormelde bevoegdheidsgrondslagen vermag de decreetgever, onder voorbehoud van opmerking 4.4, inderdaad in een regeling te voorzien voor de bescherming van klokkenluiders die inbreuken melden, begaan door de bedoelde instellingen, ongeacht of de meldingen van inbreuken betrekking hebben op aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de gemeenschappen of de gewesten, dan wel van de federale overheid behoren. De voorwaarde is wel dat in essentie de bescherming van klokkenluiders bij die instellingen wordt geregeld, en niet zozeer de handhaving van de rechtsregels waarvan de inbreuk wordt gemeld. Die handhaving behoort immers tot de bevoegdheid van de overheid tot wier materiële bevoegdheid ook de rechtsregels behoren waarvan de inbreuk wordt gemeld.

4.4. Uit de ontworpen regeling blijkt dat meldpunten kunnen beslissen om klachten niet in ontvangst te nemen omdat de inbreuk van geringe betekenis zou zijn¹¹, hetgeen een inhoudelijke beoordeling lijkt te impliceren, mogelijk ook in een aangelegenheid waarvoor de Vlaamse Gemeenschap niet bevoegd is. In het licht hiervan gevraagd hoe de opvolging van de meldingen wordt geregeld, antwoordde de gemachtigde:

“Er kan van de meldkanalen niet verwacht worden dat zij inhoudelijk op de hoogte zijn van alle materies waarover een inbreuk gemeld wordt. Het Klokkenluidersdecreet gaat over de bescherming van de melder, niet over de behandeling van de klacht. Vanzelfsprekend kan een meldkanaal bijkomende informatie over een materie inwinnen indien zij dat nodig acht.

In dat geval, zoals in de hele procedure van de behandeling van een melding, moeten de regels van de algemene verordening gegevensbescherming en de geheimhouding van informatie nageleefd worden.”

Hieruit blijkt dat het niet de bedoeling is om de handhaving te regelen van federale rechtsregels waarvan de inbreuk wordt gemeld.

Deze bedoeling dient evenwel duidelijker tot uitdrukking te worden gebracht in artikel 12, § 1, tweede lid, van het voorontwerp en het ontworpen artikel V.230/11, § 1, tweede lid. Aldus moet blijken dat de draagwijdte ervan beperkt is tot de loutere bescherming van de klokkenluiders in kwestie en dat niet, rechtstreeks of onrechtstreeks, de handhaving wordt geregeld van materiële rechtsregels van de federale overheid of de gewesten.¹²

¹¹ Artikel 12, § 1, tweede lid, van het voorontwerp; ontworpen artikel V.230/11, § 1, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs (artikel 39 van het voorontwerp).

¹² In het andere geval moet met de federale overheid en de gewesten immers een samenwerkingsakkoord worden gesloten waarin naast de bescherming van de melders ook de handhaving van de rechtsregels waarop de inbreuken betrekking hebben, wordt geregeld.

Bovendien moet de ontworpen regeling worden aangevuld met een mechanisme om de melding in die gevallen naar een relevant orgaan van een andere overheid te kunnen doorsturen.

Om de volledige omzetting van richtlijn (EU) 2019/1937 te bewerkstelligen, komt het dan immers aan iedere overheid, met inbegrip van de federale overheid en de gewesten, toe om voor de aangelegenheden die tot haar bevoegdheid behoren, die handhaving te regelen.

Onder dat voorbehoud kan de ontworpen regeling worden aanvaard.

5.1. De ontworpen beschermingsmaatregelen gelden ook voor externen die meldingen van inbreuken hebben gedaan, evenals voor facilitatoren en derden die verbonden zijn met melders, alsook voor getuigen.¹³ Het gaat daarbij dus ook om personen die niet noodzakelijkerwijs een band hebben met een van de in artikel 3, 7°, van het voorontwerp en het ontworpen artikel V.230/1, 7°, van de Codex Hoger Onderwijs (artikel 27 van het voorontwerp) vermelde instellingen.

5.2. In het voormelde advies 71.163/VR/3 van 3 juni 2022 heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, omtrent die facilitatoren en externen het volgende opgemerkt:

“3.5.4. Voorts moet worden vastgesteld dat de ontworpen regeling niet alleen voorziet in de bescherming van werknemers, zelfstandigen, aandeelhouders en personen die behoren tot het bestuurlijk, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van een onderneming, met inbegrip van niet bij het dagelijkse bestuur betrokken leden, vrijwilligers en bezoldigde of onbezoldigde stagiairs,¹⁴ waarvan onder voorbehoud van hetgeen hiervoor is opgemerkt zou kunnen worden aangenomen dat de regeling ervan behoort tot het arbeidsrecht, het bedrijfsleven, het handelsrecht of het vennootschapsrecht. Luidens artikel 7, § 4, van het voorontwerp zijn de in hoofdstukken 6 en 7 van dat artikel vervatte beschermingsmaatregelen ter bescherming van melders in voorkomend geval van toepassing op facilitators en derden. In paragraaf 6 van hetzelfde artikel wordt bepaald dat de ontworpen regeling van toepassing is op ‘melders die informatie melden die ze hebben verkregen *buiten een werkgerelateerde context*, indien zij een inbreuk melden op de bepalingen als bedoeld in artikelen 3, §1, 2°, en 5, 1°’ (cursivering toegevoegd).

Opdat de federale overheid zich zou kunnen beroepen op haar bevoegdheid inzake arbeidsrecht, moet er zoals vermeld gewag kunnen worden gemaakt van een arbeidsrelatie. Ofschoon dat niet een regeling uitsluit die betrekking heeft op de wervingsprocedure of andere precontractuele onderhandelingen, of op een beëindigde arbeidsrelatie,¹⁵ lijkt er in hoofde van de facilitator op geen enkele wijze gewag te kunnen worden gemaakt van een arbeidsrelatie.¹⁶ In artikel 8, 10°, van het voorontwerp wordt dat begrip immers gedefinieerd als ‘een natuurlijke persoon die een melder bijstaat in het meldingsproces en wiens bijstand vertrouwelijk moet zijn’. Het loutere gegeven dat een natuurlijke persoon de melder *bijstaat* impliceert echter op geen enkele wijze een arbeidsrelatie, noch met de melder, noch met de juridische entiteit waarmee die melder verbonden is. Vermits in artikel 7, § 6, van het voorontwerp gewag wordt gemaakt van ‘melders die informatie melden die ze hebben

¹³ Artikel 18, § 1, vierde lid, van het voorontwerp; ontworpen artikel V.230/17, § 1, vierde lid, van de Codex Hoger Onderwijs (artikel 48 van het voorontwerp).

¹⁴ Voetnoot 16 van het aangehaalde advies: Artikel 7, § 1, 1° tot 3°, van het voorontwerp.

¹⁵ Voetnoot 17 van het aangehaalde advies: Zie artikel 7, §§ 2 en 3, van het voorontwerp.

¹⁶ Voetnoot 18 van het aangehaalde advies: Wat de in artikel 7, § 4, 2°, van het voorontwerp vermelde derden betreft, lijkt dat probleem zich niet voor te doen aangezien de bescherming die deze bepaling beoogt te bieden enkel ertoe strekt te vermijden dat zij “het slachtoffer kunnen worden van represailles in een *werkgerelateerde context*”.

verkregen *buiten een werkgerelateerde context*’ (cursivering toegevoegd), lijkt er in dat geval ook geen arbeidsrelatie te zijn.

Hetzelfde geldt wat de bevoegdheid van de federale overheid inzake het bedrijfsleven, het handelsrecht en het vennootschapsrecht betreft.”

5.3. Net zoals de federale overheid zich niet op haar bevoegdheid voor het arbeidsrecht kon beroepen om de bescherming te regelen van personen die buiten een werkgerelateerde context vallen, kan de onderwijsdecreetgever geen bescherming bieden voor personen die niet verbonden zijn aan een onderwijsinstelling.

Om de volledige omzetting van richtlijn (EU) 2019/1937 te bewerkstelligen en om de wederzijdse bescherming van voormelde externen, facilitatoren en derden te verzekeren die niet vallen onder de eigen bevoegdheid van de overheid die personele jurisdictie heeft over de melder¹⁷, verdient het dan ook aanbeveling om hiervoor een samenwerkingsakkoord te sluiten. Daarbij kunnen de verschillende overheden afspreken om wederzijds de externen, facilitatoren en derden te beschermen die onder hun personele jurisdictie vallen, ook al is de melding gebeurd bij een meldkanaal van een andere bevoegde overheid.

6. De federale overheid is op basis van haar residuaire bevoegdheden bevoegd voor de algemene regels inzake contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid. Voor artikel 18, §§ 4 en 5, van het voorontwerp en het ontworpen artikel V.230/17, §§ 4 en 5, van de Codex Hoger Onderwijs (artikel 48 van het voorontwerp), zal dan ook moeten worden aangetoond dat aan de voorwaarden voor de uitoefening van de impliciete bevoegdheden voldaan is.

Enkel indien voldaan is aan de voorwaarden voor de toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ kan de decreetgever bevoegd worden geacht om de in voormelde ontworpen bepalingen opgenomen regels inzake aansprakelijkheid aan te nemen. Het verdient aanbeveling om in dat geval in de memorie van toelichting aan te tonen dat aan deze voorwaarden is voldaan.

ALGEMENE OPMERKINGEN

A. De overeenstemming met richtlijn (EU) 2019/1937

7. Het voorontwerp vormt op sommige punten slechts een onvolledige omzetting van de richtlijn.

Zo moet het voorontwerp voor het niet-hoger onderwijs worden aangevuld met een bepaling die de wetsevaluatie organiseert, ter omzetting van artikel 14 van de richtlijn.¹⁸

¹⁷ Deze externen, facilitatoren en derden zullen dus bescherming moeten verkrijgen via de regeling van een andere overheid.

¹⁸ Voor het hoger onderwijs is dat wel geregeld via het ontworpen artikel IV.104, vierde lid, van de Codex Hoger Onderwijs (artikel 24, 2°, van het voorontwerp).

Uit de omzettingstabel blijkt eveneens dat de stellers van het voorontwerp de door artikel 20, lid 1, c), van de richtlijn vereiste rechtshulp, juridisch advies en andere rechtsbijstand als een federale aangelegenheid beschouwen. Daar kan slechts mee worden ingestemd voor zover het gaat om rechtshulp via de federale justitie. Niets belet de Vlaamse overheid echter om zelf juridisch advies en rechtsbijstand te verstrekken aan personeelsleden die onder haar bevoegdheid vallen, hetgeen immers een aspect uitmaakt van de voordelen die het aan die personeelsleden kan – en in dit geval, gelet op de richtlijn, moet – toekennen.

8. Luidens artikel 5 van het voorontwerp is de ontworpen regeling onder meer niet van toepassing op het melden van informatie waarvan de bekendmaking niet is toegestaan om reden van de bescherming van het medisch beroepsgeheim en de bescherming van het beroepsgeheim (artikel 5, 3° en 4°). Nog los van de vaststelling dat ‘medisch beroepsgeheim’ reeds valt onder de term ‘beroepsgeheim’, rijst de vraag naar de overeenstemming met artikel 3, lid 3, b), van richtlijn (EU) 2019/1937 dat in een uitzondering voorziet wat betreft “de bescherming van het beroepsgeheim van advocaten en van het medisch beroepsgeheim”.

9.1. Gevraagd om te verduidelijken welke bepaling van de richtlijn wordt omgezet bij artikel 16 en het ontworpen artikel V.230/15 van de Codex (artikel 44) – en waarom de ontworpen regeling beperkt is tot instellingen en geen betrekking heeft op natuurlijke personen, antwoordde de gemachtigde:

“Bij de artikelen 16 en V.230/15 van het decreet wordt artikel 16, vierde lid, van de klokkenluidersrichtlijn omgezet. Als er in deze artikelen sprake is van ‘meldkanalen’ slaat dit zowel op het meldkanaal als instelling als op de personen die deel uitmaken van het meldkanaal. Ook in andere artikelen zoals artikel 15, § 6 en V.230/14, § 6 wordt in een dergelijke algemene zin het begrip ‘meldkanalen’ gebruikt.”

9.2. Artikel 16 van de richtlijn luidt echter als volgt:

“Geheimhoudingsplicht

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de identiteit van de melder niet zonder zijn uitdrukkelijke toestemming bekend wordt gemaakt aan anderen dan de gemachtigde personeelsleden die bevoegd zijn voor de ontvangst of de opvolging van meldingen. Dit geldt tevens voor alle andere informatie aan de hand waarvan direct of indirect de identiteit van de melder kan worden achterhaald.

2. In afwijking van lid 1 mag de identiteit van de melder en enige andere informatie bedoeld in lid 1 uitsluitend worden bekendgemaakt indien het gaat om een noodzakelijke en evenredige verplichting krachtens het Unie- of het nationale recht in het kader van onderzoek door nationale autoriteiten of gerechtelijke procedures, mede ter waarborging van de rechten van verdediging van de betrokkene.

3. Voor bekendmakingen op grond van de in lid 2 bedoelde afwijking gelden passende waarborgen volgens de toepasselijke Unie- en nationale voorschriften. Meer bepaald worden melders, voordat hun identiteit wordt bekendgemaakt, daarvan in kennis gesteld, tenzij die informatie de gerelateerde onderzoeken of gerechtelijke procedures in gevaar zou brengen. De bevoegde autoriteit stuurt de melders een schriftelijke toelichting over de redenen voor de bekendmaking van de vertrouwelijke gegevens toe.

4. De lidstaten zorgen ervoor dat bevoegde autoriteiten die informatie over inbreuken met bedrijfsgeheimen ontvangen, die bedrijfsgeheimen niet gebruiken of

bekendmaken voor andere doeleinden dan hetgeen noodzakelijk is voor een gedegen opvolging.”

9.3. De ontworpen regeling zoals vervat in artikel 16 van het voorontwerp en het ontworpen artikel V.230/15 van de Codex (artikel 44) is dus van een andere orde dan wat artikel 16, lid 4, van de richtlijn beoogt. Zoals de ontworpen bepalingen zijn geformuleerd, gaat het immers niet zozeer om de bescherming van bedrijfsgeheimen, maar om een bescherming van de reputatie van de betrokken instellingen, doordat de meldkanalen geen enkel feit dat het economische, financiële of commerciële belang van de instelling kan schaden, mogen bekendmaken.

Deze discrepantie dient te worden verholpen waarbij de tekst van de ontworpen bepalingen meer in overeenstemming dient te worden gebracht met de tekst van artikel 16, lid 4, van richtlijn (EU) 2019/1937.

B. Het toepassingsgebied van de ontworpen regeling

10.1. Zoals hoger reeds werd opgemerkt, is de ontworpen regeling van toepassing op elke inbreuk die een instelling begaat en die wordt opgesomd in artikel 4 van het voorontwerp of het ontworpen artikel V.230/2 van de Codex Hoger Onderwijs (artikel 29 van het voorontwerp), welke lijst van gebieden overeenstemt met hetgeen wordt bepaald in artikel 2, lid 1, a), i) tot x), b) en c), van richtlijn (EU) 2019/1937.

In het voorontwerp wordt in algemene bewoordingen gewag gemaakt van inbreuken die betrekking hebben op de in de punten 1°, a) tot j), vermelde gebieden. Daardoor vallen niet alleen meldingen die betrekking hebben op inbreuken op wets- of reglementaire bepalingen genomen ter uitvoering van Europese verordeningen of ter omzetting van de in de bijlage bij richtlijn (EU) 2019/1937 vermelde richtlijnen onder het toepassingsgebied van de ontworpen regeling, maar tevens meldingen die betrekking hebben op inbreuken op andere bepalingen in die gebieden, die niet strekken tot uitvoering van verordeningen of tot omzetting van de voormelde richtlijnen, zodat op die wijze het toepassingsgebied van de ontworpen regeling ruimer is dan de omzetting van richtlijn (EU) 2019/1937 vereist.

Nagegaan dient te worden of dit in overeenstemming is met de bedoeling van de stellers van het voorontwerp.

10.2. De gemachtigde heeft voorts bevestigd dat geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om met toepassing van artikel 2, lid 2, van richtlijn (EU) 2019/1937 het materiële toepassingsgebied uit te breiden. Daarbij moet worden opgemerkt dat de federale overheid wel van die mogelijkheid gebruik heeft gemaakt voor de private sector, wat betreft fiscale en sociale fraude.¹⁹ Dat heeft echter tot gevolg dat afhankelijk van de aard van de gemelde inbreuk melders al dan niet beschermd zullen worden.

¹⁹ Artikel 2, 1°, k) en l), van de wet van 28 november 2022.

10.3. In advies 71.880/1/V van 2 september 2022 merkte de Raad van State, afdeling Wetgeving, inzake het toepassingsgebied van de betrokken klokkenluidersregeling het volgende op:

“5.3. Bij het bepalen van het toepassingsgebied van de ontworpen regeling vermag de wetgever er rekening mee te houden dat in bepaalde rechtsgebieden de melding van inbreuken door klokkenluiders een belangrijk instrument is om de handhaving van rechtsregels te verzekeren, hetzij omdat die gebieden, meer dan andere, fraudegevoelig zijn, hetzij omdat het in die gebieden moeilijker is dan in andere om inbreuken vast te kunnen stellen wanneer geen beroep kan worden gedaan op klokkenluiders die van de ontworpen regeling genieten.

Bovendien mag de wetgever ook een afweging maken tussen, enerzijds, de baten die uit de ontworpen regeling voortvloeien in termen van een verbeterde handhaving van regelgeving en, anderzijds, de lasten die de ontworpen regeling met zich brengt, zowel voor de juridische entiteiten in de private sector, die verplicht worden om interne meldingskanalen op te zetten, als voor de door de Koning aan te wijzen bevoegde autoriteiten, die onafhankelijke en autonome externe meldingskanalen moeten opzetten. Bij het maken van die afweging kan overigens rekening worden gehouden met hetgeen hiervoor werd opgemerkt over het (verhoogde) belang van de melding door klokkenluiders in bepaalde rechtsgebieden: in gebieden die bijzonder fraudegevoelig zijn, of waarin de vaststelling van inbreuken zonder een beroep te kunnen doen op klokkenluiders moeilijker is, zullen de baten hoger zijn, en dus makkelijker opwegen tegen de lasten die uit de ontworpen regeling voortvloeien, dan in andere rechtsgebieden.

5.4. Het voorgaande neemt niet weg dat moet worden nagegaan of het verschil in behandeling dat uit de ontworpen regeling voortvloeit, evenredig is met het door de wetgever nagestreefde doel. Bij die evenredigheidsstoets moet er rekening mee worden gehouden dat de bescherming die aan klokkenluiders wordt gegeven, er niet alleen toe strekt de handhaving te versterken van de rechtsregels waarvan inbreuken worden gemeld. Zoals in de memorie van toelichting wordt erkend, wordt met die bescherming ook in hoofde van de klokkenluider een grondrecht gewaarborgd, namelijk het recht op vrije meningsuiting:

‘Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft het verschijnsel klokkenluiden behandeld vanuit het perspectief van het recht op vrijheid van meningsuiting, dat is vastgelegd in artikel 10 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (hierna ‘EVRM’). Het recht op vrijheid van meningsuiting, dat zowel de inhoud van de informatie, ideeën en meningen als de wijze waarop deze worden verspreid beschermt, omvat in feite het recht om misstanden te melden.’

5.5. Het recht op vrije meningsuiting impliceert niet dat in alle rechtsgebieden in een beschermingsmechanisme moet worden voorzien zoals datgene dat uit de ontworpen regeling voortvloeit. Evenwel moet erop worden toegezien dat in de gebieden waarin de ontworpen regeling niet van toepassing is, en klokkenluiders derhalve niet de bescherming genieten die uit die regeling voortvloeit, zij voldoende beschermd zijn opdat zou zijn voldaan aan de vereisten die uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens voortvloeien. Indien dat niet het geval zou zijn, zou het verschil in behandeling dat uit het beperkte toepassingsgebied van de ontworpen regeling voortvloeit, niet evenredig zijn met het door de wetgever nagestreefde doel en derhalve niet bestaanbaar zijn met het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet discriminatie.

Zo vloeit, bijvoorbeeld, uit het arrest *Heinisch* van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens voort dat het ontslag om dringende redenen van een werknemer die een strafklacht heeft ingediend tegen zijn werkgever in bepaalde omstandigheden een

schending inhoudt van artikel 10 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.²⁰ Uit de in de memorie van toelichting aangehaalde rechtspraak van, onder meer, het arbeidshof van Luik en van het arbeidshof van Brussel blijkt evenwel dat een ontslag van een werknemer omdat die bepaalde onregelmatigheden heeft aangeklaagd, als onrechtmatig kan worden beschouwd,²¹ waarbij die rechtscollages rekening houden met de voormelde rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.²² Gelet hierop kan worden aangenomen dat buiten de in artikel 2, 1°, van het voorontwerp vermelde gebieden een werknemer in de private sector die onregelmatigheden zou melden, voldoende beschermd is tegen een ontslag om dringende redenen, zodat zijn recht op vrije meningsuiting wat dat punt betreft voldoende is gewaarborgd.

De stellers van het voorontwerp zullen zich er echter moeten van vergewissen of er geen gevallen zijn buiten de in artikel 2, 1°, van het ontwerp vermelde gebieden waar het ontbreken van enige bescherming van klokkenluiders kan resulteren in de schending van hun recht op vrije meningsuiting omdat niet zou zijn voldaan aan de vereisten die uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens voortvloeien. In dat geval zou het toepassingsgebied van de ontworpen regeling, eventueel met de nodige aanpassingen, moeten worden uitgebreid tot die gevallen.”²³

De hiervoor aangehaalde opmerkingen uit het advies 71.880/1/V gelden ook voor het voorliggende voorontwerp.²⁴

C. Bescherming van anonieme melders

11.1. De artikelen 18, § 1, derde lid, van het voorontwerp en het ontworpen artikel V.230/17, § 1, derde lid, van de Codex Hoger Onderwijs (artikel 48 van het voorontwerp) bepalen dat indien de anonieme melder na een tijd alsnog geïdentificeerd wordt, deze wordt beschouwd alsof de identiteit initieel gekend was²⁵ en dat de melder bijgevolg met terugwerkende kracht de bescherming geniet zoals opgenomen in dit decreet.

Aldus wordt beoogd tevens bescherming te bieden aan melders die aanvankelijk anoniem waren, zodat ze ook beschermd zullen worden voor represailles die hebben plaatsgevonden vóór ze als melder werden geïdentificeerd.

²⁰ Voetnoot 16 van het aangehaalde advies: EHRM 21 juli 2011, *Heinisch t. Duitsland*, § 93. Vereist is dat de informatie die openbaar wordt gemaakt van algemeen belang is en dat door de melder wordt nagegaan dat ze accuraat en betrouwbaar is, dat voor zover als mogelijk in eerste instantie gebruik wordt gemaakt van interne procedures om de feiten aan te klagen, dat de melder te goeder trouw handelt en dat rekening wordt gehouden met het nadeel dat de werkgever ondervindt.

²¹ Voetnoot 17 van het aangehaalde advies: Arbeidshof Luik 26 november 2012, Soc.Kron. 2013, 209-212; Arbeidshof Brussel 25 april 2018, JTT 2019, 11-15.

²² Voetnoot 18 van het aangehaalde advies: Arbeidshof Brussel 3 december 2012, JTT 2013, 159-161.

²³ Adv.RvS 71.880/1/V van 2 september 2022 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 28 november 2022, opmerkingen 5.3 tot 5.5 (*Parl.St.* Kamer 2022-23, nr. 2912/1).

²⁴ Zie aangaande het recht op vrije meningsuiting van klokkenluiders ook EHRM (grote kamer) 14 februari 2023, *Halet c. Luxembourg*.

²⁵ Dit in het licht van de in artikel 18, § 1, tweede lid, 3°, van het voorontwerp en het ontworpen artikel V.230/17, § 1, tweede lid, 3°, van de Codex Hoger Onderwijs gestelde voorwaarde aangaande de identiteit van de melder.

11.2. Gevraagd om de draagwijdte van die bepalingen te verduidelijken, en aan te geven waarom niet kan worden volstaan met de regeling vervat in artikel 18, § 3, van het voorontwerp en het ontworpen artikel V.230/17, § 3, van de Codex Hoger Onderwijs, die een weerlegbaar vermoeden invoert van represailles, waarop elke melder kan terugvallen, antwoordde de gemachtigde:

“De door de Raad van State vermelde artikelen 18, §3 en V.230/17, §3 van het decreet bieden een sterke bescherming tegen represailles die tegen een klokkenluider, facilitator of derde genomen worden. De decreetgever wil echter een sterk signaal geven dat ook als men anoniem een inbreuk meldt en nadien de identiteit alsnog bekend raakt, men alsnog van de bescherming als klokkenluider kan genieten.”

11.3. Artikel 6, lid 3, van richtlijn (EU) 2019/1937 luidt als volgt:

“3. Personen die anoniem informatie over inbreuken hebben gemeld of openbaar gemaakt maar later zijn geïdentificeerd en het slachtoffer worden van represailles, komen niettemin in aanmerking voor de bescherming op grond van hoofdstuk VI, op voorwaarde dat zij aan de in lid 1 gestelde voorwaarden voldoen.”

De vermelding van de zinsnede “met terugwerkende kracht” is overbodig en schept dan ookodeloos verwarring. Het verdient aanbeveling om de tekst van de artikelen 18, § 1, derde lid, van het voorontwerp en het ontworpen artikel V.230/17, § 1, derde lid, van de Codex Hoger Onderwijs nauwer te laten aansluiten bij de hiervoor aangehaalde tekst van artikel 6, lid 3, van richtlijn (EU) 2019/1937, waarbij enerzijds uitdrukkelijk wordt verwezen naar het vereiste van het voldaan zijn aan de in het tweede lid, 1° en 2°, vermelde voorwaarden en anderzijds de zinsnede “met terugwerkende kracht” wordt geschrapt.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikel 2

12. Aangezien het voorontwerp strekt tot de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2019/1937 dient dit in artikel 2 van het voorontwerp te worden gepreciseerd.

Artikel 3

13. Zoals bevestigd door de gemachtigde, wordt met de opsomming van de personeelsleden in de definitie van het begrip “personeelslid” in artikel 3, 12°, van het voorontwerp beoogd om exhaustief alle personeelsleden die *ratione personae* onder het aan te nemen decreet vallen te vatten.

In artikel 3, 12°, a), van het voorontwerp wordt echter verwezen naar een punt e), dat verder niet terugkomt. Hierover ondervraagd, bevestigde de gemachtigde dat het om een vergissing gaat, en dat de woorden “en dat geen personeelslid als vermeld in punt e) is” dus kunnen worden weggelaten.

In de ontworpen definitie kan evenwel niet zonder meer worden verwezen naar alle personen die onder de arbeidsovereenkomstenwet vallen. Er dient melding te worden gemaakt van een ander verband met een instelling opdat de ontworpen regeling als een regeling inzake onderwijs zou kunnen worden beschouwd die behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse decreetgever.

De definitie van het begrip “personeelslid” dient dan ook aan een nieuw onderzoek te worden onderworpen.

Artikelen 18 en 48

14. Naar luid van artikel 18, § 1, tweede lid, van het voorontwerp en het ontworpen artikel V.230/17, § 1, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs (artikel 48 van het voorontwerp) is het verbod om bepaalde maatregelen te nemen als vergelding voor een melding of een openbaarmaking “alleen van toepassing ten aanzien van melders in al de volgende gevallen”.

De laatstvermelde woorden doen uitschijnen dat de in de punten 1° en 2° van die bepaling vermelde vereisten niet cumulatief zijn, en met name dat niet vereist zou zijn dat de melders gegronde redenen hadden om te geloven dat de gemelde informatie op het moment van de melding juist was. Uit artikel 6, lid 1, van richtlijn (EU) 2019/1937 vloeit evenwel voort dat, opdat een melder in aanmerking zou komen voor de bescherming van klokkenluiders waarin die richtlijn voorziet, aan beide voorwaarden moet voldaan zijn.

Bijgevolg dienen artikel 18, § 1, tweede lid, van het voorontwerp en het ontworpen artikel V.230/17, § 1, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs als volgt te luiden:

“Het verbod, vermeld in het eerste lid, is van toepassing ten aanzien van melders indien:
(...)”.

Artikelen 19 en 49

15.1. Naar luid van artikel 19 van het voorontwerp en het ontworpen artikel V.230/18 van de Codex Hoger Onderwijs (artikel 49 van het voorontwerp) worden de volgende personen bestraft met een administratieve of tuchtrechtelijke sanctie:

- 1° personen die een melding belemmeren of proberen te belemmeren;
- 2° personen die de geheimhouding van de identiteit van melders schenden;
- 3° personen die bewust onjuiste informatie hebben gemeld of openbaar gemaakt.

Deze bepaling beoogt omzetting te verlenen aan artikel 23 van richtlijn (EU) 2019/1937.

15.2. Uit de ontworpen bepalingen blijkt op voldoende wijze welke gedragingen tot dergelijke sancties aanleiding kunnen geven, evenals wat de aard van de te nemen sancties zijn.

Er wordt echter niet bepaald tot welke precieze administratieve en tuchtrechtelijke sancties het (proberen te) belemmeren van een melding, de schending van de geheimhouding van de identiteit van een melder of de melding van bewust onjuiste informatie aanleiding kan geven, hetzij via een autonome regeling, hetzij ingevolge het toepasselijk verklaren van andere bepalingen.

Evenmin wordt dienaangaande in een delegatie aan de Vlaamse Regering voorzien. Ofschoon die sancties een straf kunnen uitmaken in de zin van de artikelen 6 en 7 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, betekent dit niet dat het om straffen gaat in de zin van de artikelen 12 en 14 van de Grondwet.²⁶ Bijgevolg kan worden aanvaard dat de decreetgever het in belangrijke mate aan de Vlaamse Regering overlaat om de precieze administratieve en tuchtrechtelijke sancties te bepalen waartoe een overtreding van het verbod op vergeldingsmaatregelen, het (proberen te) belemmeren van een melding, de schending van de geheimhouding van de identiteit van een melder of de melding van bewust onjuiste informatie aanleiding kan geven.

Wel geeft de Raad van State wat dat betreft ter overweging om, teneinde de appreciatiemarge te beperken waarover de Vlaamse Regering beschikt, op inhoudelijke wijze te omschrijven welke administratieve en tuchtrechtelijke sancties in de ontworpen bepalingen worden bedoeld, bijvoorbeeld door, voor zover de decreetgever administratieve geldboeten voor ogen heeft, in een minimum- en een maximumbedrag te voorzien. Ten slotte zal bij het vaststellen van die administratieve en tuchtrechtelijke sancties door de Vlaamse Regering erop moeten worden toegezien dat die sancties voldoende precies worden omschreven ten einde te voldoen aan de vereiste van de voorzienbaarheid van de straf, vervat in artikel 7.1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.²⁷

Artikel 51

16. Gelet op de laattijdige omzetting, kan met de inwerkingtreding van de regeling niet worden getalmd. Niettemin moeten de stellers van het voorontwerp er zich van vergewissen dat het aan te nemen decreet, dat van de instellingen toch een zekere praktische organisatie vergt, ook werkelijk kan worden toegepast vanaf de voorgenomen datum van inwerkingtreding, namelijk op de eerste dag na bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

²⁶ GwH 23 april 2015, nr. 44/2015, B.17.2; GwH 11 juni 2015, nr. 86/2015, B.13; GwH 22 oktober 2015, nr. 147/2015, B.5; GwH 8 mei 2019, nr. 60/2019, B.4 en 5; GwH 1 juli 2021, nr. 98/2021, B.4.3.

²⁷ Zie dienaangaande GwH 18 februari 2016, nr. 25/2016, B.18.1 en B.18.2.

ADVIES VAN DE GEGEVENSBECHERMINGS AUTORITEIT

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Standaardadvies 65/2023 van 24 maart 2023

Betreft: Standaardadvies betreffende de redactie van normatieve teksten

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit"),
aanwezig: de dames Cédrine Morlière, Nathalie Raghenon en Griet Verhenneman, en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op artikel 25, lid 3, WOG volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Brengt op 24 maart 2023 het volgend standaardadvies uit.

I. TOEPASSINGSGEBIED EN CONTEXT VAN DIT ADVIES

1. Gezien het uitzonderlijk grote aantal adviesaanvragen dat momenteel bij de Autoriteit wordt ingediend en bij gebrek aan voldoende personele middelen, is de Autoriteit niet in staat om alle adviesaanvragen die zij ontvangt, te behandelen. Wanneer de aanvrager niet aangeeft dat het voorgelegde ontwerp aanleiding kan geven tot hoge risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, en wanneer uit zijn antwoorden in het formulier ook niet kan worden afgeleid dat dergelijke risico's aanwezig zijn, kan de Autoriteit beslissen om te verwijzen naar voorliggend standaardadvies betreffende de redactie van normatieve teksten¹.
2. In dit algemene advies wordt gewezen op de belangrijkste eisen waaraan elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt, moet voldoen. Het blijft dus geldig bij elke redactie van normatieve teksten. Het is de verantwoordelijkheid van de auteur van een ontwerpnorm om ervoor te zorgen dat deze daadwerkelijk voldoet aan de kwaliteitseisen van een wet, opgelegd op grond van de AVG en gelezen in samenhang met de Grondwet, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (hierna "het EVRM").

II. REDACTIE VAN NORMATIEVE TEKSTEN EN GEGEVENSBESCHERMING

A. Wat betreft de vereiste van noodzakelijkheid en evenredigheid van de gegevensverwerkingen die door het ontwerp worden geregeld

3. De Autoriteit herinnert eraan dat elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging vormt in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het recht op bescherming van persoonsgegevens van de betrokkenen. Een dergelijke inmenging is enkel toelaatbaar als zij noodzakelijk is en evenredig met het nagestreefde gerechtvaardigde doel.
4. Ter herinnering: de verwerking van persoonsgegevens wordt als noodzakelijk beschouwd als zij de minst ingrijpende maatregel vormt om het ermee nagestreefde gerechtvaardigde doel te

¹ De Autoriteit dient strategische keuzes te maken, rekening houdend met de nieuwe taken die haar krachtens de AVG zijn opgelegd, de middelen waarover zij beschikt en de beginselen die in de AVG zijn vervat (zoals het beginsel van de risico-gebaseerde benadering en het beginsel van de 'verantwoordingsplicht'). Daarom onderzoekt zij de adviesaanvragen die haar op grond van artikel 23 van de WOG en/of artikel 36, lid 4, van de AVG worden voorgelegd eerst uitsluitend op basis van het formulier.

Alleen in gevallen waarin de antwoorden in het formulier ernstige aanwijzingen bevatten dat het ontwerp van normatieve tekst een hoog risico inhoudt, gaat de Autoriteit over tot een systematische analyse van het ontwerp van normatieve tekst zelf en brengt zij een concreet advies uit.

In de andere gevallen en gezien de toevloed aan dossiers, gaat de Autoriteit niet over tot een analyse van de tekst van het ontwerp van normatieve tekst en geeft zij voorliggende algemene richtlijnen. Het is aan de aanvrager om er in de praktijk voor te zorgen dat het ontwerp dat hij redigeert, daadwerkelijk voldoet aan de kwaliteitsvereisten van de wet die door de AVG, de Grondwet, het Handvest van de grondrechten en het EVRM, worden opgelegd.

- bereiken. De auteur van een normatieve tekst moet daarom nagaan of er geen andere maatregelen zijn die minder ingrijpend zijn voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, en waarmee het nagestreefde doel kan worden bereikt. De beoogde gegevensverwerking moet dus toelaten het nagestreefde doel te bereiken (criterium van doeltreffendheid), maar moet tevens de maatregel zijn die het minst ingrijpt in de rechten en vrijheden van de betrokkenen (criterium van noodzakelijkheid in strikte zin). Concreet betekent dit dat als het mogelijk is het beoogde doel te bereiken met een maatregel die minder ingrijpt in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer of het recht op bescherming van persoonsgegevens, de oorspronkelijk beoogde gegevensverwerking niet ingevoerd mag worden.
5. Wanneer de noodzaak van de verwerking van persoonsgegevens vaststaat, moet de auteur van de normatieve tekst er zich nog van vergewissen dat de verwerking evenredig is (in strikte zin) met het beoogde doel, d.w.z. dat er een juist evenwicht moet worden gevonden tussen de verschillende belangen die op het spel staan en de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Met andere woorden, er moet een evenwicht zijn tussen de inmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en op bescherming van persoonsgegevens, en het doel dat met die verwerking wordt beoogt en dat daadwerkelijk kan worden bereikt. De voordelen die voortvloeien uit de gegevensverwerking in kwestie moeten dus opwegen tegen de nadelen ervan voor de betrokkenen (criterium van evenredigheid in strikte zin).
6. De Autoriteit vestigt de aandacht van de auteurs van normatieve teksten op de verplichting ervoor te zorgen dat de verwerkingen van persoonsgegevens die door het ontwerp worden geregeld of in uitvoering daarvan zullen worden geregeld, werkelijk noodzakelijk zijn en evenredig met het nagestreefde doel.

B. Wat betreft de vereiste van voorzienbaarheid van de verwerking van persoonsgegevens

7. Verder herinnert de Autoriteit eraan dat elke verwerking van persoonsgegevens een rechtsgrond of een rechtmatigheidsgrond moet hebben, zoals bepaald in artikel 6, lid 1, van de AVG. Gegevensverwerkingen die bij een normatieve maatregel zijn ingevoerd, zijn bijna altijd gebaseerd op artikel 6, lid 1, punt c) of e), van de AVG².

²Artikel 6, lid 1, van de AVG: "De verwerking is alleen rechtmatig indien en voor zover aan ten minste een van de onderstaande voorwaarden is voldaan: (...)

c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust; (...)

e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen; (...)"

8. Krachtens artikel 22 van de Grondwet, artikel 8 van het EVRM en artikel 6, lid 3, van de AVG, moet voor dergelijke verwerkingen duidelijke en nauwkeurige regelgeving gelden, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn³. Met andere woorden, de regelgeving die de gegevensverwerking regelt of waarvan de toepassing een gegevensverwerking met zich meebrengt, moet voldoen aan de vereisten van voorzienbaarheid en nauwkeurigheid, zodat bij lezing ervan, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden verricht en onder welke omstandigheden deze verwerkingen zijn toegestaan.
9. Dit betekent echter niet dat voor elke gegevensverwerking een *specifieke* norm moet gelden die uitdrukkelijk alle gegevensbeschermingskwesties in de betrokken context regelt. In bepaalde gevallen kan de voorzienbaarheid van een verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang immers worden gewaarborgd door de norm die deze taak toekent aan de verwerkingsverantwoordelijke, en de AVG (in voorkomend geval gelezen in combinatie met andere normen die eveneens van toepassing zijn).
10. De vraag rijst dan wanneer en in welke mate een *specifiek* normatief kader noodzakelijk is. Aangezien er geen absolute regel of mathematische formule is om met zekerheid te bepalen wanneer een specifieke norm nodig is om een verwerking van persoonsgegevens te regelen die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang, en om de voorzienbaarheid ervan te waarborgen, geeft de Autoriteit hieronder richtsnoeren.
11. Artikel 6, lid 2, van de AVG bepaalt: *"De lidstaten kunnen specifiekere bepalingen handhaven of invoeren ter aanpassing van de manier waarop de regels van deze verordening met betrekking tot de verwerking met het oog op de naleving van lid 1, punten c) en e), worden toegepast; hiertoe kunnen zij een nadere omschrijving geven van specifieke voorschriften voor de verwerking en andere maatregelen om een rechtmatige en behoorlijke verwerking te waarborgen, ook voor andere specifieke verwerkingssituaties als bedoeld in hoofdstuk IX."*
12. Overweging 10 van de AVG, die betrekking heeft op artikel 6, lid 2, van de AVG, bepaalt: *"In samenhang met de algemene en horizontale wetgeving inzake gegevensbescherming ter uitvoering van Richtlijn 95/46/EG beschikken de lidstaten over verscheidene sectorgebonden wetten op gebieden waar behoefte is aan meer specifieke bepalingen. Deze verordening biedt de lidstaten ook ruimte om eigen regels voor de toepassing vast te stellen, onder meer wat de verwerking van bijzondere persoonsgegevenscategorieën ("gevoelige gegevens") betreft. In zoverre staat deze verordening niet in de weg aan lidstatelijk recht waarin specifieke situaties op het gebied van gegevensverwerking nader worden omschreven, meer bepaald door nauwkeuriger*

³ Zie ook overweging 41 van de AVG.

*te bepalen in welke gevallen verwerking van persoonsgegevens rechtmatig geschied".
(onderstreept door de Autoriteit)*

13. Bovendien verwijst de AVG ook meermaals naar het nationale recht, hetzij om een specifiek kader voor bepaalde verwerkingen van persoonsgegevens te eisen, hetzij om het treffen van passende en specifieke maatregelen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkenen, op te leggen.⁴
14. De Autoriteit stelt met name drie situaties vast waarin een nationale norm de verwerking van persoonsgegevens specifiek moet regelen:
- wanneer het nodig is de voorzienbaarheid van een verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een publieke taak, beter te waarborgen dan door louter te verwijzen naar de formulering van de norm waarbij de publieke taak wordt toegekend, en specifieke waarborgen moeten worden geboden om de rechten en vrijheden van de betrokkenen te beschermen;
 - wanneer het noodzakelijk is het bindende karakter van een wettelijke verplichting tot verwerking van persoonsgegevens te verzekeren (artikel 6, lid 1, punt c), van de AVG). In dat verband wijst de Autoriteit erop dat de norm die de wettelijke verplichting oplegt, enerzijds het concrete doel moet specificeren waarvoor de verplichte gegevensverwerking moet worden uitgevoerd, en anderzijds duidelijk en nauwkeurig moet zijn, zodat de verwerkingsverantwoordelijke in principe geen beoordelingsmarge heeft met betrekking tot de manier waarop de verwerking van persoonsgegevens die nodig is om aan zijn wettelijke verplichting te voldoen, wordt uitgevoerd⁵.
 - wanneer de AVG of de WVG de vaststelling van een dergelijke specifieke norm voor de verwerking van persoonsgegevens oplegt, om bijvoorbeeld te voorzien in specifieke beschermingsmaatregelen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen⁶.

⁴ Dat is bijvoorbeeld het geval voor verwerkingen betreffende bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG (gegevens over ras, gegevens over de gezondheid,...) die nodig zijn voor de uitvoering van de verplichtingen van verwerkingsverantwoordelijken op het gebied van arbeidsrecht, of voor verwerkingen betreffende deze gegevens die nodig zijn om redenen van zwaarwegend algemeen belang.

⁵ Groep Artikel 29, advies 06/2014 van over het begrip "gerechtvaardigd belang van de voor de verwerking verantwoordelijke" in artikel 7 van Richtlijn 95/46/EG, blz. 22. De Autoriteit herinnert eraan dat, ondanks een dergelijk gebrek aan beoordelingsmarge, het hoe dan ook aan de verwerkingsverantwoordelijke is om ervoor te zorgen dat de betrokken verwerking in overeenstemming is met de verplichting in kwestie en met de AVG.

⁶ Wanneer bijvoorbeeld een verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG of artikel 10 van de AVG via normatieve weg moet worden geregeld, en in dat verband in passende en specifieke maatregelen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkenen (artikel 9, lid 2, punt g), van de AVG, artikel 10 van de WVG) moet worden voorzien, of wanneer het recht van het publiek op toegang tot officiële documenten en het recht op bescherming van persoonsgegevens met elkaar in overeenstemming moeten worden gebracht (artikel 86 van de AVG)...

15. In deze context, ook al vormt elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en op bescherming van persoonsgegevens, toch moet niet elke verwerking (en dus elke inmenging in het recht op privacy) noodzakelijkerwijs specifiek geregeld worden door een norm van nationaal recht, bijvoorbeeld door een *specifiek* hoofdstuk dat aan de verwerking van persoonsgegevens is gewijd. Voor gegevensverwerkingen die noodzakelijk zijn voor de vervulling van een taak van algemeen belang, merkt de Autoriteit op dat, voor zover de publieke taken (waarvoor de verwerking van persoonsgegevens nodig is) door de wetgever op zodanige wijze zijn omschreven en afgebakend dat de doeleinden van deze verwerkingen als welbepaald en uitdrukkelijk kunnen worden beschouwd en men zich niet in een van de hierboven beschreven situaties bevindt, het niet systematisch nodig is een specifiek kader voor *deze* gegevensverwerkingen te bieden. Onder deze voorwaarde kan de AVG immers in bepaalde gevallen volstaan om de genoemde gegevensverwerkingen te regelen, met name wanneer er geen specifiek risico voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bestaat.
16. De Autoriteit verzoekt de auteur van de normatieve tekst derhalve om ervoor te zorgen dat zijn ontwerp voldoet aan de vereiste van voorzienbaarheid, zodat bij de lezing ervan, eventueel in combinatie met de lezing van het relevante normatieve kader, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden uitgevoerd en onder welke omstandigheden die verwerkingen zijn toegestaan.

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Cédrine Morlière, Directeur

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet voorziet in de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden.

Hoofdstuk 2. Bescherming van klokkenluiders in het niet-hoger onderwijs

Afdeling 1. Definities

Art. 3. In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- 1° betrokken persoon: een natuurlijke of rechtspersoon die in de interne of externe melding of bij de openbaarmaking wordt genoemd als persoon aan wie de inbreuk wordt toegeschreven of met wie die persoon in verband wordt gebracht;
- 2° externe: een van de volgende personen die in het kader van hun werk informatie over inbreuken hebben:
 - a) aandeelhouders en personen die behoren tot het bestuurlijk, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van een instelling, met inbegrip van leden die niet bij het dagelijks bestuur zijn betrokken, vrijwilligers en bezoldigde of onbezoldigde stagiairs;
 - b) aannemers, onderaannemers en leveranciers en iedereen die werkt onder hun toezicht en leiding;
 - c) personen die informatie over inbreuken hebben verkregen in een werkrelatie die ondertussen is beëindigd;
 - d) personen van wie de werkrelatie nog moet beginnen en die informatie over inbreuken hebben verkregen tijdens de wervingsprocedure of andere precontractuele onderhandelingen;
- 3° externe melding: het melden van informatie over inbreuken aan een extern meldkanaal als vermeld in artikel 9;
- 4° facilitator: een natuurlijke persoon die in een werkgerelateerde context een melder bijstaat in het meldingsproces en van wie de bijstand vertrouwelijk moet zijn;
- 5° inbreuk: een handeling of nalatigheid die voldoet aan een van de volgende voorwaarden:
 - a) ze is onrechtmatig en heeft betrekking op de uniehandelingen en beleidsterreinen die vallen binnen het toepassingsgebied, vermeld in artikel 4;
 - b) ze ondermijnt het doel of de toepassing van de regels in de uniehandelingen en beleidsterreinen die vallen binnen het toepassingsgebied, vermeld in artikel 4;

- 6° informatie over inbreuken: informatie, met inbegrip van redelijke vermoedens, over:
- a) feitelijke of mogelijke inbreuken die hebben plaatsgevonden of zeer waarschijnlijk zullen plaatsvinden binnen de instelling waar de melder werkt, heeft gewerkt of gesolliciteerd heeft of binnen een andere instelling waarmee de melder in de context van zijn werk in contact is geweest;
 - b) pogingen tot het verhullen van inbreuken binnen de instelling waar de melder werkt, heeft gewerkt of gesolliciteerd heeft of binnen een andere instelling waarmee de melder in de context van zijn werk in contact is geweest;
- 7° instelling: een instelling als vermeld in:
- a) artikel 2, §1, van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs;
 - b) artikel 4, §1, van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs;
 - c) artikel 3 van het decreet Rechtspositie Basiseducatie;
- 8° interne melding: het melden van informatie over inbreuken binnen de instelling;
- 9° melden: het schriftelijk of mondeling verstrekken van informatie over inbreuken;
- 10° melder: een natuurlijke persoon die in de context van zijn werk informatie over inbreuken die hij heeft verkregen, meldt of openbaar maakt;
- 11° openbaar maken: het publiek toegankelijk maken van informatie over inbreuken;
- 12° personeelslid: een van de volgende personeelsleden:
- a) een contractueel personeelslid van een instelling op wie de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten van toepassing is;
 - b) een personeelslid als vermeld in artikel 4, §1, van het decreet betreffende de rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs van 27 maart 1991;
 - c) een personeelslid als vermeld in artikel 2, §1, van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991;
 - d) een personeelslid als vermeld in artikel 3 van het decreet van 7 juli 2017 betreffende de rechtspositie van de personeelsleden in de basiseducatie;
- 13° represaille: een directe of indirecte handeling of nalatigheid die in een werkgerelateerde context plaatsvindt naar aanleiding van een interne of externe melding of openbaarmaking, en die tot ongerechtvaardigde benadeling van de melder leidt of kan leiden;
- 14° werkgerelateerde context: huidige of vroegere arbeidsactiviteiten in de instelling waardoor, ongeacht de aard van die activiteiten, personen informatie kunnen verkrijgen over inbreuken en waarbij die personen te maken kunnen krijgen met represailles als ze dergelijke informatie zouden melden.

Afdeling 2. Materieel toepassingsgebied

Art. 4. §1. Dit hoofdstuk bevat gemeenschappelijke minimumnormen voor de bescherming van melders van de volgende inbreuken die een instelling begaat:

- 1° inbreuken die betrekking hebben op de hierna volgende gebieden en voor zover ze betrekking hebben op uniehandelingen vermeld in deel I van de bijlage bij de richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden:
- a) overheidsopdrachten;
 - b) financiële diensten, producten en markten, voorkoming van witwassen van geld en terrorismefinanciering;
 - c) productveiligheid en productconformiteit;
 - d) veiligheid van het vervoer;
 - e) bescherming van het milieu;
 - f) stralingsbescherming en nucleaire veiligheid;

- g) veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn;
 - h) volksgezondheid;
 - i) consumentenbescherming;
 - j) bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, en beveiliging van netwerk- en informatiesystemen;
- 2° inbreuken waardoor de financiële belangen van de Unie, vermeld in artikel 325 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en nader toegelicht in relevante uniemaatregelen worden geschaad;
- 3° inbreuken in verband met de interne markt, vermeld in artikel 26, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, met inbegrip van inbreuken op de unieregels voor de mededinging en de staatssteun.

§2. Dit hoofdstuk heeft geen betrekking op interpersoonlijke klachten die alleen de melder betreffen.

Art. 5. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op het melden van informatie waarvan de bekendmaking niet toegestaan is om een van de volgende redenen:

- 1° de veiligheid van het land;
- 2° de bescherming van geclassificeerde gegevens;
- 3° de bescherming van het medisch beroepsgeheim;
- 4° de bescherming van het beroepsgeheim van advocaten;
- 5° de geheimhouding van rechterlijke beraadslagingen;
- 6° het strafprocesrecht.

Art. 6. Dit hoofdstuk doet geen afbreuk aan wetgeving die in een ruimere bescherming voor klokkenluiders voorziet.

Dit hoofdstuk doet evenmin afbreuk aan:

- 1° het recht van personeelsleden om hun vertegenwoordiger of vakbond te raadplegen;
- 2° de regelgeving tegen onrechtmatige benadelende maatregelen als gevolg van de raadplegingen, vermeld in punt 1°;
- 3° de autonomie van de sociale partners en hun recht om collectieve arbeidsovereenkomsten of akkoorden van sectorale programmatie af te sluiten.

Afdeling 3. Meldkanalen

Art. 7. Informatie over inbreuken kan op de volgende manieren gemeld worden:

- 1° via een intern meldkanaal als vermeld in artikel 8;
- 2° via een extern meldkanaal als vermeld in artikel 9;
- 3° via een openbaarmaking.

Art. 8. §1. Iedere instelling heeft een intern meldkanaal.

Het interne meldkanaal kan door de instelling zelf worden beheerd of extern ter beschikking worden gesteld door een derde. De waarborgen voor een interne melding en de opvolging van de meldingen, vermeld in afdeling 4 en 5 van dit hoofdstuk, zijn ook van toepassing als het interne meldkanaal door een derde wordt beheerd.

§2. Het interne meldkanaal bestaat uit ten minste een persoon die bevoegd is om meldingen te ontvangen en te behandelen. Personeelsleden met een mandaat in een beslissingsorgaan of personeelsafgevaardigden kunnen geen deel uitmaken van het interne meldkanaal.

§3. Iedere instelling werkt, na overleg in het bevoegd lokaal comité, een procedure uit om interne meldingen in te dienen, te behandelen en te beheren. Als

het interne meldkanaal door een derde ter beschikking gesteld wordt, wordt het bevoegd lokaal comité eveneens op de hoogte gebracht van de inhoud van de overeenkomst met de derde.

De procedure, vermeld in het eerste lid, bevat systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van al de volgende elementen:

- 1° de identiteit van de melder;
- 2° de identiteit van (een) perso(o)n(en) die in de melding word(t)en genoemd;
- 3° informatie waaruit de identiteit van de melder of (een) perso(o)n(en) kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het tweede lid.

Art. 9. §1. Personeelsleden en externen kunnen informatie over inbreuken die instellingen begaan hebben, extern melden bij de Vlaamse Ombudsdienst conform het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse Ombudsdienst.

§2. Het externe meldkanaal, vermeld in paragraaf 1, ontvangt meldingen via systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van al de volgende elementen:

- 1° de identiteit van de melder;
- 2° de identiteit van derden die in de melding worden genoemd;
- 3° informatie waaruit de identiteit van de melder of een derde kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het eerste lid.

Art. 10. §1. Een personeelslid meldt informatie over inbreuken in de instelling waar het tewerkgesteld is, via het interne meldkanaal, vermeld in artikel 8. Een personeelslid kan informatie over inbreuken ook rechtstreeks melden via het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, als het meent dat de inbreuk intern niet doeltreffend behandeld kan worden of dat er een risico op represailles bestaat.

Externen melden informatie over inbreuken die een instelling begaat aan het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9.

Een onderwijsinstelling kan het interne meldkanaal, vermeld in artikel 8, ook openstellen voor bepaalde of alle externen.

§2. Personeelsleden en externen die informatie over inbreuken openbaar maken komen in aanmerking voor bescherming uit hoofde van dit decreet indien is voldaan aan een van de volgende voorwaarden:

- 1° ze hebben eerst intern en extern gemeld of ze hebben meteen extern gemeld conform paragraaf 1, en er zijn geen passende maatregelen genomen binnen drie maanden nadat het meldkanaal in kwestie de melding heeft ontvangen;

- 2° ze hebben gegronde redenen om aan te nemen dat:
- a) de inbreuk een dreigend of reëel gevaar kan vormen voor het algemeen belang, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een noodsituatie of een risico op onherstelbare schade; of
 - b) er een risico bestaat op represailles bij externe meldingen, of het niet waarschijnlijk is dat de inbreuk doeltreffend wordt behandeld wegens de bijzondere omstandigheden van de zaak, omdat bijvoorbeeld bewijsmateriaal kan worden achtergehouden of vernietigd, of een autoriteit kan samenspannen met de pleger van de inbreuk of met iemand die bij de inbreuk is betrokken.

Deze paragraaf is niet van toepassing op gevallen waarin een personeelslid of een externe rechtstreeks informatie aan de pers verstrekt op grond van specifieke bepalingen die een stelsel voor de bescherming van de vrijheid van meningsuiting en informatie instellen.

Ook bij de openbaarmaking dient de algemene verordening gegevensbescherming steeds in acht te worden genomen.

Afdeling 4. Gemeenschappelijke bepalingen voor interne en externe meldingen

Art. 11. §1. Melders kunnen schriftelijk en via de telefoon of een ander spraakberichtensysteem informatie over inbreuken melden bij de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9. Ze hebben ook het recht op een fysieke ontmoeting binnen een redelijke termijn.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, kunnen van mondelinge meldingen via een spraakberichtensysteem met gesprekopname:

- 1° een opname van het gesprek in een duurzame, opvraagbare vorm maken;
- 2° een volledig en nauwkeurig verslag laten opstellen door de personeelsleden die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen.

De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, stellen de melders voor de start van het gesprek op de hoogte van de mogelijkheid van het systeem om gesprekken op te nemen.

§3. De personeelsleden van de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen, kunnen een nauwkeurig verslag opmaken van mondelinge meldingen via een spraakberichtensysteem zonder gespreksopnamefaciliteit.

§4. Als de melder toestemt, maken de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, bij een fysieke ontmoeting op verzoek van de melder:

- 1° een opname van het gesprek in een duurzame en opvraagbare vorm;
- 2° een nauwkeurig verslag van het onderhoud, dat de personeelsleden opstellen die verantwoordelijk zijn voor de behandeling van de melding.

§5. Melders kunnen de schriftelijke weergave van het gesprek, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, controleren, corrigeren en voor akkoord tekenen.

Art. 12. §1. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, bevestigen de ontvangst van de melding aan de melder binnen zeven dagen na de dag waarop ze de melding hebben ontvangen, als ze binnen die termijn de melding nog niet afgehandeld hebben, tenzij in één van de volgende gevallen:

- 1° de melder verzet zich uitdrukkelijk tegen het krijgen van die ontvangstmelding;
- 2° het krijgen van die ontvangstmelding brengt de bescherming van de identiteit van de melder in gevaar.

Tenzij er nieuwe wettelijke of feitelijke omstandigheden zijn die een andere opvolging rechtvaardigen, kan het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, bij meldingen over een instelling beslissen om de melding niet in behandeling te nemen wanneer de externe melding betrekking heeft op feiten die in een eerdere externe melding van de melder al zijn behandeld en de nieuwe melding geen nieuwe informatie van betekenis bevat.

In de gevallen, vermeld in het tweede lid, stuurt het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, de melder binnen zeven dagen nadat het de melding heeft ontvangen, naast de ontvangstmelding, vermeld in het eerste lid, de beslissing om de melding niet in behandeling te nemen en een motivatie voor die beslissing.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, gaan de juistheid na van de informatie en nemen de gepaste maatregelen als er een vermoeden van een inbreuk is.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, informeren de melder binnen drie maanden na de dag waarop ze de ontvangstmelding hebben verstuurd, of, als er geen ontvangstmelding naar de melder is gestuurd, binnen drie maanden nadat de periode van zeven dagen nadat de melding is gedaan, is verstreken, over de als opvolging geplande of genomen maatregelen en over de redenen daarvoor. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, geven daarbij geen informatie vrij die afbreuk doet aan het interne onderzoek of die het onderzoek of de rechten van de betrokken persoon schaadt.

Het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, kan de termijn van drie maanden, vermeld in het eerste lid, verlengen tot maximaal zes maanden. In dat geval informeert het externe meldkanaal de melder schriftelijk over de verlenging van de termijn en de reden daarvoor, voor de voormelde termijn van drie maanden verstreken is.

§4. Het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, brengt de melder op de hoogte van het eindresultaat van de onderzoeken.

Art. 13. Als een melder een melding richt aan een onbevoegd extern meldkanaal, stuurt dat onbevoegde meldkanaal, personeelslid of die onbevoegde instelling de melding zo snel mogelijk op veilige wijze door naar het bevoegde externe meldkanaal. Het onbevoegde externe meldkanaal brengt de melder onmiddellijk op de hoogte van die doorzending.

Indien het interne meldkanaal niet bevoegd is om de melding te behandelen, dan brengt het meldkanaal de melder daarvan op de hoogte.

Afdeling 5. Verwerking van gegevens

Art. 14. Ieder meldkanaal als vermeld in artikel 8 en 9, houdt een register bij van de ontvangen meldingen.

Ieder meldkanaal als vermeld in artikel 8 en 9, houdt al de volgende gegevens bij:

- 1° het aantal ontvangen meldingen;
- 2° het aantal onderzoeken en procedures die naar aanleiding van de meldingen zijn ingeleid en het resultaat ervan;
- 3° als dat wordt vastgesteld, de geschatte financiële schade en de bedragen die zijn teruggevorderd na onderzoeken en procedures over de gemelde inbreuken.

Meldingen worden niet langer opgeslagen dan noodzakelijk en evenredig is om te voldoen aan de vereisten die door dit decreet of door andere wetgeving zijn opgelegd.

Art. 15. §1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

§2. Als die gegevens beschikbaar zijn, verwerken de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, de volgende persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e), van de algemene verordening gegevensbescherming bij de behandeling en registratie van meldingen:

- 1° de naam van de melder;
- 2° de contactgegevens en de functie van de melder;
- 3° de naam van de facilitator of van derden die verbonden zijn met de melder en die het slachtoffer kunnen worden van represailles in een werkgerelateerde context;
- 4° de naam en de functie van de betrokken persoon en informatie over de inbreuken van de betrokken persoon;
- 5° de naam van de getuigen;
- 6° schriftelijke meldingen;
- 7° het schriftelijke verslag van mondelinge meldingen en stemopnames, vermeld in artikel 11, §2 en §3, van dit decreet.

De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, wissen onmiddellijk andere gegevens dan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die niet relevant zijn om de melding te behandelen.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, maken de identiteit van de melder en alle informatie waarmee de identiteit van de melder direct of indirect achterhaald kan worden niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te ontvangen en op te volgen tenzij in één van de volgende gevallen:

- 1° de melder stemt daarmee in;
- 2° er is een noodzakelijke en evenredige wettelijke verplichting in het kader van een onderzoek door nationale autoriteiten of gerechtelijke procedures, om de rechten van verdediging van de melder te waarborgen.

De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, maken de identiteit van de betrokken persoon en alle informatie waarmee de identiteit van de betrokken persoon direct of indirect achterhaald kan worden, niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te behandelen, zolang onderzoeken naar aanleiding van de melding of openbaarmaking lopen.

§4. Vóór de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, de identiteit van de melder of de betrokken persoon bekendmaken, brengen ze de melder, respectievelijk de betrokken persoon daarvan schriftelijk op de hoogte, samen met de redenen daarvoor, tenzij die informatie de onderzoeken of gerechtelijke procedures in gevaar brengt.

§5. Met toepassing van artikel 23, lid 1, e) en h), van de algemene verordening gegevensbescherming kunnen de personeelsleden van een meldkanaal die daarvoor bevoegd zijn, bij wie een melding is ingediend, beslissen om de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet toe te passen bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon, als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het tweede tot en met het negende lid.

De afwijkmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, geldt alleen gedurende de periode waarin de betrokken persoon het voorwerp uitmaakt van een onderzoek, op voorwaarde dat het voor het goede verloop van het onderzoek noodzakelijk is of kan zijn dat de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet worden toegepast. De duur van het onderzoek mag in voorkomend geval niet meer bedragen dan een jaar vanaf de ontvangst van een verzoek tot uitoefening van een van de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening.

De afwijkmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, heeft geen betrekking op de gegevens die losstaan van het voorwerp van het onderzoek dat de weigering of de beperking van de rechten, vermeld in het tweede lid, rechtvaardigt.

Als de betrokken persoon in het geval, vermeld in het eerste lid, tijdens de periode, vermeld in het tweede lid, een verzoek indient op basis van artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, bevestigt de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming de ontvangst daarvan.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming brengt de betrokken persoon schriftelijk, zo snel mogelijk en in elk geval binnen een maand vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van elke weigering of beperking van de rechten, vermeld in het eerste lid. Verdere informatie over de nadere redenen voor die weigering of beperking hoeft niet te worden verstrekt als dat het onderzoek zou ondermijnen, met behoud van de toepassing van het achtste lid. Als het nodig is, kan de voormelde termijn met twee maanden worden verlengd, rekening houdend met het aantal aanvragen en de complexiteit ervan. De verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon binnen dertig dagen vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van die verlenging en van de redenen voor het uitstel.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming informeert de betrokken persoon ook over de mogelijkheid om een verzoek in te dienen bij de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens conform artikel 10/5 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, en om een beroep in rechte in te stellen.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming noteert de feitelijke of juridische gronden waarop de beslissing is gebaseerd. Die informatie houdt hij ter beschikking van de Vlaamse toezichtcommissie, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Nadat het onderzoek afgesloten is, worden de rechten, vermeld in artikel 13 tot en met 22 van de voormelde verordening, in voorkomend geval, conform artikel 12 van de voormelde verordening opnieuw toegepast.

Als een dossier dat persoonsgegevens als vermeld in het eerste lid bevat, naar het openbaar ministerie is gestuurd en kan leiden tot activiteiten onder leiding van het openbaar ministerie of een onderzoeksrechter, en er onduidelijkheid is over het geheim van het onderzoek onder leiding van het openbaar ministerie of een onderzoeksrechter, mag de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, op het verzoek van de betrokken persoon overeenkomstig artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening pas antwoorden nadat het openbaar ministerie of, in voorkomend geval, de onderzoeksrechter heeft bevestigd dat een antwoord het onderzoek niet in het gedrang brengt of kan brengen.

§6. De meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, respecteren de regels met betrekking tot de verwerking en de bescherming van de persoonsgegevens in uitvoering van de algemene verordening gegevensbescherming.

Art. 16. Meldkanalen als vermeld in artikel 8 en 9 mogen bedrijfsgeheimen niet gebruiken of bekendmaken voor andere doeleinden dan hetgeen noodzakelijk is voor een gedegen opvolging.

Afdeling 6. Informatie over ontvangst en opvolging van meldingen

Art. 17. De dienst die de Vlaamse Regering aanwijst, publiceert op een afzonderlijke, gemakkelijk herkenbare en toegankelijke pagina van de website onderwijs al de volgende informatie:

- 1° de voorwaarden om in aanmerking te komen voor bescherming tegen represailles;
- 2° de elektronische adressen, de postadressen en de telefoonnummers van het externe meldkanaal, vermeld in artikel 9, met de vermelding of de telefoongesprekken en de gesprekken via andere spraaksystemen worden opgenomen;
- 3° de procedures voor meldingen van informatie over inbreuken bij de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, met inbegrip van al de volgende informatie:
 - a) de wijze waarop de meldkanalen, vermeld in artikel 8 en 9, de melder kunnen vragen om de informatie te verduidelijken of bijkomende informatie te verstrekken;
 - b) de termijn voor het geven van feedback;
 - c) de soort en de inhoud van de feedback;
- 4° de informatie over de verwerking van persoonsgegevens;
- 5° de wijze waarop de melding wordt opgevolgd;
- 6° de remedies en procedures voor de bescherming tegen represailles en de beschikbaarheid van vertrouwelijk advies voor personen die overwegen een melding in te dienen;
- 7° met behoud van de toepassing van artikel 5, een duidelijke toelichting van de voorwaarden waaronder melders beschermd worden bij het schenden van enige geheimhoudingsregel;
- 8° de rechten van de betrokken persoon.

In het eerste lid wordt verstaan onder website onderwijs: de officiële website van de Vlaamse overheid, uitgegeven door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

De webpagina, vermeld in het eerste lid, vermeldt dat personeelsleden intern melden als de inbreuk doeltreffend intern kan worden behandeld en de melder van mening is dat er geen risico op represailles bestaat.

De instellingen publiceren de informatie, vermeld in het eerste en derde lid, op hun website of verwijzen op hun website naar de webpagina op de website, vermeld in het eerste lid. Ze vermelden op hun website ook het elektronische adres, het postadres en de telefoonnummers van het interne meldkanaal, vermeld in artikel 8, met de vermelding of de telefoongesprekken en de gesprekken via andere spraaksystemen worden opgenomen.

Afdeling 7. Beschermingsmaatregelen

Art. 18. §1. Een instelling of een van haar personeelsleden mag ten aanzien van een melder die onder de bescherming van dit decreet valt, geen van de volgende maatregelen nemen als vergelding voor een melding of openbaarmaking of dreigen een van die maatregelen te nemen:

- 1° schorsing, ontslag of soortgelijke maatregelen;

- 2° een evaluatie onvoldoende, negatieve beoordeling voor tijdelijken, degradatie of het onthouden van bevordering;
- 3° het onthouden van een benoeming;
- 4° overdracht van taken, verandering van locatie van de arbeidsplaats of verandering van de werktijden;
- 5° het onthouden van opleiding;
- 6° een negatieve arbeidsreferentie;
- 7° het opleggen of toepassen van een tuchtmaatregel, disciplinaire maatregel, berisping of financiële sanctie;
- 8° dwang, intimidatie, pesterijen en uitsluiting;
- 9° niet-omzetting van een tijdelijk contract in een contract voor onbepaalde duur, als het personeelslid de gerechtvaardigde verwachting had dat het een contract van onbepaalde duur zou krijgen;
- 10° schade, met inbegrip van reputatieschade op sociale media of financieel nadeel, met inbegrip van omzetsderving en inkomstenderving;
- 11° opname op een zwarte lijst op basis van een informele of formele overeenkomst voor de hele instelling waardoor de melder geen baan meer kan vinden bij die instelling;
- 12° intrekking van een licentie of vergunning, afgeleverd door een overheidsinstantie;
- 13° psychiatrische of medische verwijzingen;
- 14° vroegtijdige beëindiging of opzegging van een contract voor de levering van goederen of diensten;
- 15° elke andere vorm van represailles.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, is van toepassing ten aanzien van melders indien aan alle hierna volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° de melders hebben informatie gemeld over een inbreuk conform artikel 10, §1, hebben informatie over een inbreuk openbaar gemaakt conform artikel 10, §2, of hebben informatie gemeld over een inbreuk bij een instelling, orgaan of instantie van de Europese Unie;
- 2° de melders hadden gegronde redenen om te geloven dat de gemelde informatie op het moment van de melding juist was en dat die informatie binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn viel;
- 3° de identiteit van de melders is bij ten minste een meldkanaal gekend.

Indien de anonieme melder na een tijd alsnog geïdentificeerd wordt, wordt deze beschouwd alsof de identiteit initieel gekend was en geniet de melder bijgevolg de bescherming zoals opgenomen in dit decreet.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, geldt ook voor de facilitatoren en derden die verbonden zijn met de melders en juridische entiteiten die eigendom zijn van de melders, voor met wie de melders werken of met wie de melders in een andere werkgerelateerde context verbonden zijn alsook voor getuigen.

§2. Ieder personeelslid dat maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, neemt als vergelding voor een melding of openbaarmaking, wordt bestraft met een administratieve of tuchtrechtelijke sanctie.

Iedere instelling die maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, neemt als vergelding voor een melding of openbaarmaking, kan bestraft worden met een gedeeltelijke terugbetaling van het werkingsbudget van de betrokken instelling. De terugvordering of inhouding kan niet meer bedragen dan 5 procent van het werkingsbudget en kan er niet toe leiden dat het aandeel in het werkingsbudget dat bestemd is voor personeelsaangelegenheden in absolute cijfers kleiner wordt dan wanneer de maatregel niet zou genomen zijn. De terugvordering wordt uitgesproken door de Vlaamse Regering.

§3. Bij gerechtelijke of administratiefrechtelijke procedures over maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, waarbij de melder aantoonst dat hij een melding of openbaarmaking heeft gemaakt en met benadeling is geconfronteerd, wordt aangenomen dat de maatregel een vergelding is voor de melding of de openbaarmaking. In die gevallen toont de persoon of instelling die de benadelende maatregel heeft genomen aan dat die maatregel naar behoren is gemotiveerd.

§4. Melders zijn niet aansprakelijk voor:

- 1° de verwerving van de informatie die ze melden of openbaar maken, conform paragraaf 1, tweede lid, of artikel 10, §2, eerste lid, behalve als de verwerving of openbaarmaking een strafbaar feit was;
- 2° het melden of openbaar maken van de informatie, conform paragraaf 1, tweede lid, of artikel 10, §2, eerste lid, als ze redelijke gronden hadden om aan te nemen dat de melding of openbaarmaking van de informatie noodzakelijk was om een inbreuk te onthullen.

§5. Niettegenstaande paragraaf 4, wordt een bedrijfsgeheim verkrijgen, gebruiken of openbaar maken enkel als rechtmatig beschouwd voor de toepassing van dit decreet als het wordt verkregen conform artikel XI.332/3 van het Wetboek van Economisch Recht.

Art. 19. De volgende personen worden bestraft met een administratieve of tuchtrechtelijke sanctie:

- 1° personen die een melding belemmeren of proberen te belemmeren;
- 2° personen die de geheimhouding van de identiteit van melders schenden;
- 3° personen die bewust onjuiste informatie hebben gemeld of openbaar gemaakt.

Art. 20. Een overeenkomst of de arbeidsvoorwaarden kunnen geen bepalingen bevatten waarin afstand wordt gedaan van de rechten, vermeld in dit decreet. Bepalingen in die zin zijn nietig.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013

Art. 21. In deel 4, titel 4, van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014 en 1 maart 2019, wordt een hoofdstuk 2/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 2/1. Meldpunt klokkenluiders”.

Art. 22. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hoofdstuk 2/1, ingevoegd bij artikel 21, een artikel IV.102/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. IV.102/1. Het college van commissarissen wijst onder de personeelsleden, vermeld in artikel IV.105, ten minste een personeelslid aan dat belast wordt met het ontvangen en opvolgen van externe meldingen van klokkenluiders, vermeld in artikel V.230/8.”.

Art. 23. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hoofdstuk 2/1, ingevoegd bij artikel 21, een artikel IV.102/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. IV.102/2. Het personeelslid, vermeld in artikel IV.102/1, heeft de volgende taken:

- 1° het verstrekken van informatie aan belangstellenden over de meldingsprocedure, vermeld in artikel IV.104;
- 2° de meldingen, vermeld in artikel V.230/8, ontvangen en opvolgen;

- 3° contact onderhouden met de melder, vermeld in artikel V.230/1, 11°, om die melder feedback te geven en als dat nodig is om nadere informatie te verzoeken;
- 4° een dossier opmaken voor het college van commissarissen, vermeld in hoofdstuk 3.

Het personeelslid, vermeld in artikel IV.102/1, kan bij de instellingen, vermeld in artikel V.230/1, 8°, alle documenten en inlichtingen opvragen die nodig zijn voor het onderzoek van een melding als vermeld in artikel V.230/8. Het personeelslid, vermeld in artikel IV.102/1, leeft bij de uitoefening van zijn taken de voorschriften, vermeld in deel 5, titel 3/1, na.

Het personeelslid, vermeld in artikel IV.102/1, heeft de nodige vorming gekregen om meldingen als vermeld in artikel V.230/8 te ontvangen en te behandelen.”.

Art. 24. In artikel IV.104 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 1 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° aan het eerste lid worden een punt 4° en een punt 5° toegevoegd, die luiden als volgt:
 - “4° een beslissing nemen over een externe melding van een klokkenluider op basis van het dossier, vermeld in artikel IV.102/2, eerste lid, 4°;
 - 5° een advies formuleren aan de Vlaamse Regering met het oog op een financiële sanctie zoals bedoeld in artikel V.230/17, §2, tweede lid.”;
- 2° er wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het college van commissarissen werkt een procedure uit om externe meldingen van klokkenluiders te ontvangen en op te volgen. Het college evalueert de procedure ten minste om de drie jaar. Op basis van de voormelde evaluatie past het college indien nodig de procedure voor de externe meldingen van klokkenluiders aan.”.

Art. 25. In deel 5 van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt een titel 3/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Titel 3/1. Bescherming van klokkenluiders”.

Art. 26. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 1. Definities”.

Art. 27. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 1, ingevoegd bij artikel 26, een artikel V.230/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/1. In deze titel wordt verstaan onder:

- 1° betrokken persoon: een natuurlijke of rechtspersoon die in de interne of externe melding of bij de openbaarmaking wordt genoemd als persoon aan wie de inbreuk wordt toegeschreven of met wie die persoon in verband wordt gebracht;
- 2° externe: een van de volgende personen die in het kader van hun werk informatie over inbreuken hebben:
 - a) aandeelhouders en personen die behoren tot het bestuurlijk, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van een instelling, met inbegrip van leden die

- niet bij het dagelijks bestuur zijn betrokken, vrijwilligers en bezoldigde of onbezoldigde stagiairs;
- b) aannemers, onderaannemers en leveranciers en iedereen die werkt onder hun toezicht en leiding;
 - c) personen die informatie over inbreuken hebben verkregen in een werkrelatie die ondertussen is beëindigd;
 - d) personen van wie de werkrelatie nog moet beginnen en die informatie over inbreuken hebben verkregen tijdens de wervingsprocedure of andere precontractuele onderhandelingen;
- 3° externe melding: het melden van informatie over inbreuken aan een extern meldkanaal als vermeld in artikel V.230/8;
- 4° facilitator: een natuurlijke persoon die in een werkgerelateerde context een melder bijstaat in het meldingsproces en van wie de bijstand vertrouwelijk moet zijn;
- 5° inbreuk: een handeling of nalatigheid die voldoet aan een van de volgende voorwaarden:
- a) ze is onrechtmatig en heeft betrekking op de uniehandelingen en beleids-terreinen die vallen binnen het toepassingsgebied, vermeld in artikel V.230/2;
 - b) ze ondermijnt het doel of de toepassing van de regels in de uniehandelingen en beleidsterreinen die vallen binnen het toepassingsgebied, vermeld in artikel V.230/2;
- 6° informatie over inbreuken: informatie, met inbegrip van redelijke vermoedens, over:
- a) feitelijke of mogelijke inbreuken die hebben plaatsgevonden of zeer waarschijnlijk zullen plaatsvinden binnen de instelling waar de melder werkt, heeft gewerkt of gesolliciteerd heeft of binnen een andere instelling waarmee de melder in de context van zijn werk in contact is geweest;
 - b) pogingen tot het verhullen van inbreuken binnen de instelling waar de melder werkt, heeft gewerkt of gesolliciteerd heeft of binnen een andere instelling waarmee de melder in de context van zijn werk in contact is geweest;
- 7° instelling:
- a) een universiteit of hogeschool als vermeld in artikel II.2 en II.3;
 - b) een instelling van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening als vermeld in artikel II.19, II.20 en II.21;
 - c) het Universitair Ziekenhuis Gent, vermeld in artikel 3 van het decreet van 3 februari 2017 betreffende de re-integratie van het Universitair Ziekenhuis Gent in de Universiteit Gent;
- 8° interne melding: het melden van informatie over inbreuken binnen de instelling;
- 9° melden: het schriftelijk of mondeling verstrekken van informatie over inbreuken;
- 10° melder: een natuurlijke persoon die in de context van zijn werk verkregen informatie over inbreuken meldt of openbaar maakt;
- 11° openbaar maken: het publiek toegankelijk maken van informatie over inbreuken;
- 12° personeelslid:
- a) een lid van het personeel, vermeld in artikel V.231, 3°;
 - b) een lid van het personeel van een instelling van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening als vermeld in artikel II.19, II.20 en II.21;
 - c) een houder van een mandaat van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen;
- 13° represaille: een directe of indirecte handeling of nalatigheid die in een werkgerelateerde context plaatsvindt naar aanleiding van een interne of externe melding of openbaarmaking, en die tot ongerechtvaardigde benadeling van de melder leidt of kan leiden;

14° werkgerelateerde context: huidige of vroegere arbeidsactiviteiten in de instelling waardoor, ongeacht de aard van die activiteiten, personen informatie kunnen verkrijgen over inbreuken en waarbij die personen te maken kunnen krijgen met represailles als zij dergelijke informatie zouden melden.”.

Art. 28. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 2. Materieel toepassingsgebied”.

Art. 29. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 2, ingevoegd bij artikel 28, een artikel V.230/2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/2. §1. Deze titel bevat gemeenschappelijke minimumnormen voor de bescherming van melders van de volgende inbreuken die een instelling begaat:

1° inbreuken die betrekking hebben op de hierna volgende gebieden en die betrekking hebben op uniehandelingen vermeld in deel I van de bijlage bij richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden:

- a) overheidsopdrachten;
- b) financiële diensten, producten en markten, voorkoming van witwassen van geld en terrorismefinanciering;
- c) productveiligheid en productconformiteit;
- d) veiligheid van het vervoer;
- e) bescherming van het milieu;
- f) stralingsbescherming en nucleaire veiligheid;
- g) veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn;
- h) volksgezondheid;
- i) consumentenbescherming;
- j) bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, en beveiliging van netwerk- en informatiesystemen;

2° inbreuken waardoor de financiële belangen van de Unie, vermeld in artikel 325 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en nader toegelicht in relevante uniemaatregelen, worden geschaad;

3° inbreuken in verband met de interne markt, vermeld in artikel 26, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, met inbegrip van inbreuken op de unieregels voor de mededinging en de staatssteun.

§2. Deze titel heeft geen betrekking op interpersoonlijke klachten die alleen de melder betreffen.”.

Art. 30. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 2 een artikel V.230/3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/3. Deze titel is niet van toepassing op het melden van informatie waarvan de bekendmaking niet toegestaan is om een van de volgende redenen:

- 1° de veiligheid van het land;
- 2° de bescherming van geclassificeerde gegevens;
- 3° de bescherming van het medisch beroepsgeheim;
- 4° de bescherming van het beroepsgeheim van advocaten;
- 5° de geheimhouding van rechterlijke beraadslagingen;
- 6° het strafprocesrecht.”.

Art. 31. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 2 een artikel V.230/4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/4. Deze titel doet geen afbreuk aan wetgeving die in een ruimere bescherming voor klokkenluiders voorziet.

Deze titel doet evenmin afbreuk aan:

- 1° het recht van personeelsleden om hun vertegenwoordiger of vakbond te raadplegen;
- 2° de regelgeving tegen onrechtmatige benadelende maatregelen als gevolg van de raadplegingen, vermeld in punt 1°;
- 3° de autonomie van de sociale partners en hun recht om collectieve arbeidsovereenkomsten of akkoorden van sectorale programmatie af te sluiten.”.

Art. 32. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 3. Meldkanalen”.

Art. 33. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 3, ingevoegd bij artikel 32, een artikel V.230/6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/6. Informatie over inbreuken kan op de volgende manieren gemeld worden:

- 1° via een intern meldkanaal als vermeld in artikel V.230/7;
- 2° via een extern meldkanaal als vermeld in artikel V.230/8;
- 3° via een openbaarmaking.”.

Art. 34. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 3 een artikel V.230/7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/7. §1. Iedere instelling heeft een intern meldkanaal.

Het interne meldkanaal kan door de instelling zelf worden beheerd of extern ter beschikking worden gesteld door een derde. De waarborgen voor een interne melding en de opvolging van de meldingen, vermeld in hoofdstuk 4 en 5, zijn ook van toepassing als het interne meldkanaal door een derde wordt beheerd.

§2. Het interne meldkanaal bestaat uit ten minste een persoon die bevoegd is om meldingen te ontvangen en te behandelen. Personeelsleden met een mandaat in een beslissingsorgaan of personeelsafgevaardigden kunnen geen deel uitmaken van het interne meldkanaal.

§3. Iedere instelling werkt, na overleg met afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties een procedure uit om interne meldingen in te dienen, te behandelen en te beheren. Als het interne meldkanaal door een derde ter beschikking gesteld wordt, worden de afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties eveneens op de hoogte gebracht van de inhoud van de overeenkomst met de derde.

De procedure, vermeld in het eerste lid, bevat systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van de volgende elementen:

- 1° de identiteit van de melder;
- 2° de identiteit van (een) perso(n)en die in de melding word(t)en genoemd;

- 3° informatie waaruit de identiteit van de melder of (een) perso(o)n(en) kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het tweede lid.”.

Art. 35. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 3 een artikel V.230/8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/8. §1. Personeelsleden en externen kunnen informatie over inbreuken die instellingen begaan hebben, extern melden bij het meldpunt klokkenluiders conform deel 4, titel 4.

§2. Het externe meldkanaal, vermeld in paragraaf 1, ontvangt meldingen via systemen die door hun ontwerp, opzet en beheer op beveiligde wijze de geheimhouding van de informatie waarborgen en de vertrouwelijkheid beschermen van al de volgende elementen:

- 1° de identiteit van de melder;
- 2° de identiteit van derden die in de melding worden genoemd;
- 3° informatie waaruit de identiteit van de melder of een derde kan blijken.

Als het meldkanaal een melding behandelt, neemt het daarbij een strikte neutraliteit in acht. Een melding kan in geen geval behandeld worden door een persoon die betrokken is of was bij de feiten waarop de melding betrekking heeft.

Alleen personeelsleden die daarvoor gemachtigd zijn, hebben toegang tot de informatie, vermeld in het eerste lid.”.

Art. 36. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 3 een artikel V.230/9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/9. §1. Personeelsleden melden informatie over inbreuken in de instelling waar ze tewerkgesteld zijn, via het interne meldkanaal, vermeld in artikel V.230/7. Personeelsleden kunnen informatie over inbreuken ook rechtstreeks melden via het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, als ze menen dat de inbreuk intern niet doeltreffend behandeld kan worden of dat er een risico op represailles bestaat.

Externen melden informatie over inbreuken die een instelling begaat aan het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8.

Een instelling kan het interne meldkanaal, vermeld in artikel V.230/7, ook openstellen voor bepaalde of alle externen.

§2. Personeelsleden en externen die informatie over inbreuken openbaar maken komen in aanmerking voor bescherming uit hoofde van dit decreet indien is voldaan aan een van de volgende voorwaarden:

- 1° ze hebben eerst intern en extern gemeld of ze hebben meteen extern gemeld conform paragraaf 1, en er zijn geen passende maatregelen genomen binnen drie maanden nadat het meldkanaal in kwestie de melding heeft ontvangen;
- 2° ze hebben gegronde redenen om aan te nemen dat:
 - a) de inbreuk een dreigend of reëel gevaar kan vormen voor het algemeen belang, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een noodsituatie of een risico op onherstelbare schade; of

- b) er een risico bestaat op represailles bij externe meldingen, of het niet waarschijnlijk is dat de inbreuk doeltreffend wordt behandeld wegens de bijzondere omstandigheden van de zaak, omdat bijvoorbeeld bewijsmateriaal kan worden achtergehouden of vernietigd, of een autoriteit kan samenspannen met de pleger van de inbreuk of met iemand die bij de inbreuk is betrokken.

Deze paragraaf is niet van toepassing op gevallen waarin een personeelslid of een externe rechtstreeks informatie aan de pers verstrekt op grond van specifieke bepalingen die een stelsel voor de bescherming van de vrijheid van meningsuiting en informatie instellen.

Ook bij de openbaarmaking dient de algemene verordening gegevensbescherming steeds in acht te worden genomen.”.

Art. 37. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 4. Gemeenschappelijke bepalingen voor interne en externe meldingen”.

Art. 38. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 4, ingevoegd bij artikel 37, een artikel V.230/10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/10. §1. Melders kunnen schriftelijk en via de telefoon of een ander spraakberichtsysteem informatie over inbreuken melden bij de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8. Ze hebben ook het recht op een fysieke ontmoeting binnen een redelijke termijn.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, kunnen van mondelinge meldingen via een spraakberichtsysteem met gesprekopname:

- 1° een opname van het gesprek in een duurzame, opvraagbare vorm maken;
- 2° een volledig en nauwkeurig verslag laten opstellen door de personeelsleden die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen.

De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, stellen de melders voor de start van het gesprek op de hoogte van de mogelijkheid van het systeem om gesprekken op te nemen.

§3. De personeelsleden van de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, die verantwoordelijk zijn om de melding te behandelen, kunnen een nauwkeurig verslag opmaken van mondelinge meldingen via een spraakberichtsysteem zonder gespreksopnamefaciliteit.

§4. Als de melder toestemt, maken de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, bij een fysieke ontmoeting op verzoek van de melder:

- 1° een opname van het gesprek in een duurzame en opvraagbare vorm;
- 2° een nauwkeurig verslag van het onderhoud, dat de personeelsleden opstellen die verantwoordelijk zijn voor de behandeling van de melding.

§5. Melders kunnen de schriftelijke weergave van het gesprek, vermeld in paragraaf 2 tot en met 4, controleren, corrigeren en voor akkoord tekenen.”.

Art. 39. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 4 een artikel V.230/11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/11. §1. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, bevestigen de ontvangst van de melding aan de melder binnen zeven dagen na de dag waarop ze de melding hebben ontvangen, als ze binnen die termijn de melding nog niet afgehandeld hebben, tenzij in één van de volgende gevallen:

- 1° de melder verzet zich uitdrukkelijk tegen het krijgen van die ontvangstmelding;
- 2° het krijgen van die ontvangstmelding brengt de bescherming van de identiteit van de melder in gevaar.

Tenzij er nieuwe wettelijke of feitelijke omstandigheden zijn die een andere opvolging rechtvaardigen, kan het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, bij meldingen over een instelling beslissen om de melding niet in behandeling te nemen wanneer de externe melding betrekking heeft op feiten die in een eerdere externe melding van de melder al zijn behandeld en de nieuwe melding geen nieuwe informatie van betekenis bevat.

In de gevallen, vermeld in het tweede lid, stuurt het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, de melder binnen zeven dagen nadat het de melding heeft ontvangen, naast de ontvangstmelding, vermeld in het eerste lid, de beslissing om de melding niet in behandeling te nemen en een motivatie voor die beslissing.

§2. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, gaan de juistheid na van de informatie en nemen de gepaste maatregelen als er een vermoeden van een inbreuk is.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, informeren de melder binnen drie maanden na de dag waarop ze de ontvangstmelding hebben verstuurd, of, als er geen ontvangstmelding naar de melder is gestuurd, binnen drie maanden nadat de periode van zeven dagen nadat de melding is gedaan, is verstreken, over de als opvolging geplande of genomen maatregelen en over de redenen daarvoor. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, geven daarbij geen informatie vrij die afbreuk doet aan het interne onderzoek of die het onderzoek of de rechten van de betrokken persoon schaadt.

Het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, kan de termijn van drie maanden, vermeld in het eerste lid, verlengen tot maximaal zes maanden. In dat geval informeert het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, de melder schriftelijk over de verlenging van de termijn en de reden daarvoor, voor de voormelde termijn van drie maanden verstreken is.

§4. Het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, brengt de melder op de hoogte van het eindresultaat van de onderzoeken.”.

Art. 40. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 4 een artikel V.230/12 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/12. Als een melder een melding richt aan een onbevoegd extern meldkanaal, stuurt dat onbevoegde externe meldkanaal de melding zo snel mogelijk op veilige wijze door naar het bevoegde meldkanaal. Het onbevoegde externe meldkanaal brengt de melder onmiddellijk op de hoogte van die doorzending.

Indien het interne meldkanaal niet bevoegd is om de melding te behandelen, dan brengt het meldkanaal de melder daarvan op de hoogte.”.

Art. 41. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 5. Verwerking van gegevens”.

Art. 42. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 5, ingevoegd bij artikel 41, een artikel V.230/13 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/13. Ieder meldkanaal, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, houdt een register bij van de ontvangen meldingen.

Ieder meldkanaal, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, houdt al de volgende gegevens bij:

- 1° het aantal ontvangen meldingen;
- 2° het aantal onderzoeken en procedures die naar aanleiding van de meldingen zijn ingeleid en het resultaat ervan;
- 3° als dat wordt vastgesteld, de geschatte financiële schade en de bedragen die zijn teruggevorderd na onderzoeken en procedures over de gemelde inbreuken.

Meldingen worden niet langer opgeslagen dan noodzakelijk en evenredig is om te voldoen aan de vereisten die door deze codex of door andere wetgeving zijn opgelegd.”.

Art. 43. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 5 een artikel V.230/14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/14. §1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

§2. Als die gegevens beschikbaar zijn, verwerken de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, de volgende persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e), van de algemene verordening gegevensbescherming bij de behandeling en registratie van meldingen:

- 1° de naam van de melder;
- 2° de contactgegevens en de functie van de melder;
- 3° de naam van de facilitator of van derden die verbonden zijn met de melder en die het slachtoffer kunnen worden van represailles in een werkgerelateerde context;
- 4° de naam en de functie van de betrokken persoon en informatie over de inbreuken van de betrokken persoon;
- 5° de naam van de getuigen;
- 6° schriftelijke meldingen;
- 7° het schriftelijke verslag van mondelinge meldingen en stemopnames, vermeld in artikel V.230/10, §2 en §3, van deze codex.

De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, wissen onmiddellijk andere gegevens dan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die niet relevant zijn om de melding te behandelen.

§3. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, maken de identiteit van de melder en alle informatie waarmee de identiteit van de melder direct of

indirect achterhaald kan worden, niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te ontvangen en op te volgen tenzij in één van de volgende gevallen:

- 1° de melder stemt daarmee in;
- 2° er is een noodzakelijke en evenredige wettelijke verplichting in het kader van een onderzoek door nationale autoriteiten of gerechtelijke procedures, om de rechten van verdediging van de melder te waarborgen.

De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, maken de identiteit van de betrokken persoon en alle informatie waarmee de identiteit van de betrokken persoon direct of indirect achterhaald kan worden, niet bekend aan anderen dan de personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te behandelen, zolang onderzoeken naar aanleiding van de melding of openbaarmaking lopen.

§4. Vóór de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, de identiteit van de melder of de betrokken persoon bekendmaken, brengen ze de melder, respectievelijk de betrokken persoon daarvan schriftelijk op de hoogte, samen met de redenen daarvoor, tenzij die informatie de onderzoeken of gerechtelijke procedures in gevaar brengt.

§5. Met toepassing van artikel 23, lid 1, e) en h), van de algemene verordening gegevensbescherming, kunnen de personeelsleden van een meldkanaal die daarvoor bevoegd zijn, bij wie een melding is ingediend, beslissen om de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet toe te passen bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon, als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het tweede tot en met het negende lid.

De afwijkmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, geldt alleen gedurende de periode waarin de betrokken persoon het voorwerp uitmaakt van een onderzoek, op voorwaarde dat het voor het goede verloop van het onderzoek noodzakelijk is of kan zijn dat de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet worden toegepast. De duur van het onderzoek mag in voorkomend geval niet meer bedragen dan een jaar vanaf de ontvangst van een verzoek tot uitoefening van een van de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening.

De afwijkmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, heeft geen betrekking op de gegevens die losstaan van het voorwerp van het onderzoek dat de weigering of de beperking van de rechten, vermeld in het tweede lid, rechtvaardigt.

Als de betrokken persoon in het geval, vermeld in het eerste lid, tijdens de periode, vermeld in het tweede lid, een verzoek indient op basis van artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, bevestigt de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, de ontvangst daarvan.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon schriftelijk, zo snel mogelijk en in elk geval binnen een maand vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van elke weigering of beperking van de rechten, vermeld in het eerste lid. Verdere informatie over de nadere redenen voor die weigering of beperking hoeft niet te worden verstrekt als dat het onderzoek zou ondermijnen, met behoud van de toepassing van het achtste lid. Als het nodig is, kan de voormelde termijn met twee maanden worden verlengd, rekening houdend met het aantal aanvragen en de complexiteit ervan. De verwerkingsverantwoordelijke, bedoeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, brengt de betrokken persoon binnen dertig dagen vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van die verlenging en van de redenen voor het uitstel.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming informeert de betrokken persoon ook over de mogelijkheid om een verzoek in te dienen bij de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens conform artikel 10/5 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, en om een beroep in rechte in te stellen.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming noteert de feitelijke of juridische gronden waarop de beslissing is gebaseerd. Die informatie houdt hij ter beschikking van de Vlaamse toezichtcommissie, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Nadat het onderzoek afgesloten is, worden de rechten, vermeld in artikel 13 tot en met 22 van de voormelde verordening, in voorkomend geval, conform artikel 12 van de voormelde verordening opnieuw toegepast.

Als een dossier dat persoonsgegevens als vermeld in het eerste lid bevat, naar het openbaar ministerie is gestuurd en kan leiden tot activiteiten onder leiding van het openbaar ministerie of een onderzoeksrechter, en er onduidelijkheid is over het geheim van het onderzoek onder leiding van het openbaar ministerie of een onderzoeksrechter, mag de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming, op het verzoek van de betrokken persoon overeenkomstig artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening pas antwoorden nadat het openbaar ministerie of, in voorkomend geval, de onderzoeksrechter heeft bevestigd dat een antwoord het onderzoek niet in het gedrang brengt of kan brengen.

§6. De meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, respecteren de regels met betrekking tot de verwerking en de bescherming van de persoonsgegevens in uitvoering van de algemene verordening gegevensbescherming.”.

Art. 44. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 5 een artikel V.230/15 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/15. Meldkanalen als vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8 mogen bedrijfsgeheimen niet gebruiken of bekendmaken voor andere doeleinden dan hetgeen noodzakelijk is voor een gedegen opvolging.”.

Art. 45. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 6. Informatie over ontvangst en opvolging van meldingen”.

Art. 46. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 6, ingevoegd bij artikel 45, een artikel V.230/16 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/16. De dienst die de Vlaamse Regering aanwijst, publiceert op een afzonderlijke, gemakkelijk herkenbare en toegankelijke pagina van de website onderwijs al de volgende informatie:

- 1° de voorwaarden om in aanmerking te komen voor bescherming tegen represailles;
- 2° de elektronische adressen, de postadressen en de telefoonnummers van het externe meldkanaal, vermeld in artikel V.230/8, met de vermelding of de telefoongesprekken en de gesprekken via andere spraaksystemen worden opgenomen;
- 3° de procedures voor meldingen van informatie over inbreuken bij de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, met inbegrip van:

- a) de wijze waarop de meldkanalen, vermeld in artikel V.230/7 en V.230/8, de melder kunnen vragen om de informatie te verduidelijken of bijkomende informatie te verstrekken;
- b) de termijn voor het geven van feedback;
- c) de soort en de inhoud van de feedback;
- 4° de informatie over de verwerking van persoonsgegevens;
- 5° de wijze waarop de melding wordt opgevolgd;
- 6° de remedies en procedures voor de bescherming tegen represailles en de beschikbaarheid van vertrouwelijk advies voor personen die overwegen tot melding over te gaan;
- 7° met behoud van de toepassing van artikel V.230/3, een duidelijke toelichting van de voorwaarden waaronder melders beschermd worden bij het schenden van een geheimhoudingsregel;
- 8° de rechten van de betrokken persoon.

In het eerste lid wordt verstaan onder website onderwijs: de officiële website van de Vlaamse overheid, uitgegeven door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

De webpagina, vermeld in het eerste lid, vermeldt dat melders intern melden als de inbreuk doeltreffend intern kan worden behandeld en de melder van mening is dat er geen risico op represailles bestaat.

De instellingen publiceren de informatie, vermeld in het eerste en derde lid, op hun website of verwijzen op hun website naar de webpagina op de website, vermeld in het eerste lid. Ze vermelden op hun website ook het elektronische adres, het postadres en de telefoonnummers van het interne meldkanaal, vermeld in artikel 9, met de vermelding of de telefoongesprekken en de gesprekken via andere spraaksystemen worden opgenomen.”.

Art. 47. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 3/1, ingevoegd bij artikel 25, een hoofdstuk 7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 7. Beschermingsmaatregelen”.

Art. 48. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hoofdstuk 7, ingevoegd bij artikel 47, een artikel V.230/17 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/17. §1. Een instelling of een van haar personeelsleden mag ten aanzien van een melder die onder de bescherming van deze codex valt, geen van de volgende maatregelen nemen als vergelding voor een melding of openbaarmaking of dreigen een van die maatregelen te nemen:

- 1° schorsing, ontslag of soortgelijke maatregelen;
- 2° degradatie of het onthouden van bevordering;
- 3° het onthouden van een benoeming;
- 4° overdracht van taken, verandering van locatie van de arbeidsplaats of verandering van de werktijden;
- 5° het onthouden van opleiding;
- 6° een evaluatie onvoldoende of negatieve arbeidsreferentie;
- 7° het opleggen of toepassen van een tuchtmaatregel, disciplinaire maatregel, berisping of financiële sanctie;
- 8° dwang, intimidatie, pesterijen en uitsluiting;
- 9° niet-omzetting van een tijdelijk contract in een contract voor onbepaalde duur, als het personeelslid de gerechtvaardigde verwachting had dat het een contract van onbepaalde duur zou krijgen;

- 10° schade, met inbegrip van reputatieschade op sociale media of financieel nadeel, met inbegrip van omzetsderving en inkomstenderving;
- 11° opname op een zwarte lijst op basis van een informele of formele overeenkomst voor de hele instelling waardoor de melder geen baan meer kan vinden bij die instelling;
- 12° intrekking van een licentie of vergunning, afgeleverd door een overheidsinstantie;
- 13° psychiatrische of medische verwijzingen;
- 14° vroegtijdige beëindiging of opzegging van een contract voor de levering van goederen of diensten;
- 15° elke andere vorm van represailles.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, is van toepassing ten aanzien van melders indien aan alle hierna volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° de melders hebben informatie gemeld over een inbreuk conform artikel V.230/9, §1, hebben informatie over een inbreuk openbaar gemaakt conform artikel V.230/9, §2, of hebben informatie gemeld over een inbreuk bij een instelling, orgaan of instantie van de Europese Unie;
- 2° de melders hadden gegronde redenen om te geloven dat de gemelde informatie op het moment van de melding juist was en dat die informatie binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn viel;
- 3° de identiteit van de melders is bij ten minste een meldkanaal gekend.

Indien de anonieme melder na een tijd alsnog geïdentificeerd wordt, wordt deze beschouwd alsof de identiteit initieel gekend was en geniet de melder bijgevolg de bescherming zoals opgenomen in dit decreet.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, geldt ook voor de facilitatoren en derden die verbonden zijn met de melders en juridische entiteiten die eigendom zijn van de melders, voor wie de melders werken of met wie de melders in een andere werkgerelateerde context verbonden zijn alsook voor getuigen.

§2. Ieder personeelslid dat maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, neemt als vergelding voor een melding of openbaarmaking wordt bestraft met een administratieve of tuchtrechtelijke sanctie.

Iedere instelling die maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, neemt als vergelding voor een melding of openbaarmaking kan bestraft worden met een gedeeltelijke terugbetaling van het werkingsbudget van de betrokken instelling. De terugvordering of inhouding kan niet meer bedragen dan 5 procent van het bedrag van de werkingsuitkeringen van het lopende begrotingsjaar, vermeld in artikel IV.26. Die maatregel kan er niet toe leiden dat het aandeel in de enveloppe voor personeelsaangelegenheden in absolute cijfers kleiner wordt dan als de maatregel niet getroffen zou zijn. De sanctie wordt uitgesproken door de Vlaamse Regering op basis van een advies van het college van commissarissen, vermeld in artikel IV.103.

§3. Bij gerechtelijke of administratiefrechtelijke procedures over maatregelen als vermeld in paragraaf 1, eerste lid, waarbij de melder aantoont dat hij een melding of openbaarmaking heeft gemaakt en met benadeling is geconfronteerd, wordt aangenomen dat de maatregel een vergelding is voor de melding of de openbaarmaking. In die gevallen toont de persoon of instelling die de benadelende maatregel heeft genomen aan dat die maatregel naar behoren is gemotiveerd.

§4. Melders zijn niet aansprakelijk voor:

- 1° de verwerving van de informatie die ze melden of openbaar maken, conform artikel V.230/9, behalve als de verwerving of openbaarmaking een strafbaar feit was;

- 2° het melden of openbaar maken van de informatie, conform artikel V.230/9, als ze redelijke gronden hadden om aan te nemen dat de melding of openbaarmaking van de informatie noodzakelijk was om een inbreuk te onthullen en voor zover dit gebeurt binnen de voorwaarden zoals voorzien in artikel V.230/9.

§5. Niettegenstaande paragraaf 4 wordt een bedrijfsgeheim verkrijgen, gebruiken of openbaar maken, enkel als rechtmatig beschouwd voor de toepassing van dit decreet als het wordt verkregen conform artikel XI.332/3 van het Wetboek van economisch recht.”.

Art. 49. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 7 een artikel V.230/18 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/18. De volgende personen worden bestraft met een administratieve of tuchtrechtelijke sanctie:

- 1° personen die een melding belemmeren of proberen te belemmeren;
2° personen die de geheimhouding van de identiteit van melders schenden;
3° personen die bewust onjuiste informatie hebben gemeld of openbaar gemaakt.”.

Art. 50. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan hetzelfde hoofdstuk 7 een artikel V.230/19 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. V.230/19. Een overeenkomst of de arbeidsvoorwaarden kunnen geen bepalingen bevatten waarin afstand wordt gedaan van de rechten, vermeld in deze titel. Bepalingen in die zin zijn nietig.”.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtreding

Art. 51. Dit decreet treedt in werking de dag na de publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Brussel, 28 april 2023.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS